

การติดเชื้อเอชไอวี โดยทั่วไปการย้ายถิ่นทำให้มีโอกาสติดเชื้อเอชไอวีได้ง่ายอยู่แล้ว เนื่องจากการต้องจากบ้านไปนาน ๆ ความเหงาและว้าเหว่ การอยู่โดยลำพังต้องทำงานหนักอยู่ห่างไกลบ้าน ในระหว่างการย้ายถิ่นนั้นพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีที่ชัดเจนที่สุด คือการเป็นหญิงบริการทางเพศ (Decosas 1996 วาทีนี บุญชะลัทธิ. 2540ว กรมแรงงาน 2530 และ Asian Research Center for Migration 1995) หญิงไทยไปญี่ปุ่นมีโอกาสติดเชื้อเอชไอวีสูงขึ้นจากการอาชีพการขายบริการ ที่มีโอกาสแพร่กระจายเชื้อเอชไอวีได้สูงมากอีกเช่นกัน อีกทั้งยังพบว่าส่วนใหญ่หญิงไทยที่ไปขายบริการที่ญี่ปุ่นมีการศึกษาในระดับประถมศึกษาเท่านั้น ขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องเอชไอวีรวมทั้งขาดความตระหนักในการป้องกันโรค การขาดความตระหนักนี้จะส่งผลให้ความรุนแรงของการระบาดกลับคืนมาอย่างรวดเร็ว กลุ่มแรงงานคืนถิ่นจึงเป็นกลุ่มเสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของโรคเอชไอวีเป็นอย่างยิ่ง (Hendriks 1991)

นอกเหนือจากเหตุผลดังกล่าวแล้ว การต้องถูกบังคับให้ค้าประเวณีเช่นในญี่ปุ่นนั้น หญิงไทยไม่มีโอกาสขอใช้ถุงยางอนามัย และส่วนมากผู้ชายญี่ปุ่นไม่นิยมใช้ถุงยางอนามัย และที่สำคัญคือหญิงไทยไม่มีโอกาสได้รับการดูแลหรือรับรู้เกี่ยวกับสุขภาพ ตามระเบียบว่าด้วยอนามัยระหว่างประเทศ (International health migration) ที่ผู้ย้ายถิ่นย่อมมีสิทธิที่จะได้รับการดูแลรักษาเมื่อเจ็บป่วย (Hendriks 1991) เนื่องจากหญิงไทยเหล่านี้เข้าเมืองอย่างผิดกฎหมาย อีกทั้งสภาพความเครียดที่ต้องเผชิญ การคลายเครียดของหญิงไทยในญี่ปุ่นคือการซื้อบริการจากผู้ชายไทยที่ไปทำงานด้านนี้ การใช้ชีวิตที่ค่อนข้าง "ลำสอน" ผู้ชายไทยที่ไปขายบริการให้แก่หญิงไทยนี้ส่วนใหญ่มาจากภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งมีโอกาสนำเชื้อเอชไอวีไปแพร่ให้กับหญิงไทยในญี่ปุ่นค่อนข้างสูง

กลุ่มตัวอย่างที่สัมภาษณ์นี้ เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ไปทำงานที่ญี่ปุ่น เมื่อประมาณ 10 ปี มาแล้ว และมีโอกาสหนีกลับมาเมืองไทย โดยที่ส่วนใหญ่ไม่ได้ติดเชื้อเอชไอวี มีติดเชื้อเอชไอวี 2 รายจาก 7 ราย เนื่องจากในระยยะเวลานั้น โรคเอชไอวียังไม่มีการระบาดในญี่ปุ่น แต่ปัจจุบันนี้ ผู้หญิงที่กลับจากญี่ปุ่นมาอยู่ในหมู่บ้าน กลับมาพร้อมกับเชื้อเอชไอวีมีจำนวนมากขึ้น และกลุ่มที่กลับมาพร้อมเชื้อเอชไอวีนี้ เป็นกลุ่มที่ได้รับความบอบช้ำกลับมาทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ และส่วนหนึ่งเสียชีวิต ส่วนหนึ่งยังปรับตัวเข้ากับชุมชนยังไม่ได้ ยังเก็บตัวไม่เปิดเผยตัวเอง และอีกส่วนหนึ่งที่ติดเชื้อเอชไอวีกลับมา แต่ยังไม่แสดงอาการ ไม่มีอาการเจ็บป่วยมาก ต้องทำงานโดยขายบริการต่อไป เนื่องจากไม่มีความรู้ ไม่มีประสบการณ์ในการทำงานอื่น แม้ว่าจะมีเงินทุนที่ได้จากการทำงานที่ญี่ปุ่นเป็นจำนวนมากก็ตาม และการขายบริการหลังกลับจากญี่ปุ่นนี้ ส่วนหนึ่งไปขายบริการต่างประเทศ เนื่องจากรายได้ดีกว่าในเมืองไทย มีโอกาสที่จะแพร่กระจายเชื้อเอชไอวีได้สูงมาก

การปรับตัวเข้ากับชุมชน

แม้ว่าชุมชนทางภาคเหนือจะยอมรับผู้ติดเชื้อและมีความเข้าใจเรื่องเอดส์ สามารถอยู่ร่วมกับผู้ติดเชื้อได้เป็นอย่างดี คนที่เป็นเอดส์เป็นสิ่งปกติในชุมชน (เนาวรัตน์ พลายน้อย 2541 และ พิษณุรักษ์ กันทะวี 2000) แต่หญิงไทยที่กลับจากญี่ปุ่นและเป็นเอดส์ด้วยนั้น มีสภาพที่แตกต่างจากหญิงที่ติดเอดส์และไม่ได้ไปญี่ปุ่นแม้ว่าจะมีอาชีพขายบริการเหมือนกัน แต่เพราะหญิงที่กลับจากญี่ปุ่นจะได้รับความบอบช้ำทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ รวมทั้งมีความรู้สึกว่าคุณเองไม่ประสบความสำเร็จจากการไปทำงานต่างประเทศ อย่างไรก็ตามหญิงไทยที่กลับสู่ชุมชนนี้ ทั้งในรายที่ติดเชื้อเอดส์และไม่ติดเชื้อเมื่อกลับสู่ชุมชนระยะหนึ่งแล้ว ก็ต้องทำงาน แต่โอกาสการทำงานอื่น ๆ มีน้อย แม้ว่าบางรายมีเงินกลับมาแต่ก็ไม่สามารถลงทุนทำงานอาชีพอิสระอื่นได้ เพราะส่วนใหญ่มีความรู้ประถมศึกษา ไม่มีประสบการณ์การทำงานอื่น นอกจากการค้าประเวณี ซึ่งหญิงไทยที่กลับจากญี่ปุ่นในช่วงก่อนหน้าแม้ว่าจะมีความบอบช้ำกลับมา แต่ก็กลับมาด้วยเงินจำนวนมากที่อาจใช้เยียวยาความบอบช้ำได้ แต่ในปัจจุบันหญิงไทยที่กลับจากญี่ปุ่น นอกจากความบอบช้ำกอดตันจากการถูกบังคับในการค้าประเวณีแล้ว หญิงไทยคืนถิ่นจากญี่ปุ่นส่วนหนึ่งกลับมาด้วยปัญหาสุขภาพทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ บางรายคิดยาเสพติด และกลับคืนถิ่นมาพร้อมปัญหาโรคเอดส์มีมากขึ้น เงินที่ได้จากการค้าประเวณีจะหมดไปกับการรักษาตัว และบางรายหนีออกจากแก๊งค์ค้ายาเสพติด โดยไม่มีเงิน ทำให้ต้องแยกตัวจากชุมชน แต่ข้อมูลด้านลบของหญิงไทยที่กลับจากญี่ปุ่น ไม่ว่าจะเป็นความบอบช้ำทางด้านร่างกายจิตใจการติดสุรายาเสพติดจะถูกเก็บเป็นความลับ ไม่มีการเปิดเผย ไม่กล้าบอกใคร เพราะความรู้สึกอาย ทำให้หญิงไทยและสังคมในชนบททางภาคเหน้อยังคงมองเห็นว่าการไปทำงานที่ญี่ปุ่นเป็นเรื่องที่ดี

ส่วนหญิงที่กลับมาพร้อมโรคเอดส์ที่ยังไม่แสดงอาการ มีโอกาสที่จะแพร่กระจายเชื้อได้มาก เพราะต้องทำงานและงานอาชีพอื่นก็ไม่เคยทำ ไม่นัดที่จะทำ อาชีพที่หญิงไทยคืนถิ่นจากญี่ปุ่นทำต่อไป คือการขายบริการ ที่พร้อมจะแพร่เชื้อเอดส์ให้กระจายต่อไป

ข้อเสนอแนะ

งานวิจัยนี้มีข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน ในการประสานความร่วมมือกัน ป้องกันการล่อลวงหญิงสาวในภาคชนบทไม่ให้ตกสู่หลุมพรางของกระบวนการค้ามนุษย์ การช่วยเหลือดูแลหญิงที่กลับจากญี่ปุ่นด้วยความบอบช้ำ การส่งเสริมอาชีพให้แก่หญิงสาวในชนบทและหญิงที่กลับจากญี่ปุ่น ป้องกันการกลับไปค้าประเวณีอีก เข้าใจรวมทั้งการรณรงค์ให้หญิงไทยที่กลับจากญี่ปุ่น ได้ตระหนักและเข้าใจอันตรายของการแพร่กระจายเชื้อเอดส์ ตลอดจนให้ความรู้ในการป้องกันการแพร่กระจายเชื้อเอดส์ต่อหญิงไทยที่กลับจากญี่ปุ่น ดังนี้

1. สร้างความรู้ความเข้าใจและรู้เท่าทัน กระบวนการล่อลวงหญิงไทยไปค้าประเวณีต่างประเทศ โดยจัดทำเป็นหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อแก้ปัญหาในท้องถิ่น ให้หลักสูตรมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง

กับการส่งลงหญิงสาวไปทำงานที่ญี่ปุ่นหรือต่างประเทศอื่น ที่เข้าข่ายการค้ามนุษย์ หลักสูตรที่จัดทำควรเป็นทั้งหลักสูตรในระบบและนอกระบบ โดยอาจจัดอยู่ในหลักสูตรท้องถิ่น ที่มีสาระเกี่ยวกับทักษะชีวิต ประสบการณ์ชีวิต ให้หญิงสาวและเยาวชน ในชุมชนได้เข้าใจสภาพปัญหาเหล่านี้ รู้เท่าทันการส่งลง รวมทั้งใช้ความรู้ในการปรับเปลี่ยนทัศนคติ ค่านิยม ในการไปทำงานต่างประเทศของครอบครัวและชุมชนในภาคเหนือ สามารถใช้ข้อมูลนี้ในการตัดสินใจบนพื้นฐานของความเป็นจริงที่มีอยู่ ให้รอดพ้นจากกระบวนการค้ามนุษย์ การสร้างหลักสูตรนี้ควรให้หญิงไทยที่คืนถิ่นจากญี่ปุ่นมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดประสบการณ์จริงให้เยาวชนได้เข้าใจสภาพที่แท้จริงของการไปค้าประเวณีที่ญี่ปุ่น

2. สร้างความตระหนักรู้ให้กับเยาวชน ครอบครัว รวมทั้งชุมชน ประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ในการรณรงค์ให้ชุมชนเข้าใจ เห็นถึงอันตรายจากการค้ามนุษย์และไม่ตกหลุมพรางหรือเป็นเหยื่อของกระบวนการเหล่านี้ ให้ชุมชนเฝ้าระวังและร่วมกันป้องกันมิให้มีนายหน้าเข้ามาชักชวนหญิงสาวในชุมชนไปค้าประเวณีในต่างประเทศ

3. สร้างความเข้าใจกับชุมชนโดยเฉพาะครอบครัว ให้ยอมรับและเข้าใจสภาพปัญหาทั้งทางร่างกายและจิตใจของหญิงไทยคืนถิ่นจากญี่ปุ่น และให้การดูแลหญิงไทยคืนถิ่นให้ฟื้นฟูสภาพจิตใจโดยเร็ว

4. ให้ความรู้แก่หญิงที่ทำงานสถานบันเทิงในเมืองใหญ่ ให้เข้าใจสภาพเลวร้ายที่เกิดขึ้นจากการถูกส่งลงให้ไปค้าประเวณีที่ญี่ปุ่น

5. จัดให้มีโครงการรองรับหญิงที่เดินทางกลับ เน้นความเข้าใจและยอมรับหญิงที่คืนถิ่นในสภาพต่าง ๆ กัน รวมทั้งการฝึกทักษะหรือให้การช่วยเหลือด้านอาชีพ ป้องกันการกลับไปค้าประเวณีอีก

6. รณรงค์สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับโรคเอดส์ โดยเฉพาะการป้องกันการแพร่กระจายเชื้อเอดส์ ให้แก่หญิงไทยที่คืนถิ่นจากญี่ปุ่น

หนังสืออ้างอิง

- กนก โคสุรัตน์ และปรีชา อุยตระกูล. ผลกระทบภายหลังการเดินทางกลับจากทำงานของแรงงานไทยในตะวันออกกลาง. กรุงเทพฯ : เจ้าพระยาการพิมพ์, 2527.
- กนกพร มโนรัตนา. สภาพด้านเศรษฐกิจของแรงงานไทยหลังกลับจากทำงานต่างประเทศ : ศึกษาเปรียบเทียบตามประสบการณ์ประเทศที่ไป. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2540.
- กุศล สุนทรชาติ. แปล. “สาเหตุและผลของการย้ายถิ่นรูปแบบใหม่ของเอเชีย” ใน การย้ายถิ่นข้ามชาติในภูมิภาคเอเชีย – แปซิฟิก ปัญหาและแนวโน้ม. สุภาภรณ์ จันทวานิช บรรณาธิการ. ศูนย์วิจัยการย้ายถิ่นแห่งเอเชียสถาบันเอเชียศึกษา. 1 - 24, 2540.
- กรมแรงงาน. สภาพและปัญหาการจัดส่งแรงงานไทยไปต่างประเทศ. กรุงเทพฯ : กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม, 2530.
- _____. ผลกระทบการจัดส่งแรงงานไทยไปทำงานในต่างประเทศต่อตลาดแรงงานกิจการที่มีการใช้แรงงานมาก. กรุงเทพฯ : กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม, 2532.
- กรมการจัดหางาน. 2547. สถิติจัดหางาน 2546. กรุงเทพฯ : กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม, 2546.
- กฤตยา อาชวนิชกุล. “ผู้หญิงกับเอดส์ กระบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม บนมิติการเมืองเรื่องเพศ และร่างกายหญิง” สารสารทางการแพทย์. 113 (21 – 31 มีนาคม), 2545.
- คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. สำนักงาน. รายงานการวิจัยเรื่องศึกษาและเปรียบเทียบสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนที่สมาชิกไปและไม่ไปทำงานต่างประเทศ. นักวิจัยทางสังคมศาสตร์ รุ่นที่ 36 ศูนย์ศึกษาและฝึกอบรมทางสังคมศาสตร์ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการพลังงาน, 2532.
- จารุวรรณ นิพนพานนท์. “พฤติกรรมกำบังโรคเอดส์ของหญิงอาชีพ อ้าเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น.” วารสารสุขศึกษา. 20 : 55-60; 2540.
- จิราลักษณ์ จงสถิตมัน. การรักษาผู้ติดเชื้อเอดส์ด้วยการปฏิบัติธรรม : ศึกษาเฉพาะกรณีวัดดอยเก็ง อ.แม่สะเรียง จ.แม่ฮ่องสอน. เชียงใหม่ : คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 2538
- นภา สถิตเมธากุล. แรงงานไทยในประเทศแถบตะวันออกกลาง: ผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงด้านสังคมและวัฒนธรรมของครัวเรือนและชุมชน กรณีศึกษาจังหวัดลำปาง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2527.

- นิพนธ์ นาคเปลี่ยว. ปัญหาการหลอกลวงแรงงานไทยไปทำงานต่างประเทศ ศึกษาเฉพาะกรณี การไปทำงานประเทศสิงคโปร์. เอกสารวิจัยประกอบการศึกษา วิทยาลัยการปกครอง รุ่นที่ 29, 2532.
- เนาวรัตน์ พลายน้อยและคณะ. "การสนองตอบและการเผชิญโรคเอดส์ของชุมชนที่มีความซุกของการติดเชื้อเอดส์สูง." วารสารประชากรศาสตร์. 4 (1) : มีนาคม. 57-67; 2541.
- บำเพ็ญจิต แสงชาติ. การรับรู้การมีชีวิตร่วมอยู่กับโรคเอดส์ : การศึกษาเชิงชาติพันธุ์ วรรณุ. เชียงใหม่ : คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2538.
- บงกช สุภวิทย์กุล และ สมศักดิ์ สุภวิทย์กุล. "คนงานข้ามชาติกับเอชไอวี/เอดส์: ความซุก, การป้องกัน และรูปแบบบริการในแหล่งการระบอบของเอชไอวีที่ภาคเหนือของประเทศไทย." บทคัดย่อ : 5th ICAAP กัวลาลัมเปอร์ 15 : ตุลาคม. 23 - 27; 2542.
- ประชัยพล ชีรเนตร. นโยบายส่งแรงงานไทยไปต่างประเทศ ศึกษาเฉพาะกรณีส่งแรงงาน ไทยไปได้ทุกวัน. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.
- ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการประสานการแก้ไขปัญหาการค้าเด็กและหญิงข้ามชาติ. ประสบการณ์ในประเทศไทยในการเรียกร้องเพื่อการต่อต้านธุรกิจบริการทางเพศในเด็ก และสตรี ความรุนแรงและการละเมิดทางเพศรูปแบบอื่น ใน เอกสารประกอบการสัมมนา สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ. สิงหาคม, 2542.
- พยนต์ หายมดุงกิจ. "ความซุกและปัจจัยเสี่ยงของโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ในผู้ให้บริการทางเพศ." วารสารวิชาการสาธารณสุข. 11 : 199-208; 2545.
- พิษณุรักษ์ กันทะวี. สมศักดิ์ สุภวิทย์กุล และ สวรรินทร์ ลิขสมบุญทอง. "การดูแลแบบองค์รวม สำหรับผู้ติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์โดยชุมชน : กรณีศึกษาจาก กิ่งอำเภอมะเเวไร่ เชียงราย ประเทศไทย." ใน Book of Abstract: the XIII International AIDS Conference. Durban, South Africa. 9-14 July, 2000.
- พีระ ชัยชาญ. ความคิดเห็นทางการเมืองของคนงานไทยที่ไปทำงานในประเทศตะวันออก กลาง. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.
- พีรเทพ รุ่งเทวินและคณะ. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจไปทำงานในตะวันออกกลาง และ ปัญหาที่เกิดขึ้นแก่แรงงานไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักคณะกรรมการพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2525.
- พงศ์ราม รามสูต และคณะ. "ปัจจัยเกี่ยวข้องและ พฤติกรรมเสี่ยงต่อการแพร่โรคทางเพศสัมพันธ์ และโรคเอดส์ของโสเภณีชาวเขา จังหวัดเชียงราย." วารสารโรคเอดส์ 9 (8) : 49 -63; 2539.
- พรพงศ์ พนิดานนท์. "ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ของหญิงอาชีพ พิเศษจังหวัดพังงา." วารสารวิชาการแพทย์เขต. 11 (10) : 75-79; 2539.

- พระไพศาล วิสาโล. "สถานการณ์และความต้องการทางสังคมและวัฒนธรรมของคนไทยในญี่ปุ่น : ปัญหาและทางออก." วารสารวิจัยสังคม. 19 (1) : 63 – 77; 2539.
- ภัสสร ลิมานนท์. การศึกษาเกี่ยวกับความเข้าใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นเกี่ยวกับเรื่องเพศ เพื่อการป้องกันโรคเอดส์: กรณีศึกษาในชุมชนชนบท อำเภอ สันป่าตอง จังหวัด เชียงใหม่. กรุงเทพฯ : สถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- _____. บริการทางเพศ การเดินทางข้ามแดน และเอดส์. กรุงเทพฯ : สถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.
- ภัสสร ลิมานนท์ และ มยุรี นกยูงทอง. ความเข้าใจเกี่ยวกับการระบาดของโรคเอดส์ และการป้องกันโรคบริบทของ ชวชนบทในภาคเหนือ. กรุงเทพฯ : สถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- ภัสสร ลิมานนท์และคณะ . การวิจัยประเมินผลการดำเนินกิจกรรมป้องกัน และควบคุมโรคเอดส์ในชุมชนชนบท ภาคเหนือ : อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่. กรุงเทพฯ : สถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- มยุรี วรณโกไรโรจน์ และคณะ . "สิบปีแรกของการระบาดของโรคเอดส์ในจังหวัดเชียงราย พ.ศ. 2531-2541." วารสารโรคเอดส์ 11 : 176-190; 2542.
- ยุพา วงศ์ไชย และคณะ. ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลต่อการไปประกอบอาชีพค้าประเวณีของสตรีไทยในต่างประเทศ. คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2531.
- วาทินี บุญชะลิกษ์. บรรณาธิการ. การติดตามผู้ย้ายถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2540.
- วิทยา สวัสดิคุณพงศ์และคณะ. "การสำรวจความรู้เรื่องโรคเอดส์และปัจจัยเสี่ยงต่อการติดเชื้อของประชากรต่างชาติในเขตอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก." วารสารโรคติดต่อ 20 (4) : 232-238; 2537.
- วงศ์ จันทอง. "การส่งออกแรงงานไทย:อดีต ปัจจุบัน และอนาคต". ใน รวบรวมบทความที่น่าสนใจ. หน้า 22-28. กรุงเทพฯ : ฝ่ายวิจัยและพัฒนากองวิชาการและแผนงานกรมการจัดหางาน, 2537.
- ศรัญญา มุขนาค และเสาวภา ชัยมุสิก. แรงงานไทยในสิงคโปร์. กรุงเทพฯ: เจ้าพระยาการพิมพ์, 2528.
- ศศิธร ไชยประสิทธิ์. การเผชิญปัญหาชีวิตของหญิงตั้งครรถ์ติดเชื้อเอดส์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2537.
- เสกสิน ศิริวัฒนานุกุลกิจ. "คุณภาพชีวิตการทำงานของแรงงานไทยในญี่ปุ่น : ศึกษากรณีแรงงานนอกกฎหมาย." หน้า 117 – 155 ใน ทรายแก้ว ทิพากร. บรรณาธิการ. ญี่ปุ่นศึกษา กรุงเทพฯ : สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.
- สมาน เหล่าดำรงชัย. แรงงานไทยในไต้หวัน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาวิชาสังคมชาติ มหาวิทยาลัยแห่งชาติ ไต้หวัน, 2540.

- สวรินทร์ สันสมบุรณ์ทอง, สมศักดิ์ ศุภวิทย์กุล และ บงกช ศุภวิทย์กุล. "การดำเนินการอย่างกว้างขวางในเรื่องของเอดส์โปรแกรมในระดับชุมชนใน ดินแดนที่เป็นศูนย์กลางการระบาดในภาคเหนือของประเทศไทย." ใน Book of Abstract: the XIII International AIDS Conference. Durban, South Africa. South Africa, 9-14 July; 2000.
- สมศักดิ์ ศุภวิทย์กุล และคณะ . "การดำเนินงานเอดส์ชุมชนในจังหวัดเชียงราย พ.ศ. 2534-2541: แนวคิดการ ดำเนินงานและการประเมินผล" ใน บทความย่อ เรื่อง โรคเอดส์จังหวัด เชียงราย พ.ศ. 2539-2543. 23; 2541
- สมศักดิ์ ศุภวิทย์กุล, ปิยะดา คุณาวราลัษณ์และ บงกช ศุภวิทย์กุล "การใช้ภูมิปัญญาพื้นบ้าน ในการแก้ปัญหาเอดส์ในภาคเหนือตอนบน" ใน บทความย่อ เรื่อง โรคเอดส์จังหวัด เชียงราย พ.ศ. 2539-2543. 27; 2541.
- สุชาติ ตรีทิพย์ธิกุล และคณะ. ผลกระทบทางเศรษฐกิจ และสังคมจิตวิทยาต่อครอบครัว และชุมชนของแรงงานไทยภายหลังกลับจากทำงานในต่างประเทศ. ขอนแก่น : โรง พยาบาลจิตเวช ขอนแก่น. กระทรวงสาธารณสุข, 2533.
- สุปราณี พงษ์สิทธิศักดิ์. สาเหตุและสภาพปัญหาในการตัดสินใจในการไปทำงานในไต้หวัน ของแรงงานไทย. ภาคนิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษิต. สาขาพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิต พัฒนบริหารศาสตร์, 2538.
- สุมาลี ปิตยานนท์. ผลกระทบของการเดินทางไปทำงานต่างประเทศตามสัญญาจ้างระยะ สั้นของแรงงานไทยที่มีต่อเศรษฐกิจครัวเรือน และชุมชนชนบท : กรณีศึกษาหมู่บ้านในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. กรุงเทพฯ : คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 2525.
- สุภาวค์ จันทวานิช. "ความสัมพันธ์ไทย-ญี่ปุ่น :แรงงานไทยในญี่ปุ่น." ญี่ปุ่นศึกษา. ทรายแก้ว ทิพากร ไบรณนธการ. สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 59-74; 2544 .
- สุภาวค์ จันทวานิชและคณะ. รายงานฉบับสมบูรณ โครงการเมธีวิจัยอาวุโส สกว. การเตรียม ความพร้อมเพื่อการคุ้มครองแรงงานไทยที่ไปทำงานต่างประเทศ : การวิจัยเชิง ปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนารูปแบบ. 2547.
- _____ การย้ายถิ่นของผู้หญิงไทยไปเยอรมนี : สาเหตุ ชีวิตความเป็นอยู่และผลกระทบใน ประเทศไทยและเยอรมนี. กรุงเทพฯ : ศูนย์วิจัยการย้ายถิ่นแห่งเอเชีย สถาบันเอเชีย ศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.
- _____ บทสังเคราะห์รายงานการวิจัยเรื่องตลาดแรงงานไทยในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และเอเชียตะวันออก : ผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจถดถอยในปลายทศวรรษที่ 90. กรุงเทพฯ : สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543

- _____ การย้ายถิ่นข้ามพรมแดน ไทย – พม่า และสถานการณ์เสี่ยงต่อโรคเอดส์ในกลุ่มผู้ย้ายถิ่น : พื้นที่แม่สอดและแม่สายทบวงมหาวิทยาลัย, 2544.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. การประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่องการค้ามนุษย์. โรงแรมดุสิตอีสแลนด์ รีสอร์ท จังหวัดเชียงราย, 2547.
- อัญชลี จันทาโก. หลักสูตรสำหรับให้คำปรึกษาผู้ติดเชื้อเอชไอวี. ปรินูณานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ ดุษฎีบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2542.
- อัญชลี จงอร จันทาโก. "ความไม่พร้อมของแรงงานไทยในการไปทำงานต่างประเทศ : แนวทางการแก้ปัญหา. เอเชียปริทัศน์. 24 (2) : กรกฎาคม-ธันวาคม, 2546.
- อารีรัตน์ สนใจ และ คณะ. " ความสุขของการติดเชื้อไวรัสเอชไอวีในคนงาน ไทยที่จะไปทำงานต่างประเทศ." สารศิริราช 49 (มีนาคม) : 205-211; 2547.
- องค์กรแรงงานระหว่างประเทศ. การประชุมองค์การในความร่วมมือกับไอแอลโอ โครงการภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขงเพื่อต่อต้านการค้าเด็กและหญิง. โรงแรมเซ็นจูรี่ปาร์ค. กรุงเทพฯ, 2547.

- Asian Research Center for Migration. **Report of Technical Consultation Regarding Population Movement & HIV/AIDS.** Bangkok : Goodwill Press. Co., Ltd.,1995.
- Asian Research Center for Migration. **Second Technical Consultation on Transnational Population Movement and HIV/AIDS in Southeast Asian Countries.** Bangkok : Edison Press Product Press. Ltd.,1997.
- Beyer, C. et al. "Migration and HIV/AIDS among the Hilltribe Population of Northm Thailand." in **Report of the Technical Consultation on Information regarding Population Movement & HIV/AIDS.** Bangkok : The Research Center for Migration, Institute of Asian Studies. Chulalongkorn University,1995.
- Brojas, G.J. "Self – Selection and the Earning of Immigrants" **American Economic Review**, 1987.
- Castles, Stephen and Mark Miller. **The Age of Migration : International Population Movements in the World.** Macmillan Press: Hamsphire and London, 1993.
- Chantavanich, S. **Report on Thailand.** in APMRN Working Paper No. 1, 1997.
- Chantavanich, S. et al. **Cross-border Migration and HIV/AIDS Vulnerability at Aranyaprathet and Khong Yai.** Bangkok : The Research Center for Migration. Institute of Asian Studies, Chulalongkorn University, 2000.

- Chunjitkaruna, P. "Pitfalls and Problems in Search for a Better Life : Thai Migrant workers in Japan. in **Thai Migrant Workers in South-East and East Asia,Bangkok.** 246 – 271 . edited by Chantavanich, S., Germershausen, A. And Brersey. Asian Research Center for Migration, Institute of Asian Studies, Chulalongorn University, 2000.
- Cuthbert, R. W., and Steven, J. B. "The Net Economic Incentive for Illegal Mexican Migration: A Case Study." **International Migration Review.** 15: 541 – 549; 1981.
- De Jong , G.F. and J.T. Fawcett, "Motivations for Migration : An Assessment and a Value – Expesearch Model." in **Migration dicision Making.** G.F. De Jong and Gardner (eds). New York : Pengamon Press, 1981.
- Decosas, J. et al . "Migration and AIDS." **The Lancet.** 346 : 826-29, 1995.
- Espenshade , T . J. " Undocumented Migration to the United States: Evidence from a repeated trials model" In Frank D. Bean, Barry Edmonston, and Jeffrey S. Passel(eds.) **Undocumented Migation to the United Staes: IRCA and the Experince** Washington,D.C.: The Urban Institute Press,pp.159 – 182 ,1980.
- Frisbie, W.p. " Illegal migration from Mexico to the United States: A longitudinal analysis" **International Migration Review** 9 : 3 –13 , 1975.
- Gukun, S. **Thai Migrant Labours in Brunei.** Paper presented at The International Workshop on Thai Migrant Workers in South-East and East Asia. Bangkok, 2000.
- Hendricks, A. **AIDS and Mobility.** Compenhagen : WHO Regional Office for Europe,1991.
- Jantaraka,S.and Gray, J " Cross – border Migration and HIV/AIDS involing Sex Workers (northern Thailand)." In **Report of the Technical Consultation on Information regarding Population Movemert & HIV / AIDS .** Bangkok : The Research Center for Migration, Institute of Asian Studies, Chulalongkorn University,1995.
- Kang, S. D. "Thai migrant workers in South Korea." in **Thai Migrant Workers in South-East and East Asia,Bangkok.** 177 – 209. edited by Chantavanich, S., Germershausen, A. And Brersey, A. Asian Research Center for Migration , Institute of Asian Studies, Chulalongorn University, 2000.
- Kerdkam ,M. , สมศักดิ์ สุภวิทย์กุล และ สวรินทร์ สินสมบุรณ์ทอง "ระบบการเฝ้าระวังเอชไอวี/เอดส์ หลายรูปแบบทางภาคเหนือของไทย แนวโน้ม ความสัมพันธ์ และความหมาย ." ใน **Book of Abstract : the XII International AIDS Conference.** Durban, South Africa. South Africa, 9 – 14 July, 2000.

- Massey, D.S. **An Evaluation of International Migration Theory : The North America Case.** Population and development Reviews. 20 : (4) (December); 1994.
- Muroi., H. "Prostitute in Japan : The Case of Migrant Working Women from South – East Asian Countries. **วารสารวิจัยสังคม.** 19 (1) : 36 – 62; 2539.
- Nagayama, T. "Thai Migrant labourers in Japan." in **Thai Migrant Workers in South-East and East Asia,Bangkok.** 236 - 245. edited by Chantavanich, S., Germershausen, A. And Brsey, A. Asian Research Center for Migration. Institute of Asian Studies. Chulalongorn University, 2000.
- Oppenheimer, E., Bunnag, M. And Stern, A. **HIV/AIDS and Cross-border Migration : ARapid AssesSment of Migrant Populations Along the Thai-Burma (Myanmar) Border Regions.** Bangkok : Asian Research Center for Migration, Institute of Asian Studies, Chulalongorn University, 1999.
- Paul, S. **การย้ายถิ่นที่อยู่.** 15th ICCA กัวลาลัมเบอ์ 23-27 ตุลาคม; 167.,2542
- Paul. S., Amaphibal A. and Chantavanich, S. **Cross-brorder Transportation Infrastructure Development and HIV/AIDS Vulnerability at Nongkhai-Vientiane Friendship Bridge.Bangkok : Asian Research Center for Migration.** Bangkok : Institute of Asian Studies. Chulalongorn University, 2002.
- Phuaphongsakorn, N. **Thai migrant workers In foreign countries : Causes, Impacts, problems and politics.** Document for the 11th Workshop of NIEO held on April 27. Bangkok, 1982.
- Piore, M. J. **Birds of Passage.** Migrant Labor and industrial Societies. Cambridge, 1979.
- Pongsapich. A. "Migrant Workers to the Arab World - Thailand." **A report Submitted to United Nations University.** Bangkok : Social Research Institute. Chulalongorn University, 1986.
- Ratanakomut, S. "Issues of international migration in Thailand." in **Thai Migrant Workers in South-East and East Asia,Bangkok.** 127 - 139. edited by Chantavanich, S., Germershausen, A. And Brsey, A. Asian Research Center for Migration. Institute of Asian Studies. Chulalongorn University, 2000.
- Ruenkaew. Pataya "Female Thai Migrants in Japan." **Journal of Gender Studies.** Institute of Gender Studies Ochanomizu University Tokyo Japan. No. 5; 2002
- Sassen, S. **The Global City : New York, London , Tokyo.** Princeton : Princeton University Press. 1991.

- Sawadiwudhipong, W. et al . "Sociodemographic Characteristics and Incidence of Gonorrhoea in Prostitutes Working near the Thai-Burmese Border." **Southeast Asian Journal Tropical Medicine Public Health.** 21 (1) : 45-52; 1990.
- _____. "A Survey of knowledge about AIDS and Sexual Behavior in Sexually Active Men in Mae Sot, Tak, Thailand." **Southeast Asian Journal Tropical Medicine Public Health.** 21 (3) (September) : 447-452; 1990a.
- _____. "Effect of Health Education and Condom Promotion on Behavioral Change among Low Socioeconomic Prostitute in Mea Sot, Tak, Thailand." **Southeast Asian Journal Tropical Medicine Public Health.** 21 (3) (September) : 453 - 457; 1990b.
- Scrobanek, S. **Traffic in Women, Forms and Remedies : The Case of Thailand.** Proceedings of the International Conference on Transnational Migration in the Asia – Pacific Region : Problems and Prospects. December 1 – 2 1994. Asian Research Center for Migration. Institute of Asian Studies. Chulalongorn University, 1994.
- Scrobanek, S., Boonpakdee, N. And Jantaturo, C. **The Traffic in Women : Human Realities of the International Sex Trade.** London : Zed, 1997.
- Sek – hong, Ng. and Grace Lee. " Thai migrant workers in Hong Kong" in **Thai Migrant Workers in East and Southeast Asia 1996 – 1997.** edited by Chautavanick S. The Asian Research Center for Migration Institute of Asian Studies. Chulalongkorn University. 210 – 235; 2000.
- Taylor,E. J. " Earning and mobility of legal and illegal immigrant workers in agriculture" **American Journal of Agricultural Economics.** 74 : 889 – 896; 1992.
- Thosanguan, V.and Chalamwong, Y. **International Migration and its Transformation in the Industrialisation Process of Thailand.** Paper presented at the Second Japan - ASEAN Forum on International Labour Migration in East Asia organised by the United Nations University. Tokyo. 26-27 September; 1991.
- Tingsabadh, C. "Thailand as a labour-sending country: population, labour force, and recent economic trends." in **Regional Development Dialogue.** 2/3, 1991.

Tsay, C. "Labour flows from Southeast Asia to Taiwan. With special reference to Thai workers." in **Thai Migrant Workers in South-East and East Asia, Bangkok.** 140 – 158 . edited by Chantavanich, S., Germershausen, A. And Brresey, A. Asian Research Center for Migration. Institute of Asian Studies. Chulalongorn University, 2000.

Wong, D. "Men who built Singapore. With the assistance of Chong Ching Liang." in **Thai Migrant Workers in South-East and East Asia, Bangkok.** 58 – 107 . edited by Chantavanich, S., Germershausen, A. And Brresey, A. Asian Research Center for Migration. Institute of Asian Studies. Chulalongorn University, 2000.

Jean D' Cunha. Thailand : Migration and Trafficking in Women. [http:// action.web.ca/home/catw/attach /CATW%20Comparative%Study%202002.pdf](http://action.web.ca/home/catw/attach/CATW%20Comparative%Study%202002.pdf)

Thousands of Thai Women Trafficked to Japan. [http://www.Human Trafficking.com/ Humantrafficking /client/view.aspx?ResourceID=3114.](http://www.HumanTrafficking.com/Humantrafficking /client/view.aspx?ResourceID=3114)

Thai Women Trafficked into Debt Bondage in Japan. [http://www.hrw.org/reports/ 2000/ Japan/4-profiles.htm](http://www.hrw.org/reports/2000/Japan/4-profiles.htm)

<http://www.mfa.go.th/web/981.php>

<http://www.aegis.com/news/afp/2003/AF031103.html>

http://epid.moph.go.th/epi32_aids.html

<http://www.wryj.com/article/artstataids.html>

<http://www.aidsthai.org/sathana.html>

http://203.144.180.217/office/aids/new_aids/re-3.htm

www.utopla-asia.com

ภาคผนวก

ภาคผนวก 1

การสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง หญิงไทยที่กลับจากญี่ปุ่น

การสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง หญิงไทยที่กลับจากญี่ปุ่น

รายที่ 1 จำปี (นามสมมติ)

ปัจจุบันอายุ 40 ปี บ้านเดิมอยู่อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ หลังกลับจากญี่ปุ่น แต่งงานกับชายไทยที่รู้จักกันที่ญี่ปุ่น กลับมาอยู่กับสามีที่บ้านด้าย จังหวัดเชียงราย

การย้ายถิ่นไปทำงานที่ญี่ปุ่น

ถูกชักชวนให้ไปทำงานที่ญี่ปุ่นโดย มีนายหน้า คือคนรู้จักในหมู่บ้านใกล้เคียงชักชวนผ่าน นายหน้าที่จังหวัดนครสวรรค์ สาเหตุที่ไป เพราะต้องการหนีจากสภาพปัญหาที่เผชิญในขณะนั้น แต่งงานแล้ว มีบุตร 2 คนแล้ว แต่ยังชอบเที่ยว และได้มีเพศสัมพันธ์กับชายอื่นที่ไม่ใช่สามี ต่อมา สามีทราบเรื่อง รู้สึกอายต้องการไปให้พ้นความอาย เมื่อมีนายหน้ามาชักชวนให้ไปญี่ปุ่น จึงตัดสินใจไปในปี 2533 ลักษณะการไป ไปแบบ “ม้าควง” คือมีคนควงไปยื่นนิมูน เป็นผู้ชายไทยทำงาน สายการบิน การเดินทางไปญี่ปุ่นมีคนรับจ้างควงไปส่งที่ญี่ปุ่น ถึงวีซ่านักท่องเที่ยว ไปถึงญี่ปุ่น แล้วมีคนมารับ ไปพักอยู่รวมกันกับผู้หญิงไทยหลายคนไม่รู้จักกัน ไม่ได้ไปพร้อมกัน บางคนจะไปทำงานโรงงานหรืองานแม่บ้าน หลังจากนั้น “จำปี” ถูกนำตัวไปในชนบท ให้ผู้ชายญี่ปุ่นเลือกซื้อไป อยู่ด้วย สำหรับจำปีมีผู้ชายญี่ปุ่น อาชีพทำนา มาซื้อไปแต่งงาน ด้วยเงิน 165 มังหรือใบ เป็นเงิน ไทยประมาณ 577,500 บาท (1 มัง = 1 หมื่นเยน หรือประมาณ 3,500 บาท ขณะนั้น) จำปี อยู่กับผู้ชายที่แต่งงานด้วยประมาณ 4 เดือน ทนความเหงาไม่ได้ เพราะอยู่ในชนบทไม่รู้จักใคร พูดภาษาญี่ปุ่นไม่ได้ จึงหนีไปรวมอยู่กับคนไทยทำงานที่ สแน็คบาร์คนไทย (สแน็คบาร์ที่ ญี่ปุ่น มีสแน็คบาร์ไทย สแน็คบาร์ ไต้หวัน สแน็คบาร์ ฟิลิปปินส์และอื่น ๆ) ทำงานวนเวียนอยู่ใน สแน็คบาร์หลายแห่ง จนกระทั่งมาพบกับคนงานชายไทย ที่ไปเที่ยวร้านสแน็ค เป็นชายไทยที่ มาจากอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ทำงานเกี่ยวกับเครื่องอะไหล่ ซึ่งไปญี่ปุ่นแบบไม่ถูกต้องคือ ลักลอบไปเช่นกัน หนีวีซ่า เลยอยู่ด้วยกันฉันสามีภรรยา ต่อมากลับมาแต่งงานที่เชียงราย ไม่นานสามีเสียชีวิตจากโรคเอดส์ จึงไปตรวจร่างกาย พบว่าเป็นเอดส์ เช่นกัน หลังจากนั้นรักษาตัวอยู่ที่บ้าน และปัจจุบันทำงานด้านเอดส์ ช่วยเหลือ เยี่ยมบ้านและให้กำลังใจแก่ผู้ติดเชื้อรายใหม่

ความเป็นอยู่และการทำงานที่ญี่ปุ่น

สังคมหญิงไทยในญี่ปุ่นที่ได้รู้จัก วนเวียนอยู่กับการขายบริการทางเพศ อยู่กับความรุนแรง วันหยุดคลายเครียดโดยการไปเล่นการพนัน ดื่มเบียร์ และชอบผู้ชายไทยคนไหนก็จะไปอยู่กับคนนั้น เพราะรู้สึกสบายใจ พูดคุยกันรู้เรื่อง ไม่เหมือนคนญี่ปุ่นที่ต่างกันมากและไม่สามารถสื่อสารกันได้อย่างคนไทยด้วยกัน

การติดเชื่อเอดส์

ไม่แน่ใจว่าติดเชื่อเอดส์จากคนญี่ปุ่นหรือคนไทย แต่ค่อนข้างมั่นใจว่าติดเชื่อเอดส์จากสามีคนไทยซึ่งเป็นคนเชียงใหม่ พบกันที่ญี่ปุ่น ลักษณะของสังคมไทยในญี่ปุ่น มีโอกาสติดต่อและแพร่เชื่อเอดส์กันได้สูง เนื่องจากผู้หญิงไทยที่ไปขายบริการมีชีวิตอยู่ด้วยความเครียด เมื่อขายบริการใช้หนี้แล้ว มีเงินเก็บส่วนหนึ่ง มีจำนวนไม่น้อยที่ผ่อนคลายความเครียดด้วยการซื้อผู้ชายไทยที่เรียกว่า “bar host” การมีเพศสัมพันธ์กับแขกที่มา “off” โดยส่วนใหญ่แล้วไม่ได้ใช้ถุงยางอนามัย รวมทั้งกับคนไทยด้วยกันและการเปลี่ยนคู่อพย ทำให้มีโอกาสสูงที่จะได้รับเชื่อเอดส์และเกิดการแพร่ระบาดของเชื่อเอดส์ได้สูงในหมู่คนไทยในญี่ปุ่น

การคืนถิ่น

มอบตัวกับตำรวจ โดยเตรียมเงินไว้ส่วนหนึ่งเป็นค่าเครื่องบินส่งกลับบ้าน กลับมาอยู่กับสามีที่บ้านด้าย จังหวัดเชียงราย

ความเป็นอยู่ในปัจจุบัน

เมื่อสามีเสียชีวิต จึงกลับมาอยู่บ้านตัวเองที่นครสวรรค์ อยู่ร่วมกับแม่และบุตรสาวคนเล็ก คนโตแต่งงานแล้วไปอยู่กับสามี แม่และบุตรทั้ง 2 คนเข้าใจและยอมรับการติดเชื่อเอดส์ของคนทำงานเป็นอาสาสมัครด้านเอดส์ ให้ความช่วยเหลือ เป็นกำลังใจให้ผู้ติดเชื่อรายใหม่ และรักษาเอดส์โดยเข้าโครงการรับยาต้านไวรัสจากโรงพยาบาล รายได้มาจากการเป็นอาสาสมัครและบุตรสาวทั้ง 2 คนเลี้ยงดู

การปรับตัวอยู่ร่วมกับชุมชน

ระยะแรกที่ทราบว่าติดเชื่อเอดส์ (ปี 2538) คนในชุมชน คนในละแวกเดียวกันที่ทราบว่า เป็นเอดส์ มีแต่คนรังเกียจ แต่ปัจจุบันนี้คนในชุมชน เข้าใจ ไปมาหาสู่กับเพื่อนบ้านได้ คนในครอบครัวยอมรับ นอกจากนั้นยังสามารถทำงานและมีกิจกรรมร่วมกับชุมชน เช่นการทำงานด้านเอดส์ เยี่ยมผู้ติดเชื่อรายใหม่ ให้ความรู้กับผู้ติดเชื่อ ให้ผู้ติดเชื่อรู้จักปฏิบัติตน แต่ในชุมชนยังมีผู้ติดเชื่อรายใหม่หลายคนที่ไม่กล้าเปิดเผยตัว ไม่ยอมรับว่าตนเองเป็นเอดส์ แยกตัว ไม่กล้าออกจากบ้าน

ข้อมูลผู้ที่ทำงานญี่ปุ่นและติดเชื่อเอดส์ที่รู้จัก

มีคนที่รู้จักที่ไปทำงานญี่ปุ่น และติดเชื่อเอดส์ กลับคืนถิ่น 5 ราย เสียชีวิตแล้ว 4 ราย เป็นผู้หญิงทั้งหมด ทุกคนมาจากภาคเหนือตอนบน คือ พะเยา 1 คน เชียงราย 2 คน และลำปาง 1 คน อีก 1 ราย อยู่ที่กรุงเทพฯ สามีชาวญี่ปุ่นส่งเงินมาให้ ส่วนสามี เป็นคนบ้านด้าย จ.เชียงราย ในหมู่บ้านนี้มีผู้ติดเชื่อเอดส์ค่อนข้างมาก

รายที่ 2 นี (นามสมมติ)

อายุ 36 ปี เป็นผู้หญิงกลับจากทำงานที่ญี่ปุ่น ทำงานที่ญี่ปุ่น 2 ปี กลับมาอยู่เมืองไทย ได้ 9 ปี แล้ว มีบุตร 1 คนเป็นผู้ชาย สามีชาวญี่ปุ่นส่งเงินมาให้ เป็นคน อ้าเภอแม่สาย จังหวัด เชียงราย

การย้ายถิ่นไปทำงานที่ญี่ปุ่น ไปโดยผ่านสายและนายหน้าในหมู่บ้าน ซึ่งนำสาวเป็นผู้แนะนำให้ ไปติดต่อกับ “บอส” ที่กรุงเทพฯ บอสเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเดินทางไปญี่ปุ่น ตั้งแต่การ จัดเตรียม passport และ visa ให้ทุกอย่าง ไม่ต้องจ่ายเงินก่อนแต่จะถูกหักเงินที่ได้จากการทำงาน ที่ญี่ปุ่น และระหว่างที่รอพักอยู่ในกรุงเทพฯ จะได้รับเงินค่าใช้จ่ายเช่นค่าอาหารด้วย

ความเป็นอยู่และการทำงานที่ญี่ปุ่น

ไปทำงานที่ snack บาร์ ของคนได้หวัน พักอยู่ที่อพาร์ทเมนท์ใกล้กับร้านสแน็ค ที่เจ้าของ ร้านสแน็คหาให้ ต่อมาสามีญี่ปุ่นมาซื้อตัวจากเจ้าของร้านสแน็ค พาไปแต่งงานและอยู่ด้วยกันกับ คนญี่ปุ่น ซึ่งมีอาชีพรับเหมา ส่วน “นี” ได้ย้ายไปทำงานร้านอาหารไทยอีกแห่ง ทำงานเป็นคนคิด ค่าอาหาร และที่ร้านอาหารไทยนี้ มีคนไทย 2 คน เป็นสามีภรรยา กัน มาจากภาคเหนือ ทำงานเป็น คนล้างจาน นีมีบุตรกับสามีญี่ปุ่น 1 คน (ขณะนี้อายุ 9 ปี) จากนั้นได้ออกจากการทำงานที่ร้าน อาหาร และไม่ม้งานทำ หนีอยู่บ้านสามีไม่ได้เพราะความเหงา จึงกลับเมืองไทยพร้อมลูกชายที่เกิด จากสามีญี่ปุ่นแต่ไม่ได้จดทะเบียน บุตรชายจึงไม่มีสัญชาติ ปัจจุบันนี้ต้องการกลับไปญี่ปุ่นอยู่กับ สามีชาวญี่ปุ่น แต่ก็ไปไม่ได้ เพราะไม่มีเงิน ต้องเสียเงินประมาณ 400,000 บาท ให้เอเยนจึง สามารถเดินทางไปญี่ปุ่นได้

การติดเชื่อเอดส์

นี ไม่ได้ติดเอดส์ ในช่วงเวลาที่ไปอยู่ญี่ปุ่นนั้น ในญี่ปุ่นมีผู้ติดเชื่อเอดส์น้อยมาก

การคืนถิ่น

มอบตัวกับตำรวจ ให้ส่งกลับเมืองไทย เพื่อจะได้นำหลักฐานกลับไปแต่งงานกับสามีที่ ญี่ปุ่น เมื่อมาถึงไทยแล้วไม่สามารถกลับไปญี่ปุ่นได้อีก เนื่องจากไม่มีเงินที่จะใช้ในการเดินทางไป อีกครั้งสามีไม่ต้องการให้กลับไปญี่ปุ่นอีก เพราะหางานที่ญี่ปุ่นทำยาก สามีชาวญี่ปุ่นต้องการให้ อยู่ในเมืองไทย โดยส่งเงินมาให้ใช้และเดินทางมาเยี่ยมปีละ 2 – 3 ครั้ง แต่ระยะหลังสามีมาเยี่ยมน้อย ลง

ความเป็นอยู่ในปัจจุบัน

อยู่บ้านกับพี่สาว เป็นคนเลี้ยงดูพี่สาวและลูกพี่สาวอีกคน บ้านที่อยู่เป็นบ้านที่ใช้เงินจากการทำงานที่ญี่ปุ่นสร้างและซื้อที่นาอีก 8 ไร่ให้เขาทำนา ได้รับเงินจากสามีชาวญี่ปุ่น ส่งมาให้ทุกเดือน ๆ ละ ประมาณ 20,000 บาท ไม่ได้ทำงานอะไร เพราะทำไม่เป็น ทำนาไม่ได้ เคยค้าขายเล็ก ๆ น้อย ๆ ในหมู่บ้าน แต่ต้องเลิกไป กังวลอยู่ตลอดเวลาว่าคนอื่นจะมองว่าเป็นคนไม่ดี ทั้ง ๆ ที่ความจริงแล้วไม่ได้ทำอะไรผิด ทำให้ไม่สามารถค้าขายได้ ใช้เงินที่ได้จากสามีเลี้ยงดูตัวเอง บุตรชาย พี่สาวและบุตรของพี่สาว บอกว่าทุกวันนี้คิดมาก คิดตลอดเวลา ว่าคนอื่นจะมองว่าเป็นคนไม่ดี ใครมาที่บ้านก็กังวลว่าเขาจะมาว่า และอีกอย่างกลัวว่าสามีจะส่งเงินมาให้แล้วไม่ทราบว่าจะทำอะไร ทุกวันนี้ไม่มีเงินเก็บ เงินที่ได้จากการทำงานที่ญี่ปุ่นนำมาซื้อนา และปลูกบ้าน หหมดแล้ว

การปรับตัวอยู่ร่วมกับชุมชน

ความเป็นอยู่หลังคืนถิ่นสู่ชุมชน จะแยกตัว ไม่มีกิจกรรมร่วมกับชุมชน คิดกังวลระแวงตลอดเวลาว่า ชุมชนไม่ยอมรับที่ไปทำงานญี่ปุ่นและกลับมาพร้อมกับบุตรชาย โดยสามีชาวญี่ปุ่นไม่ได้มาอยู่ด้วย

ในหมู่บ้านนี้ ผู้ติดเชื้อเอดส์กับชุมชนอยู่ร่วมกันได้ดี ขณะที่สัมภาษณ์ผู้ติดเชื้ออยู่นั้น ผู้ติดเชื้อรายหนึ่งกำลังรับประทานกล้วยเดี่ยวในร้านในหมู่บ้านร่วมกับชาวบ้านทั่วไปที่ไม่ได้เป็นเอดส์ ชุมชนนี้อยู่ร่วมกันได้ดีกับผู้ติดเชื้อ ชุมชนเข้าใจดีว่าโรคเอดส์ไม่ได้ติดต่อทางอาหาร

ข้อมูลผู้ที่ทำงานที่ญี่ปุ่นและติดเชื้อเอดส์ที่รู้จัก

มีเพื่อนที่กลับจากญี่ปุ่นอยู่ในหมู่บ้านใกล้เคียงกันที่รู้จัก 2 ราย 1 รายติดสุราเรื้อรัง เนื่องจากความเครียดที่ต้องเผชิญที่ญี่ปุ่น อีก 1 ราย กลับมามีอาชีพขายบริการในเมืองเชียงใหม่ และมีหญิงที่กลับจากญี่ปุ่นและมีบุตรที่ไร้สัญชาติ ในหมู่บ้านและหมู่บ้านใกล้เคียงที่องค์กรเอกชนจากญี่ปุ่นได้เข้ามาช่วยเหลือจัดกิจกรรมให้เด็ก ๆ เหล่านี้ ประมาณ 12 ราย

รายที่ 3 นุ่น (นามสมมติ)

กลับจากทำงานที่ญี่ปุ่น ประมาณ 3 ปี ไปทำงานที่ญี่ปุ่น เมื่อ พ.ศ. 2534 ขณะไปทำงานอายุ 21 ปี ไปเพราะต้องการมีเงินมาก ๆ และมีเพื่อนเคยไปทำงานที่ญี่ปุ่น ชักชวนให้ไปทำงานที่ญี่ปุ่น ขณะที่ทำงานเป็นพนักงานขายของในเมือง มีรายได้เดือนละ 4,000 บาท ซึ่งไม่เพียงพอในการใช้จ่าย

การย้ายถิ่นไปทำงานที่ญี่ปุ่นและการคืนถิ่น

เดินทางไปญี่ปุ่นแบบผิดกฎหมายคือสวม passport โดยเพื่อนที่เคยไปทำงานที่ญี่ปุ่นแนะนำและติดต่อให้ไปหานายหน้าที่กรุงเทพฯ ไปโดยสวม passport ของคนสิงคโปร์ แต่เป็นรูปถ่าย

ของรุ่น ทั้งหมดนายหน้าดำเนินการให้ทั้ง passport และ visa โดยไม่ต้องดำเนินการเอง เพียงแต่พักที่กรุงเทพรอจนทุกอย่างพร้อมที่จะเดินทาง ไม่ต้องจ่ายเงินก่อนไป จะถูกหักเงินเมื่อไปทำงานที่ญี่ปุ่นแล้ว ทราบก่อนที่จะไปญี่ปุ่นว่าเป็นหนี้ประมาณ 7 - 8 แสนบาท ครั้งแรกไม่ได้ตั้งใจจะไปทำงานญี่ปุ่น แต่มาหางานทำที่กรุงเทพ และได้ไปหาคนรู้จักซึ่งมาจากหมู่บ้านเดียวกัน คนรู้จักชักชวนให้ไปที่ญี่ปุ่น ให้พักอยู่ที่คอนโดมิเนียมแห่งหนึ่ง รอเอกสารต่าง ๆ ที่จะเดินทางไปญี่ปุ่นเป็นเดือน "เฮียหมู" บอกว่าให้ไปทำงานเสิร์ฟอาหารแต่ถ้า "off" แยกด้วยหนี้จะหมดเร็ว การเดินทางครั้งนั้นมีผู้หญิงไทยไปพร้อมกันทั้งหมด 6 คน แต่เข้าญี่ปุ่นได้ 2 คน ไปถึงที่ญี่ปุ่น มีนายหน้าที่ญี่ปุ่นมารับและพาไปในชนบท มีคนมาเลือกซื้อตัวไป ในราคา 150 มัง หรือ ประมาณ 525,000 บาท โดยที่คนญี่ปุ่นที่มาซื้อตัวไปบอกว่า นี่ เป็นหนี้เขา 300 มัง ให้ไปทำงานที่ snack บาร์ ของคนได้หวั่น มีคนไทยทำอยู่ 3 คน ระหว่างที่ทำงานไม่ได้เบิกเงิน เขาให้เป็น ค่ากับข้าว 5,000 เยน/สัปดาห์ ทำงานอยู่ประมาณ 1 สัปดาห์ แยกที่ off ไป เป็นวิศวกรญี่ปุ่น มาจ่ายหนี้ให้ เพื่อให้ไปเป็นภรรยา ไปอยู่กับสามีวิศวกรชาวญี่ปุ่น ประมาณ 2 ปีเศษ ต้องการแต่งงานกันให้ถูกต้อง แต่ไม่มี visa เลยขอมอบตัวกับรัฐบาลให้กลับมาเมืองไทย มาทำเรื่องแต่งงานแล้วกลับไปอยู่ที่ญี่ปุ่นใหม่ อยู่กับสามีคนเดิมอีก 3 ปีเศษ แล้วเลิกกันกับสามี ไปทำงานร้านอาหารคนไทยอีก ประมาณปีเศษ ได้เจอกับชายไทยที่ลักลอบไปทำงานโรงงานที่ญี่ปุ่นเป็นคนจังหวัดสุรินทร์ อยู่ด้วยกันฉันท์สามี-ภรรยา จึงกลับมาเมืองไทยก่อนเมื่อปี 2542 เพื่อเตรียมแต่งงานกัน ส่วนสามีที่เป็นคนสุรินทร์ ยังคงทำงานอยู่ที่ญี่ปุ่น

ความเป็นอยู่ที่ญี่ปุ่น

เครียดมาก อยู่กับสามีชาวญี่ปุ่นจะมีปัญหาเรื่องการสื่อสาร ความเข้าใจกัน วัฒนธรรม ประเพณี ที่ไม่เหมือนกัน แก้ปัญหาด้วยการดื่มเหล้ามากเพื่อให้คลายเครียด เมื่อเครียดมาก ในวันหยุดก็ ไปนั่งร้านอาหารไทย ชอบผู้ชายไทยคนไหนก็จะไปอยู่ด้วยกันเพราะสามารถสื่อสารกันได้ ดี ไม่เหงา เป็นอยู่เช่นนี้จนกระทั่งกลับเมืองไทย

การติดเชื่อเฮดส์

ไม่ได้ติดเชื่อเฮดส์ ช่วงเวลาที่อยู่ที่ญี่ปุ่นไม่มีการระบาดของโรคเฮดส์ แต่โอกาสที่จะติดเชื่อมีสูง เนื่องจากไม่มีสิทธิ์ขอให้แขกใช้ถุงยางอนามัย และโดยมากผู้ชายญี่ปุ่น ไม่ชอบใช้ถุงยางอนามัยกับหญิง นอกจากกับภรรยา

การปรับตัวอยู่ร่วมกับชุมชน

หลังจากกลับจากญี่ปุ่น มีเงินกลับมาจำนวนมาก ใช้ไปในการปลูกบ้านที่อาศัยอยู่ขณะนี้ และได้ลงทุนทำอาชีพหลายอย่าง ตั้งแต่เลี้ยงปลา เพาะเห็ด แต่ก็ต้องขาดทุนทุกอย่างเพราะไม่มีประสบการณ์และความรู้ ปัจจุบันไม่ได้มีอาชีพอะไร ใช้เงินที่ได้จากการทำงานที่ญี่ปุ่น หากมีช่อง

ทางต้องการกลับไปทำงานที่ญี่ปุ่นอีก เพราะอยู่ที่บ้านไม่มีอาชีพและรู้สึกคุ้นเคยกับการทำงานที่ญี่ปุ่นแล้ว คงไม่มีอะไรน่ากลัวกว่านี้

ผู้ที่ทำงานที่ญี่ปุ่นและผู้ติดเชื่อเอดส์ที่รู้จัก

ชุมชนในหมู่บ้านนี้ ยอมรับผู้ติดเชื่อและอยู่ร่วมกันได้ มีกิจกรรมร่วมกันระหว่างชาวบ้านและผู้ติดเชื่อในหมู่บ้านมีผู้ที่กลับจากญี่ปุ่นและติดเชื่อเอดส์ 2 ราย เสียชีวิตแล้วทั้ง 2 ราย ส่วนใหญ่ผู้ที่กลับจากญี่ปุ่นและติดเชื่อเอดส์จะไม่ยอมเปิดเผยตัว เพราะจากบ้านไปทำงานที่ญี่ปุ่นนาน ความสัมพันธ์กับชุมชนลดน้อยลง อีกทั้งรู้สึกว่าไม่ประสบความสำเร็จในการไปทำงานต่างประเทศ ต่างกับผู้ที่อยู่อาศัยในหมู่บ้านแล้วได้รับเชื่อเอดส์ จะกล้าเปิดเผยตัวและอยู่ร่วมกับชุมชนได้เช่นปกติ ทำให้การเข้าถึงข้อมูลผู้หญิงไทยที่กลับจากญี่ปุ่นและมีปัญหาหากกลับมาโดยเฉพาะเรื่องโรคเอดส์เป็นเรื่องที่ต้องใช้เวลาพอสมควรที่กลุ่มตัวอย่างจะให้ข้อมูล

รายที่ 4 ฟ้า (นามสมมติ)

หญิงไทยที่เคยไปทำงานที่ญี่ปุ่น เป็นจังหวัดเชียงราย อายุ 32 ปี กลับจากญี่ปุ่นประมาณ 3 ปี ขณะนี้กำลังเรียนภาษาอังกฤษและการศึกษานอกโรงเรียนในระดับมัธยมต้น ไปทำงานที่ญี่ปุ่นเมื่ออายุ 17 ปี

การย้ายถิ่นไปทำงานที่ญี่ปุ่น

ไปโดย มีนายหน้า คือคนรู้จักในหมู่บ้านใกล้เคียงชักชวนให้ไปทำงาน ขณะนั้นอายุ 17 ปี จบการศึกษา ป.6 อยู่บ้านไม่ได้ทำงานอะไร นายหน้าก็เลยมาถามว่าต้องการไปทำงานที่ญี่ปุ่นหรือไม่ ครอบครัว พ่อแม่ พี่น้องต้องการให้ไป ทุกคนในครอบครัวไม่รู้ว่าไปทำงานที่ญี่ปุ่นเป็นอย่างไร รู้แต่ว่ารายได้ดี มีคนที่หมู่บ้านใกล้เคียงไปทำงานแล้วส่งเงินกลับบ้านมามากมาย เงินที่ญี่ปุ่นหาได้ง่าย ใครได้ไปทำงานก็สบาย แต่ไม่ทราบรายละเอียดการทำงาน สาเหตุที่ตัดสินใจไปเพราะต้องการหาเงินช่วยพ่อแม่ ขณะนั้นที่นาติดจำนองอยู่ เนื่องจากพ่อถูกหลอกให้ไปทำงานที่สิงคโปร์ จ่ายเงินให้บริษัทจัดหางานแล้วไม่ได้ไป ที่ดินกำลังจะถูกยึด

เมื่อตัดสินใจไปแล้ว นายหน้าก็ติดต่อให้ไปพบกับ “บอส” ที่กรุงเทพฯ พร้อมกับผู้หญิงอีก 6 คนที่มาจากหมู่บ้านใกล้เคียงกัน “บอส” พาไปพักที่อพาร์ทเมนต์แห่งหนึ่งที่บางนา พักรวมกับหญิงสาวอีก 20 คนที่ไม่ได้รู้จักกัน แต่เป็นหญิงสาวที่มาจากทางเหนือทั้งหมด ทุกคนมาพักรวมกันที่อพาร์ทเมนต์แห่งนี้ ด้วยจุดประสงค์และกระบวนการเดียวกันคือไปทำงานที่ญี่ปุ่นโดยยังไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย ได้งานแล้วค่อยหักใช้หนี้ที่หลัง ไปพักอยู่ที่อพาร์ทเมนต์ไม่ต้องทำอะไร มีค่าเบี้ยเลี้ยงวันละ 50 บาท และมีอาหารให้ 1 มื้อ ระหว่างที่พักอยู่นั้น มี “ครู” มาสอนการแต่งหน้าทำผม การแต่งตัว รวมทั้งสอนภาษาญี่ปุ่น ภาษาอังกฤษให้บ้างเล็กน้อย พักอยู่ที่อพาร์ทเมนต์ประมาณ 1-1 เดือนครึ่ง เพื่อรอ passport และ visa จนกระทั่งได้มา เป็น passport ของคนอื่น แต่ใช้รูปของ “ฟ้า”

คิดแทนที่รูปเดิม จนกระทั่งได้ “บิน” ไปพร้อมกับเพื่อนที่พักด้วยกันและที่มาจากที่อื่น รวมเป็น 10 กว่าคน ใน visa นักท่องเที่ยว ไปโดยมี “ม้าควง” ชาวมาเลเซีย ไปส่งถึงสนามบินนาริตะ

การทำงานที่ญี่ปุ่น

เมื่อไปถึงญี่ปุ่น มีผู้หญิงไทยมารับ พานั่งรถไปที่เมือง ๆ หนึ่งในโตเกียว เข้าไปในอพาร์ทเมนต์แคบ ๆ ซึ่งมีผู้หญิงไทยนั่งเรียงกันอยู่กว่า 20 คน “ฟ้า” นั่งรออยู่ที่นั่นจน “แม่แตร็ค” มาคู่ตัว และเลือกซื้อเธอใน ราคา “150 ใบ/มัง” (ประมาณ 525,000 บาท : 1/มัง ใบประมาณ 10,000 เยน/3,500 บาท) โดยจ่ายเงินกันต่อหน้า เมื่อซื้อตัวไปแล้ว “แม่แตร็ค” นำเธอออกไปจากอพาร์ทเมนต์ แห่งนั้น พร้อมกับบอกว่าเป็นหนี้ 350 ใบ (ประมาณ 1,225,000 บาท) จะต้องทำงานใช้หนี้จนกว่าหนี้จะหมดจึงเป็นอิสระ แม่แตร็ค มารับตัวไปแล้วก็พาไปทำงานเลย โดยงานของเธอ เริ่มต้นที่ สแน็คบาร์ แห่งหนึ่ง งานคือการคุยกับ “แขก” ที่มาเที่ยว และถ้าพอใจแขกก็จะพาออกไป “ค้างคืน” ในราคา 4 ใบ แต่ถ้า “ชั่วคราว” จะได้ 3 ใบ แต่เธอไม่เคยเห็นเงินหรือได้รับเงินเลย “แม่แตร็ค” บอกว่าให้จดไว้ หากใช้หนี้หมดเมื่อไร เธอจะได้รับเงินจากแขกเอง เงินที่พอได้มีติดตัวบ้างเล็กน้อย เป็นเงิน “ทิป” ที่ได้มาเท่านั้น

ในสแน็คบาร์ที่ทำงานอยู่ มีผู้หญิงไทยทำงานอยู่ 10 กว่าคน เจ้าของเป็นคนญี่ปุ่นและคนไต้หวัน เธอทำงานที่นี่ประมาณ 3 เดือน ขณะนั้นใช้หนี้ไปได้ 290 ใบ (จากหนี้ที่แม่แตร็คบอกแต่แรกว่า 350 ใบ) มีผู้ชายญี่ปุ่น มาขอ “ตัดแตร็ค” โดยบอกว่าจะพาไปอยู่ด้วยและใช้หนี้ที่เหลือให้ แต่เมื่อไปกับผู้ชายญี่ปุ่นคนนี้แล้วเธอ กลับถูกนำไป “ขาย” ต่อ ให้ยาคุซา ถูกส่งไปทำงานใน ต่างจังหวัด คราวนี้ เธอต้องทำงานเป็น “นางโทร” โดยพักอยู่ในอพาร์ทเมนต์แห่งหนึ่ง เมื่อมีแขกโทรศัพท์มา ยาคุซาจะพาไปขึ้นรถไปส่งที่โรงแรมใกล้ๆ กับที่พัก และรอรับกลับ ไม่สามารถไปไหนมาไหนด้วยตัวเองได้ เธอต้องทำงานเช่นนี้ วันละ 6-10 รอบ แล้วแต่จะมีโทรศัพท์มากน้อยแค่ไหน ไม่มีวันหยุด แม้แต่ในวันที่ไม่สบาย หรือมีประจำเดือน

ความเป็นอยู่ที่ญี่ปุ่น

มีแต่ความเครียด ความกดดัน และการถูกทำร้ายร่างกาย เมื่อไม่ไหวเธอจะถูกบังคับ ให้กินยา ประเภทยาแก้ไอเพื่อให้รู้สึกสลิ้มสลิ้อ สามารถทำงานต่อไปได้

การติดเชื้อเอดส์

โอกาสของการติดเชื้อเอดส์มีทุกครั้งที่ทำงาน เพราะไม่มีโอกาสต่อรอง ไม่มีสิทธิ์ขอใช้ถุงยางอนามัย และแขกส่วนใหญ่จะไม่ใช้ถุงยางอนามัย ชายญี่ปุ่นไม่ชอบใช้ถุงยางอนามัยกับหญิงบริการ นอกจากกับภรรยา การตรวจร่างกาย นั้น ขึ้นอยู่กับ “มามา” ที่ดูแล มีเหมือนกันที่พาไปตรวจร่างกาย แต่เธอไม่ทราบว่าจะตรวจอะไร และไม่เคยทราบผลการตรวจ รู้แต่ว่า เมื่อพาไป

ตรวจร่างกาย หรือได้ยาเกิน หนึ่งของเธอจะเพิ่มขึ้น ไม่มีโอกาสได้ใช้บริการหรือเข้าถึงบริการสุขภาพ เพราะจากสภาพที่ถูกคุมขัง การเป็นคนเถื่อน เข้าเมืองอย่างผิดกฎหมาย การไม่รู้ภาษา ไม่รู้จักสถานที่ ไม่สามารถพึ่งพาตัวเองได้ “ฟ้า” บอกว่า ในช่วงที่อยู่ที่ญี่ปุ่น นั้น โรคเอดส์ในญี่ปุ่นยังไม่มีการแพร่ระบาด จึงโชคดีที่ไม่ได้รับเชื้อมา หากเป็นในช่วงปัจจุบันนี้ ซึ่งจำนวนผู้ติดเชื้อเอดส์ในญี่ปุ่นเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว คิดว่าตัวเอง คงหนีไม่พ้นการเป็นเอดส์อย่างแน่นอน

การคืนถิ่น

ฟ้า ได้กลับคืนถิ่นมาเมืองไทย รอดจากการตามล่าของยาภูเขา เพราะ “หนี ออกมาจากช่อง ในวันที่ยาภูเขา ไปถูกระ มีเงินติดตัวบ้างจากที่ขโมยมาได้มา หนีเข้าโตเกียว มาหา “แม่แตร็ค” คนแรก ที่ยังมีความเมตตาและมนุษยธรรมอยู่บ้าง มาทำงานในสเน็คบาร์ของ “แม่แตร็ค” คนแรก จึงเริ่มมีเงินเก็บ ส่งกลับบ้าน “เดือนละ แสนกว่าบาท” รายได้ทั้งหมดที่ได้ เดือนละ 2 แสนเศษ หักเป็นค่าเช่าบ้าน ค่ากินอยู่ และเงินติดตัวที่ต้องมีอยู่ตลอดเวลา เธอเรียนรู้จากคนที่อยู่รอดคนก่อน ๆ ว่า ต้องเก็บเงินไว้กับตัวตลอดเวลา สำหรับเป็นค่าตัวเครื่องบิน เมื่อ ถูก “นิวกัง” ตำรวจตรวจคนเข้าเมืองของญี่ปุ่น จับได้ จะได้มีเงินซื้อตั๋วเครื่องบิน กลับบ้าน ถ้าไม่มีค่าตัวเครื่องบินก็ต้องถูกติดคุกที่ญี่ปุ่น เธอทำงานอยู่ที่สเน็คบาร์ โดยเช่าบ้านอยู่ ได้ระยะหนึ่ง จนกระทั่งถูก นิวกังจับ ส่งตัวกลับเมืองไทย

ความเป็นอยู่ในปัจจุบัน

หลังจากถูกส่งตัวกลับจากญี่ปุ่นครั้งแรก เงินที่ได้มานำมาปลูกบ้านให้แม่ และบ้านของตัวเองซึ่งอยู่ในบริเวณเดียวกันแล้ว เธอไม่มีงานทำ กลับคืนถิ่นแล้วไม่มีงานทำ จึงไปขายบริการที่สิงคโปร์ อีกประมาณ 2 ปี จึงกลับมาเมืองไทย ครั้งนี้ได้รู้จักกับสามีคนปัจจุบัน ซึ่งเป็นคนญี่ปุ่นที่มาเที่ยวเมืองไทยแล้วรู้จักกัน เขายอมรับได้เคยทำงานที่ญี่ปุ่น ตั้งใจว่าจะทำธุรกิจร่วมกัน เปิดร้านขายคอมพิวเตอร์มือสอง โดยสามีสั่งมาจากญี่ปุ่น จะเปิดร้านที่เชียงราย จากเงินทุนที่เก็บได้จากการไปขายบริการที่สิงคโปร์

ขณะนี้เธอได้สมัครเป็นนักเรียนของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน เรียนเพื่อเพิ่มวุฒิในระดับมัธยมต้น และเรียนภาษาอังกฤษด้วย เนื่องจากเป็นคนรักเรียนตั้งแต่เด็ก และได้ทำงานเป็นอาสาสมัครให้กับโครงการช่วยเหลือผู้หญิงไทยที่กลับจากญี่ปุ่น ขององค์กรเอกชนในเชียงราย แต่ปัจจุบันไม่ได้ทำแล้ว เนื่องจากมีความคิดเห็นไม่ตรงกันกับเจ้าหน้าที่

การปรับตัวอยู่ร่วมกับชุมชน

มีความรู้สึกว่าการอยู่ร่วมกับชุมชนเปลี่ยนไป ไม่เหมือนก่อนไปทำงานญี่ปุ่น เพราะการใช้ชีวิตเริ่มต่างกัน ความเป็นอยู่เธอไม่ได้มีกิจกรรมทางสังคมร่วมกับชุมชนเลย นอกจากเรียนหนังสือ และต้องการจะมีกิจการเปิดร้านขายคอมพิวเตอร์มือสองร่วมกับสามีชาวญี่ปุ่น

ข้อมูลผู้หญิงทำงานญี่ปุ่นและที่ติดเชื่อเอคส์ที่รู้จัก

สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้ติดเชื่อที่กลับจากญี่ปุ่นที่รู้จักในหมู่บ้าน มีคนที่รู้จักในหมู่บ้านใกล้เคียงที่ไปทำงานญี่ปุ่น 5 คน ขณะนี้กลับมาแล้ว 2 คน อีก 2 คนยังอยู่ที่ญี่ปุ่น อีก 1 คน ถูกส่งตัวกลับมาและติดเชื่อเอคส์อาการรุนแรง กลับมารักษาตัวที่บ้านไม่เปิดเผยตัว เนื่องจากได้รับความบอบช้ำมาจากญี่ปุ่น ระยะเวลาได้ยาจากญี่ปุ่นกลับมา แต่ยาหมด ขณะนี้อยู่ในความดูแลขององค์กรเอกชนที่ให้การช่วยเหลือเธออยู่ รวมทั้งมีลูกอีก 1 คน ที่ติดเชื่อเอคส์ด้วย

รายที่ 5 ดาว (นามสมมติ)

อายุ 36 ปี ไปญี่ปุ่นเมื่อปี 2530 ขณะนั้นอายุ 19 ปี ก่อนไปญี่ปุ่นมีอาชีพขายบริการมาก่อนที่อำเภอหาดใหญ่ เริ่มอาชีพขายบริการตั้งแต่อายุ 13 ปี

การย้ายถิ่นไปทำงานที่ญี่ปุ่น

ไปโดยผ่านสายและนายหน้าต่างถิ่น เข้ามาชักชวนในหมู่บ้าน ขณะนั้นเธอกลับจากหาดใหญ่ที่ทำงานขายบริการอยู่กลับมาอยู่บ้านที่เชิงทราย เนื่องจากหนีผู้ชายจากหาดใหญ่มา และแต่งงานกับคนในหมู่บ้าน แต่สามี เจ้าชู้และกินเหล้า เธอต้องการไปจากสภาพครอบครัวเช่นนี้ เมื่อมีคนมาชักชวน ก็ตัดสินใจไป การไปโดยทางเรือไปที่มาเลเซีย พักอยู่ในอพาร์ทเมนท์ที่มาเลเซีย ซึ่งมีผู้หญิงรอเดินทางเป็นร้อยคน มาพักเพื่อรอ passport และ visa เมื่อได้ passport เป็นของคนมาเลเซีย เธอก็ได้ใช้ passport ชื่อนั้นแต่ใช้รูปถ่ายของเธอเองเช่นเดียวกับกรณีของ "ฟ้า" เดินทางไปญี่ปุ่นโดยมี คนคองไปเช่นกัน คนคองนี้เป็นชาวมาเลเซีย เมื่อไปถึงสนามบินนาริตะ มีผู้หญิงไทย เป็นชาวลำพูนมารับ เธอถูกซื้อตัวไปในราคา 250 ไร่ (ประมาณ 875,000 บาท) แล้วถูกนำตัวไปทำงานที่ร้านสแน็ค เช่นเดียวกับรายอื่น ๆ

ความเป็นอยู่ในญี่ปุ่น

เธอถูกนำตัวไปทำงานที่ สแน็คบาร์ ของคนไต้หวัน ผู้หญิงที่ทำงานมีทั้งมาจากเมืองไทย ฟิลิปปินส์ โคลัมเบีย แต่มีคนไทยมากที่สุด ทำงานวันละ 1-2 รอบ ในเวลากลางคืน กลางวันเรียนภาษาญี่ปุ่น เพราะอยากพูดกับแขกได้ ทำงานอยู่ 2 เดือนก็สามารถใช้หนี้หมด แต่ก็อยู่ทำงานต่อที่ญี่ปุ่น โดยทำงานอิสระ ทำอยู่ 3-4 ปี ระหว่างนั้นส่งเงินกลับมาให้แม่และเก็บเงินเอง

ส่วนหนึ่งได้เป็นจำนวนมาก ก็เดินทางกลับบ้าน โดยถือ passport มาในปี 2534 กลับมาถึงบ้าน แล้วรู้สึกผิดหวัง เสียใจ เพราะแม่และพ่อเลี้ยง ใช้เงินที่ส่งกลับมาใช้อย่างไม่รู้ค่าของเงิน แต่ตัวเอง รู้สึกว่าหาเงินมาด้วยความยากลำบาก จึงประหยัดแม่ ด้วยการเที่ยวอย่างเดียว ใช้เงินที่หามาได้ อย่างฟุ่มเฟือย ไปกับการเที่ยวและการดื่ม ไม่ได้ทำงานอะไร ใช้ชีวิตเช่นนั้นประมาณ 1 - 2 ปี จนเงินเริ่มหมด ต้องการเงินอีก ไปทำงานขายบริการที่กรุงเทพฯ ก็ไม่ได้เงินเหมือนที่ญี่ปุ่น เพราะ รายได้ต่างกันมาก เธอจึงต้องการจะกลับไปหาเงินที่ญี่ปุ่นอีก ซึ่งคราวนี้ไปด้วยความมั่นใจ เพราะเคยทำงานอย่างอิสระมาแล้ว พูดภาษาญี่ปุ่นได้บ้าง แต่ไม่สามารถเดินทางไปได้เองไม่มีวีซ่า จึงได้ติดต่อกับ เอเจนต์ ที่กรุงเทพฯ ที่เคยรู้จักให้พาไป เรียกเก็บค่าบริการ 300,000 บาท แต่ไม่รับประกันว่าจะเข้าญี่ปุ่นได้หรือไม่ ถ้าครั้งแรกเข้าไม่ได้ จะพาไปอีกครั้ง แต่ถ้ายังเข้าไม่ได้ในครั้งที่สอง ก็ไม่ได้แล้ว ก็เลยไม่ไปกับเอเจนต์นี้ เพราะไม่แน่ใจว่าจะเข้าญี่ปุ่นได้ แต่ถ้าไปกับ "บอส" ไม่ต้องจ่ายค่าบริการก่อน ใช้วิธีการหักหนี้เมื่อได้ทำงานที่ญี่ปุ่นแล้ว รับรองว่าได้เข้าไปทำงานที่ญี่ปุ่น แน่ ๆ จึงตัดสินใจที่จะไปโดยให้ "หักหนี้" ที่ญี่ปุ่น เพราะอย่างไรวิธีนี้เข้าญี่ปุ่นได้แน่นอน เมื่อเข้าถึงญี่ปุ่นได้แล้ว เธอคงจะสามารถทำงานได้ด้วยตัวเอง เพราะเคยทำงานอิสระมาแล้ว

แต่การไปญี่ปุ่น โดยหักหนี้ ครั้งนี้ ไม่เหมือนกับการไปครั้งแรก เพราะครั้งนี้ เธอต้องพบกับสภาวะที่เลวร้ายมาก เมื่อไปถึงญี่ปุ่น เธอถูก ผู้หญิงสิงคโปร์ ภรรยาของยาภูเขา มาซื้อตัวไป ในราคา "350 ไบ" และถูกส่งไปทำงานต่างจังหวัด ใน "ช่อง" แห่งหนึ่ง ซึ่งเลวร้ายกว่า สแน็คบาร์ ในโตเกียวมาก ในช่องแห่งนี้มีผู้หญิงไทย อีก 4 คนที่ถูก "ขัง" อยู่ด้วยกัน เธอต้องทำงานรับแขก ตั้งแต่ หนึ่งทุ่มถึงตีสองทุกวัน ไม่มีวันหยุด กลางวันก็ต้องไปทำงานบ้าน ทำความสะอาด ทำสวนให้กับ " मामा" ชาวสิงคโปร์ ซึ่งมีบ้านอยู่ใกล้กับช่อง ถ้า " मामา" ไม่พอใจ เธอจะถูกทำร้ายร่างกาย ด้วยการตบ ตี กระทบผผ และบังคับให้วิ่งบ้าง บางครั้งก็ถูกปรับเป็นเงิน เพิ่มเข้าไปในหนี้ที่ " मामา" กำหนดเอาตามใจชอบ ได้รับอาหารวันละ 1 มื้อ

เธอต้องอยู่ในสภาพนี้กับหญิงไทยอีก 4 คน ที่ไม่สามารถออกไปไหนได้ แม้แต่จะคิดหนี เพราะทุกอย่างของเธออยู่ในสายตา ของ " मामา" ตลอดเวลา ในช่องที่เธออยู่มีโทรทัศน์วงจรปิด ติดอยู่ เธอต้องอยู่ในช่องนี้ ประมาณ 1 เดือน จนกระทั่งได้ยิน " मामา" พูดภาษาจีน ซึ่งเธอพอฟังได้บ้าง ว่าติดต่อยายเพื่อนคนไทยคนหนึ่งในช่องนี้ ให้แก่ " मामา" อื่น ในราคา 150 ไบ ทั้ง 5 คน จึงคิดว่าอยู่ไม่ได้แล้วต้องทำอะไรสักอย่าง จะหนีไปก็ไม่ได้ เพราะกลางคืนจะถูกขังให้ทำงาน กลางวันก็อยู่ในสายตา " मामา" ตลอด เธอจึงวางแผนกันว่ามีทางเดียวที่จะพ้นจากที่นี่ คือ "ฆ่า" मामา เสีย แล้วก็หนีออกจากที่แห่งนั้น ต่างคนต่างหนีออกไปเรียกกรดไป เธอหาทางกลับมาที่โตเกียวอีกครั้ง และทำงานที่เคยทำ ในโตเกียว จนในที่สุด ก็ถูกตำรวจจับได้ว่าเป็นฆาตกร ต้องติดคุกในญี่ปุ่น เธอได้รับการลดโทษลงเรื่อย ๆ เพราะเป็นนักโทษชั้นดี อยู่ในคุกที่ญี่ปุ่น เป็นเวลา เกือบ 5 ปี ในที่สุดก็พ้นโทษ ถูกส่งตัวกลับบ้านที่เมืองไทย

การติดเชื้อเอชไอวี

โอกาสได้รับเชื้อเอชไอวีมีอยู่ตลอดเวลา เพราะไม่มีโอกาสเลือกหรือขอใช้ถุงยางอนามัย แต่ในช่วงที่ทำงานที่ญี่ปุ่น โรคเอชไอวีในญี่ปุ่นยังไม่เป็นที่รู้จักกันมากนัก ส่วนใหญ่ผู้หญิงไทยที่ญี่ปุ่น ถ้าติดเชื้อเอชไอวี มักจะติดเชื้อจากผู้ชายไทยที่ไปทำงานที่ญี่ปุ่นมากกว่าจะติดเชื้อจากผู้ชายญี่ปุ่น เพราะหญิงไทยที่ไปขายบริการที่ญี่ปุ่น มีความเครียดสูงมาก ทั้งจากสภาพการทำงานและจากสภาพความเป็นอยู่ ความอึดอัด จึงต้องระบายความเครียด ด้วยการใช้บริการจากผู้ชายไทยที่ทำงานใน “บาร์โฮส” และส่วนใหญ่ชาวไทยเหล่านี้ก็มาจากทางภาคเหนือของไทยเช่นกัน มีผู้หญิงหลายรายที่เธอรู้จักติดเชื้อเอชไอวีจากผู้ชายไทยที่หญิงไทยไปใช้บริการใน “บาร์โฮส”

ขณะทำงานที่ญี่ปุ่น ไม่เคยได้รับการตรวจร่างกาย หรือได้รับความรู้เกี่ยวกับโรคเอชไอวี

ความเป็นอยู่ในปัจจุบัน

กลับมาอยู่บ้านที่ได้สร้างไว้หลังจากกลับจากญี่ปุ่นครั้งแรก ต่อมาแต่งงานกับคนในชุมชนที่รู้จักกันมาก่อน ปัจจุบันมีบุตร 1 คน อายุ ประมาณ 2 ปี

การปรับตัวอยู่ร่วมกับชุมชน

เนื่องจากเป็นคนที่ยืนยันและปรับตัวได้เร็ว ระยะแรกเธอได้เป็นอาสาสมัครในองค์กรเอกชนที่เชียงราย ช่วยเหลือผู้หญิงที่กลับจากญี่ปุ่น สามีมีอาชีพรับเหมาก่อสร้าง เธอไปช่วยสามีทำงานบ้าง และเป็นกรรมการหมู่บ้านอีกหลายตำแหน่ง ปรับตัวได้ดีในชุมชน และเป็นแกนนำในการให้การช่วยเหลือผู้หญิงที่กลับจากญี่ปุ่น ในชุมชนนี้มีผู้หญิงที่กลับจากญี่ปุ่นและติดเชื้อเอชไอวีมาในระยะหลังนี้มากขึ้น ผู้หญิงที่กลับมาจากญี่ปุ่นในระยะหลังมักจะได้รับเชื้อเอชไอวี

รายที่ 6 นาง (นามสมมติ)

อายุ 28 ปี ไม่ได้เรียนหนังสือ ไปญี่ปุ่นเนื่องจากคนรู้จักชักชวนให้ไปทำงานที่ญี่ปุ่น ในขณะที่ขายบริการ อยู่ที่จังหวัดในภาคใต้ ขณะนั้น อายุ 16 ปี

การย้ายถิ่นไปทำงานที่ญี่ปุ่น

ไปทำงานที่ญี่ปุ่น โดยมีผู้ชักชวน และพามาที่กัวลาลัมเปอร์ มาเลเซีย พักอยู่ที่อพาร์ทเมนท์ ในมาเลเซีย พร้อมกับหญิงไทยอีก 100 กว่าคน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นหญิงสาวจากภาคเหนือที่ถูกชักชวนให้มาขายบริการที่ญี่ปุ่น เช่นกัน นางรออยู่ที่อพาร์ทเมนท์ โดยไม่ได้ทำอะไร นอกจากรอจนกระทั่งได้ passport ของชาวมาเลเซีย แต่ใช้รูปของนางเอง และ เมื่อได้ visa แล้วก็เดินทางไปญี่ปุ่น โดยมีคนพาไป ไปด้วยกันหลาย 5 คน โดยให้บอกว่าไปกับครอบครัว มีผู้ชาย 1 คน เป็นพ่อ ผู้หญิง 1 คน เป็นแม่ กลุ่มตัวอย่างและผู้หญิงอีก 2 คน เป็นญาติกัน เดินทางไปท่องเที่ยวที่ญี่ปุ่น

ความเป็นอยู่และการทำงานที่ญี่ปุ่น

ไปถึงสนามบินนาริตะ ที่ญี่ปุ่น มีผู้หญิงมารับที่สนามบิน และพาไปทำงานที่ร้าน สแน็ค ทำงานขายบริการอยู่ 2 ปี ความเป็นอยู่และการทำงานในญี่ปุ่น ไม่แตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างอื่น ๆ คืออยู่ภายใต้การควบคุมของกลุ่มมาเฟียในญี่ปุ่น ต้องถูกบังคับให้ขายบริการ โดยไม่มีสิทธิ์ต่อรอง ใด ๆ ต่อมาเธออยู่กินกับมาเฟียในญี่ปุ่น โดยยังคงทำงานขายบริการต่ออีกหลายปี จนกระทั่งถูกตำรวจจับ และส่งตัวกลับเมืองไทย

การติดเชื้อเอดส์และความเป็นอยู่หลังคืนถิ่น

นางกลับคืนถิ่นสู่ชุมชน พร้อมกับการติดเชื้อเอดส์ และสภาพร่างกายจิตใจที่บอบช้ำ เมื่อกลับสู่ชุมชนเธอมีอาการของโรคเอดส์มากขึ้น อ่อนเพลีย ไม่สบายบ่อย และได้เข้าเป็นสมาชิก ในองค์กรเอกชนแห่งหนึ่งที่ให้ช่วยเหลือ ดูแลผู้หญิงที่กลับจากญี่ปุ่น และได้เข้าโครงการ รักษาเอดส์ รับประทานไวรัสฟรี นางสามารถปรับตัวได้และร่วมเป็นวิทยากรในการบอกเล่าประวัติ และการทำงานของตัวเองที่ เกี่ยวกับการค้ามนุษย์

ข้อมูลผู้ที่ทำงานที่ญี่ปุ่นและติดเชื้อเอดส์ที่รู้จัก

ขณะที่ทำงานที่ร้านสแน็คในญี่ปุ่น มีผู้หญิงไทยที่ทำงานด้วยกัน ได้รับเชื้อเอดส์ “มามา” ก็ไม่ให้หยุดทำงาน ตรงกันข้ามกลับให้เธอทำงานมากขึ้นก่อนที่อาการจะปรากฏ เธอไม่มีโอกาสได้ ไปพบแพทย์ ไม่ได้รับประทานไวรัสเอดส์หรือการรักษาใด ๆ จนกระทั่งเธอเริ่มมีอาการไม่สบายบ่อย ร่างกายซูบผอม แต่ก็ยังคงต้องทำงานต่อไป และต่อมาหญิงไทยรายนี้ถูกขายต่อให้กับ “ช่อง” ใน ต่างจังหวัด นอกจากนี้ยังมีผู้หญิงไทยอีกหลายรายที่รู้จัก ที่ยอมหนีออกจากการควบคุมของกลุ่มมาเฟีย ติดเอดส์และหนีไปเก็บผัก หาปลาอยู่ในชนบทที่ญี่ปุ่น 1 ราย โดยไม่กลับเมืองไทย เพราะกลัวว่าที่บ้านจะรู้ความจริง ว่ามาอยู่ญี่ปุ่นแล้วไม่สามารถหาเงินส่งกลับบ้านได้

รายที่ 7 สร้อย (นามสมมติ)

อายุ 28 ปี มาจากจังหวัดเชียงราย ไม่เคยเรียนหนังสือ ถูกล่อลวงมาจากบন্দอย ชาย บริการทางเพศอยู่ที่เชียงราย

การย้ายถิ่นไปทำงานที่ญี่ปุ่น

ถูกล่อลวงให้ไปทำงานที่ญี่ปุ่น จากผู้ชายในหมู่บ้านซึ่งเป็นนายหน้าชักชวนหญิงสาวให้ไปทำงานต่างประเทศ ตัดสินใจไปเนื่องจากต้องการมีชีวิตที่ดีกว่า ต้องการเก็บเงินให้ได้มากจะได้มีชีวิตที่สุขสบายขึ้น และการไปทำงานที่ญี่ปุ่นนี้ไม่ต้องมีค่าใช้จ่ายล่วงหน้า สามารถเดินทางไปได้โดยสะดวก มีผู้อำนวยการความสะดวกดำเนินการให้ทุกอย่างเช่นเดียวกับกรณีอื่น ๆ ช่วงต้น เป็นโอกาสที่จะได้เงินจำนวนมากและรวดเร็ว ไม่เคยรับทราบมาก่อนว่าไปญี่ปุ่นไปทำงานอะไร และ

ความเป็นอยู่ที่ญี่ปุ่นเป็นอย่างไร ทราบแต่ว่าถ้ามีโอกาสไปจะสามารถหาเงินได้มากกว่าเมืองไทยมาก

การทำงานและความเป็นอยู่ที่ญี่ปุ่น

เมื่อเดินทางถึงสนามบินนาริตะที่ญี่ปุ่น โดยมีผู้ชายไทยเป็นผู้เดินทางไปด้วยจากเมืองไทย มีผู้หญิงชาวไต้หวันมารับที่สนามบิน นำไปพักที่อพาร์ทเมนต์ ร่วมกับหญิงสาวอีกหลายคน ส่วนใหญ่เป็นคนไทย มาจากภาคเหนือ เริ่มต้นทำงานขายบริการที่สแน็คบาร์ใกล้ที่พัก อยู่ภายใต้การควบคุมอย่างใกล้ชิดของมามา ซึ่งเป็นภรรยาของกลุ่มมาเฟีย ในระหว่างการทำงานถูกบังคับให้ “รับแขก” ทุกวัน วันละหลายราย และถูกทำร้ายร่างกาย บังคับให้ดื่มยาน้ำคล้ายยาแก้ไอ จนติด เมื่อไม่สบายก็ต้องทำงานต่อไป ไม่เคยไปพบแพทย์ หรือตรวจร่างกาย เขียนจดหมายถึงครอบครัวให้ส่งยามาให้ก็ไม่เคยได้รับทั้งจดหมายตอบและยา ความเป็นอยู่เครียดมาก ต้องคลายเครียดด้วยการดื่มสุรา จนปัจจุบันติดสุราเลิกไม่ได้ เมื่อทำงานร้านอาหารไประยะหนึ่ง อยู่กินกับชายญี่ปุ่นซึ่งเป็นสมาชิกของกลุ่มยาภูเขา โดยที่ยังต้องทำงานขายบริการที่ร้านอาหารเหมือนเดิม อยู่ที่ญี่ปุ่นประมาณ 2 ปี จนกระทั่งถูกตำรวจจับ และส่งตัวกลับเมืองไทย

การคืนถิ่น

ถูกตำรวจจับส่งตัวกลับเมืองไทยพร้อมกับอาการของโรคเอดส์ ปัจจุบันอยู่ในความดูแลขององค์กรเอกชนแห่งหนึ่ง เนื่องจากเมื่อถูกส่งตัวกลับเมืองไทยแล้ว ไม่มีที่พัก ไม่มีอาชีพ ปัจจุบันติดสุรา เนื่องจากดื่มคลายเครียดมาตั้งแต่อยู่ที่ญี่ปุ่น

การปรับตัวสู่ชุมชน

เนื่องจากถูกส่งมาจากบন্দอวยมาตั้งแต่อายุน้อย ขายบริการอยู่ที่เชียงรายก่อนไปญี่ปุ่น เมื่อคืนถิ่นจึงไม่ทราบว่าจะกลับไปหาครอบครัว ที่ไหน ขณะนี้องค์กรเอกชนแห่งหนึ่งให้การช่วยเหลือ ดูแลอยู่

ภาคผนวก 2
การนำเสนอผลงานวิจัย

การนำเสนอผลงานวิจัย

1. เสนอผลงานวิจัยด้วยโปสเตอร์ “แรงงานไทยคืนถิ่นกับโรคเอดส์” ในการจัดนิทรรศการ การประชุมนานาชาติโรคเอดส์แห่งชาติ วันที่ 11 – 15 กรกฎาคม 2547 ณ อิมแพค เมืองทองธานี จังหวัดนนทบุรี
2. เสนอผลงานวิจัยด้วยโปสเตอร์ “การหลอกลวงแรงงานไทยไปทำงานต่างประเทศ” ในการจัดนิทรรศการ การประชุมนานาชาติการค้ามนุษย์ วันที่ 6 กันยายน 2547 ณ ทำเนียบรัฐบาล กรุงเทพมหานคร
3. เสนอผลงานวิจัยด้วยโปสเตอร์ “Thai Returned Migrant Workers and HIV/AIDS: The Case of Thai Women Returning from Japan.” ในการประชุมนักวิจัยรุ่นใหม่พบเมธีวิจัยอาวุโส สกว. วันที่ 14 – 16 มกราคม 2548 ณ โรงแรมเฟลิกซ์ จังหวัดกาญจนบุรี
4. การเสนอผลงานวิจัยด้วยวาจา “ Forced Migration in Thailand : Problems involving Trafficking of Thai Migrant Workers Abroad” ในการประชุม International Symposium “Toward New Perspectives on Forced Migration in Southeast Asia” วันที่ 25 – 26 November 2004 ณ Jakarta Indonesia
5. บทความวิจัย “แรงงานไทยคืนถิ่นกับโรคเอดส์ : กรณีหญิงไทยกลับจากญี่ปุ่น” คัดว่าตีพิมพ์ในวารสาร พยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม

แรงงานไทยคืนถิ่นกับโรค

เอชไอวี

โครงการ	แรงงานไทยคืนถิ่นกับโรคเอดส์ : กรณีหญิงไทยกลับจากญี่ปุ่น
ผู้วิจัย	ดร.อัญชลี จงอร จันทาโก มหาวิทยาลัยสยาม
ที่ปรึกษา	ศาสตราจารย์ ดร.สุภาวดี จันทวานิช ผู้อำนวยการสถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
แหล่งทุนสนับสนุนการวิจัย	สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
ระยะเวลาดำเนินการวิจัย	ปี 2546-2547

Sายงานความก้าวหน้าเรื่อง แรงงานไทยคืนถิ่นกับโรคเอดส์ : กรณีหญิงไทยกลับจากญี่ปุ่นนี้ เป็นการรายงานความก้าวหน้า ในช่วง 6 เดือนแรกของการทำงานวิจัย แรงงานไทยที่ไปทำงานต่างประเทศ เป็นกลุ่มหนึ่งที่ต้องเฝ้าระวังเป็นพิเศษ เนื่องจากแรงงานชายคืนถิ่นส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีการศึกษาน้อย มีความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์น้อย การย้ายถิ่นไปทำงานในประเทศปลายทาง เป็นเวลานาน เกิดความเหงา และความเบื่อหน่าย รวมทั้งอาชีพที่ไปทำงานในประเทศเป็นปัจจัยเสี่ยงสูงที่ทำให้มีโอกาสรับเชื้อ และแพร่เชื้อได้สูงมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการย้ายถิ่นของหญิงไทยไปทำงานขายบริการที่ประเทศญี่ปุ่น

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะ/รูปแบบการย้ายถิ่นของแรงงานหญิงไทยไปทำงานญี่ปุ่นและการคืนถิ่น สถานการณ์โรคเอดส์ของแรงงานคืนถิ่นและชุมชน การดูแลตนเอง การป้องกันโรคเอดส์ การเข้าถึงบริการด้านสุขภาพ รวมทั้งการเรียนรู้ร่วมกันกับผู้ใช้ชีวิตเชื้อ ครอบครัวยุทธ และองค์กรที่เกี่ยวข้องในการหาแนวทางการปฏิบัติร่วมกันเพื่อลดสถานการณ์เสี่ยงของโรคเอดส์ วิธีการศึกษาเป็นการศึกษาเอกสารและใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ศึกษาข้อมูลภาคสนาม โดยเลือกพื้นที่ที่มีแรงงานไทยกลับจากญี่ปุ่นมาก เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ผู้ให้ข้อมูลหลักคือผู้ที่ทำงานด้านเอดส์และหญิงไทยกลับจากญี่ปุ่น

1. การศึกษาเอกสารเบื้องต้น ได้ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะแรงงานไทยที่ไปทำงานต่างประเทศ และอาชีพที่เสี่ยงหรือมีโอกาสติดเชื้อ HIV สูง คือแรงงานหญิงที่ลักลอบไปทำงานขายบริการที่ประเทศญี่ปุ่นหญิงสาวเหล่านี้ส่วนใหญ่มาจากภาคเหนือ จังหวัดเชียงใหม่เป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือจังหวัดพะเยา และจากข้อมูลรวมผู้ติดเชื้อที่กระจายอยู่ทั่วประเทศ พบว่าภาคเหนือเป็นภาคที่มีรวมผู้ติดเชื้อสูงสุด โดยจำนวนรวมและจำนวนผู้ติดเชื้อสมาชิกชมรมมีมากที่สุดในจังหวัดเชียงใหม่และรองลงมาคือจังหวัดเชียงใหม่ เชียงรายจึงเป็นจังหวัดที่มีหญิงสาวไปขายบริการทางเพศที่ญี่ปุ่นมากและเป็นจังหวัดที่มีการติดเชื้อเอดส์สูง

2. การสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือองค์กรเอกชนที่ทำงานด้านการให้ความช่วยเหลือผู้หญิงไทยที่กลับจากทำงานญี่ปุ่นในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่าเชียงใหม่หญิงไทยกลับจากญี่ปุ่นเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะที่อำเภอแม่สาย อำเภอเวียงชัย อำเภอแม่จัน อำเภอแม่ลาวและกิ่งอำเภอค้อยหลวง ขณะนี้ยังคงรวบรวมจำนวนผู้หญิงไทยที่กลับจากทำงานญี่ปุ่นในแต่ละพื้นที่ ข้อมูลที่อยู่ระหว่างการรวบรวมนี้พบว่าอำเภอที่มีหญิงไทยไปทำงานมากที่สุดคือแม่สาย มีหญิงไทยไปทำงานที่ญี่ปุ่นจำนวน 237 คน ขณะนี้ยังอยู่ที่ญี่ปุ่น 129 คน กลับมาอยู่ที่บ้าน 91 คน รองลงมาคือกิ่งอำเภอค้อยหลวง มีหญิงไทยไปทำงานที่ญี่ปุ่น 72 คน ขณะนี้อยู่ที่ญี่ปุ่น 32 คน กลับมาอยู่ที่บ้าน 30 คน ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาข้อมูลภาคสนามที่อำเภอแม่สาย

3. การสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลตัวอย่าง คือผู้หญิงที่กลับจากญี่ปุ่น จำนวน 5 ราย พบว่าอายุในขณะที่ยังทำงานอยู่ระหว่าง 17-21 ปี ก่อนไปทำงานทุกคนเคยมีความสัมพันธ์ทางเพศมาก่อน มี 1 ราย ที่มีอาชีพขายบริการทางเพศที่ภาคเหนือก่อนไปญี่ปุ่น ทุกคนลักลอบไปทำงานที่ญี่ปุ่น โดยมีสายมาชักชวนถึงหมู่บ้านในเบื้องต้นไม่ตั้งใจจ่าย "ค่าหัว" หรือค่าบริการ ครอบครัวยินยอมและยินดีให้บุตรสาวไปทำงาน การเดินทางไปญี่ปุ่นไม่ไปคนเดียว โดยผู้ขายที่เรียกว่า "ม้าคอง" เดินทางไปด้วย บางคนก็เข้าญี่ปุ่นไม่ได้ ถูกส่งตัวกลับมายังที่เข้าญี่ปุ่นได้จะมีคนมารับที่สนามบินพาไปทำงานที่ร้านสแนค เมื่อไปถึงจะติดต่อกับคนมา "ตุ๊ดต๊าว" เลือกผู้หญิงที่เพิ่งพอใจไปและจ่ายเงินกันต่อหน้า การ "ตุ๊ดต๊าว" ครั้งแรก โดยทั่วไปจะอยู่ในราคาประมาณ 150 บาท (ประมาณ 300,000 บาท) โดยผู้มาซื้อตัวจะบอกกับกลุ่มตัวอย่างว่า เป็นหนี้ 350 บาท (ประมาณ 700,000 บาท) กลุ่มตัวอย่างจะต้องทำงานขายบริการให้หนี้ รับแขกได้ค่าบริการเท่าไร จะไม่ได้รับเงินแต่ให้เงินสดไว้สำหรับหนี้นี้ จนกว่าหนี้จะหมด บางรายเมื่อใช้หนี้ก็กลับมามีหนี้ "ชาย" อีกคนหนึ่ง ในราคาที่ถูกส่งมาประมาณ 100 บาท การซื้อตัวครั้งแรก ส่วนใหญ่จะถูกนำไปขายบริการในต่างจังหวัด

สภาพการทำงานและสภาพแวดล้อมทำให้เครียดมากขายบริการทางเพศ ต้มเหล้า สูบบุหรี่ เล่นการพนัน เป็นฉันทาน การทำงานของหญิงไทยในญี่ปุ่น การมีโอกาสได้รู้จักกับแรงงานชายไทยและอยู่ร่วมกันฉันท์สามีภรรยาเป็นทางออก ที่จะช่วยลดความเครียดได้

โอกาสที่จะติดเชื้อเอดส์หรือโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์สูงมาก เพราะไม่มีโอกาส ไม่มีทางเลือกที่จะบอกแก่ให้ใช้ถุงยางอนามัย ตลอดระยะเวลาที่ทำงานไม่เคยมีผู้มาให้ความรู้เกี่ยวกับเอดส์หรือการติดต่อทางเพศสัมพันธ์ไม่สามารถเข้ารับบริการสุขภาพได้ นอกจากนี้หญิงไทยที่ขายบริการในญี่ปุ่น เมื่อมีโอกาสได้รู้จักกับชายไทยในญี่ปุ่น ซึ่งเป็นผู้ที่ลักลอบเข้าไปทำงานเช่นกัน ส่วนใหญ่จะอยู่ด้วยกัน เพราะเข้าใจกันมากกว่าคนญี่ปุ่น ในขณะที่อยู่ร่วมกับชายไทยไม่มีการใช้ถุงยางอนามัย โอกาสที่จะแพร่เชื้อเอดส์จึงมีสูง มีชายไทยและหญิงไทยจากญี่ปุ่นเมื่อกลับคืนถิ่นก็จะมาแต่งงานอยู่กับคนไทยในหมู่บ้าน เกิดการแพร่ระบาดในหมู่บ้านต่อไป แรงงานย้ายถิ่นกลุ่มนี้จึงเป็นกลุ่มเป้าหมายที่ควรจะได้ได้รับความรู้ทั้งในด้านอันตรายของเอดส์ การป้องกันเอดส์ และการดูแลตนเองเมื่อติดเชื้อเป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะ

1. ให้ความรู้เกี่ยวกับการไปทำงานที่ญี่ปุ่นแก่เยาวชนไทยในภาคเหนือ ให้เข้าใจเกี่ยวกับประเภทของงานที่ทำความเสี่ยงต่อเอดส์ ซึ่งในขณะนี้ยังคงมีการชักชวนให้หญิงไทยไปขายบริการที่ญี่ปุ่นอยู่มาก การให้ความรู้ให้ควรทำโดยความร่วมมือระหว่างแหล่งการเรียนรู้ที่เข้าถึงชุมชนและชุมชนให้การยอมรับ เช่น การศึกษานอกโรงเรียนที่มีการจัดการศึกษาที่เข้าถึงชุมชน โดยให้มีแรงงานที่เคยไปทำงานที่ญี่ปุ่นมาเล่าประสบการณ์และเตือนในลักษณะ "เพื่อนช่วยเพื่อน" หรือ "พี่สอนน้อง"
2. ลดสถานการณ์เสี่ยงในกลุ่มแรงงานคืนถิ่นที่กลับมาแต่งงานมีเพศสัมพันธ์กับคนในชุมชน โดยภาครณรงค์ใช้ถุงยางอนามัยหรือยาลดความเสี่ยง
3. ควรมีการตรวจสุขภาพ โดยเฉพาะโรคเอดส์ในแรงงานคืนถิ่น หลังกลับจากทำงานต่างประเทศ รวมทั้งรณรงค์การใช้ถุงยางอนามัยให้ทั่วถึงทุกครัวเรือน

การเสนอผลงานวิจัยด้วยโปสเตอร์
การจัดนิทรรศการ “การทดลองวงแรงงานไทยไปทำงานต่างประเทศ”
ในการประชุมนานาชาติ เรื่องการค้ำมนุษย์
วันที่ 6 กันยายน 2547 ณ ทำเนียบรัฐบาล

Thai Returned Migrant Workers and HIV/AIDS: The Case of Thai Women Returning from Japan

Anchalee Janta-po

Graduate College, Siam University 235 Pethkasem road, Pasichareon, Bangkok, 10160

e-mail: anchalee@siam.edu

Introduction: Over the last two decades, Thai women migrated to Japan illegally to work in the entertainment business. Most of them were trafficked from rural area in the northern part of Thailand and were forced into debt-bondage to work in sex trade. They sought to escape from cruel working conditions. Some could return home with pleasant conditions both mentally and physically. This research was conducted in Chiang-Rai, the northern province of Thailand, by using in-depth interview technique with key informants, especially Thai women who returned from Japan.

Object Purpose: The objectives of this study were to examine the migration and reintegration process of Thai women from Japan and to observe the living conditions and their adaptation to community of origin after returning to Thailand.

Research Methodology: The study drew upon a variety of sources, which included published documents, other secondary sources, and in-depth interview with key informants, especially Thai women returning from Japan. This research was conducted in Chiang-Rai, the northern province of Thailand which most of Thai women were trafficked into sex trade in Japan.

The Migration and Reintegration Route

Results: The research found that Thai women were trafficked from villages by the broker. They were brought to Bangkok and then transferred to work in Japan. They were forced into debt-bondage which they could not repay the debts and also into prostitution under the Yakuza. Their living and working conditions were vulnerable to HIV/AIDS infection. The only way to escape from the Yakuza was to seek help from the police to bring them back to Thailand. Some returnees returned to Thailand with HIV/AIDS infection. Infected returnees found it difficult to adapt themselves into the Thai society because they were not welcomed by local people. At first, they lived separately with limited contacts to other people as they have been suffering from painful experiences in Japan. When they ran out of the money, they've just drifted into prostitution again with infection of HIV/AIDS in some big cities of Thailand and overseas via traveler visa. However, many young Thai women in remote areas in northern Thailand are still trafficked into prostitution in Japan.

Conclusions: Many of Thai women were trafficked from the rural area of northern Thailand to Japan and worked there illegally in the entertainment business. In cruel working conditions, they were exposed to HIV/AIDS infection, together with mental and physical suffering. Some of them could come back to Thailand with HIV/AIDS infection. It was difficult for them to be committed in their communities. For living, they may approach to prostitution again in big cities of Thailand and overseas if the money is used up. Nowadays, Many young Thai women are still being trafficked to Japan in sex trade.

References

- Chantavanich, Supang. The Migration of Thai Women to Germany. Asian Research Center for Migration, Institute of Asian Studies, Chulalongkorn University. 2001
- Openheimer, Edna., Burinag, Matana., Stern, Aeron. HIV/AIDS and Cross-Border Migration: A Rapid Assessment of Migrant Populations along the Thai-Burma (Myanmar) border regions. Asian Research Center for Migration, Institute of Asian Studies, Chulalongkorn University Bangkok Thailand, 1998
- Senkaew, Pataya. "Female Thai Migrants in Japan." *Journal of Gender Studies* 2002. 5: 47-69
- Human Rights Watch. Owed Justice: Thai Women Trafficked into Debt Bondage in Japan. <http://www.hrw.org/report/2000/japan/4-profiles.html>
- San D'Cunha, Thailand. Migration and Trafficking in Women. <http://www.humantrafficking.com/>
- Robarek, Sripor. Set Me free. <http://www.newint.org/issue305/free.html>
- Satobe, Satoko. Women's Struggles and Female Migration into Japan in the 1980s - 1990s. <http://www.eco.utexas.edu/hompages/faculty/cleaver/satoprop.html>

Acknowledgements

This research would not have been possible and successful without the generous support of the Thailand Research Fund. I would like to thank Dr. Prachai Mongkhonvanit, the president of Siam University, who supported the whole project. I also wish to thank Professor Dr. Supang Chantavanich, Director Institute of Asian Studies Chulalongkorn University, for her kindly advice and guidance of all aspects in this research.

I reserve special thank and much respect Thai women returning from Japan who shared their stories in this research. Thanks also go to other key informants for their important information.

It's expected that this report will lead to significant changes in the protection and assistance to Thai women from trafficking in the future.

เอกสารการเสนอผลงานวิจัยด้วยวาจา

“ Forced Migration in Thailand : Problems involving Trafficking of Thai Migrant Workers
Abroad”

ในการประชุม International Symposium “Toward New Perspectives on Forced Migration in
Southeast Asia”

วันที่ 25 – 26 November 2004 ณ Jakarta Indonesia

Forced Migration in Thailand :

Problems involving Trafficking of Thai Migrant Workers Abroad

Anchalee J. Janta_Po, Slam University
 Researcher on Thai migrant worker Project,
 Supported by Thailand Research Fund

Forced Migration in Thailand

- Background
- Problems involving Trafficking of Thai Migrant Workers Abroad

Background

- History of Thai migrant workers abroad
- Numbers of Thai migrant workers abroad and mode of recruitment
- The Destination Country

History of Thai migrant workers abroad

- * Period I (1975-1977) : The Initial Period
- * Period II (1978-1981) : The Golden Period
- * Period III (1982-1987) : The Deception Period
- * Period IV (1988-present) : The Current Period

The Destination country of Thai migrant workers

Destination	1980	1985	1989	1990	1996	2003
Saudi Arabia*	9,990	42,664	61,442	9,970	1,825	953
Libya *	6,489	7,401	13,215	10,610	1,900	3,099
Qatar *	1,017	746	2,328	1,515	1,226	1,215
Taiwan **	-	-	168	111	96,097	75,849
Singapore**	723	3,387	10,692	6,464	17,601	12,480
Brunei **	-	2,160	8,861	8,009	20,714	8,631
Total	21,484	69,685	125,314	63,024	185,436	147,769

* Former Destination: Middle East ** Present Destination: Asia Pacific

Numbers of Thai migrant workers working abroad and mode of recruitment

Year \ Mode	1984	1992	1999	2001
agencies	72,513	30,173	104,660	79,229
self arrangement	-	33,991	88,038	72,120
employers	1,815	8,175	8,988	8,336
government	693	95	731	567

Thai Women Trafficked to Japan

Number of Thai overstay in Japan

Year	total*
1991	105,666
1994	63,812
1995	44,784

* More than half are women

Thai migrants Complaint

During the year 1996-1998

- There were 15,324 complaints
- The damage cost 463 million baht
- 45.58% of the cases were resolved (6,985 cases)
- 43.60% of The damage cost could be repaid to workers.

Problems involving Thai migrant workers abroad

- * Before going abroad
- * Overseas working

Before going abroad

- * Non-preparation for working abroad
- * Recruitment deception

Recruitment Deception

1. Deception Network
2. Kinds of Deception

Deception Network

1. Neighbors /relatives/ closed freinds
2. External agents
3. Corporate agents

Kinds of Deception

- Excessive Recruitment Fee
- Make a loss
- Illegal Employment

Overseas problems

Working Problems

- * Receiving underpaid wages
- * Hazardous and risky working condition
- * Hard working
- * Long working hours

Living Problems

- * Overcrowded housing
- * Language and cultural differences

Exploitation situation of Thai workers

- Unpaid work
- Underpaid work
- Congested living/working
- Confinement
- Forced prostitution
- Money extortion by policed / gangs

Psychological and Health problems

- * Stress
- * Drunken
- * Gambling
- * Drug Addict
- * Mysterious Death

What can we do ?

More Cooperation in Management

- * Before going abroad
- * During overseas working

Recommendations

To the Government

- Provide more concrete policy and effective strategies to protect migrant workers
- Suppress cheating brokers and agencies
- Promote local labor markets as alternative for job seekers

To the Ministry of Education

- Develop curriculum for people who want to seek job abroad
- Expand non formal education and informal education for Thai migrant workers in larger scale

To the ministry of public health

- Give consultation to workers who have health problems, including reduction of their seriousness in order to prevent them from suicide/drug abuse.
- Take a good care of those returnees.

To the ministry of Foreign Affairs

- Increase more co-operation to protect Thai migrant workers.
- Co-operate with ministry of Labor to improve labor control check points to prevent illegal migration.
- Disseminate news and information about problems and suffering of abroad Thai migrant.

บทความวิจัย

แรงงานไทยคืนถิ่นกับโรคเอดส์ : กรณีหญิงไทยกลับจากญี่ปุ่น

แรงงานไทยคืนถิ่นกับโรคเอดส์ : กรณีหญิงไทยกลับจากญี่ปุ่น*

อัญชลี จงอร จันทาโก**

ความนำ

ในช่วงสิบปีที่ผ่านมา มีการเดินทางของคนไทยเพื่อไปทำงานต่างประเทศอย่างต่อเนื่องปีละประมาณ 2 แสนคน คนงานกว่าครึ่งเดินทางไปทำงานที่ไต้หวัน สิงคโปร์ บรูไน ญี่ปุ่นและมาเลเซีย (กรมการจัดหางาน 2546) ตัวเลขนี้แสดงถึงจำนวนแรงงานไทยที่ไปทำงานต่างประเทศอย่างถูกกฎหมายเท่านั้น ยังมีคนไทยเป็นจำนวนมากหมิ่นหรืออาจถึงแสนคนที่ลักลอบออกไปทำงานอย่างผิดกฎหมาย ญี่ปุ่นเป็นประเทศหนึ่งที่มีคนไทยลักลอบออกไปทำงานอย่างผิดกฎหมายมาก มีแรงงานหลายกลุ่มที่เข้าไปทำงานในญี่ปุ่นตั้งแต่แรงงานระดับวิชาชีพจนถึงแรงงานไร้ฝีมือที่เข้ามาฝึกงาน ส่วนใหญ่มาจากเอเชียเช่น จีน ฟิลิปปินส์ ไทยและมาเลเซีย กลุ่มใหญ่ที่สุดเป็นผู้หญิงที่มาทำงานด้านบันเทิง สถานการณ์ของแรงงานต่างชาติที่ผิดกฎหมายในญี่ปุ่น เพิ่มจำนวนขึ้นเมื่อ 5 ปีที่ผ่านมา ส่วนใหญ่จะถูกจ้างมาเป็นแรงงานในภาคเกษตรกรรม แรงงานที่ผิดกฎหมายจะเข้ามาในรูปแบบนักท่องเที่ยว และอยู่เกินกำหนดที่กฎหมายอนุญาต ผู้จ้างแรงงานเหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกของกลุ่มอาชญากร มีการคาดประมาณโดยใช้ตัวเลขผู้ที่ถูกจับได้ และตัวเลขคนเข้า-ออกพบว่า ในปี 2534 มีแรงงานผิดกฎหมายที่ทำงานอยู่ในประเทศญี่ปุ่นประมาณ 300,000 คน ส่วนมากทำงานในสถานที่ก่อสร้าง โรงงานอุตสาหกรรม ภัตตาคารและบาร์ คนงานเหล่านี้ส่วนใหญ่มาจากเอเชีย กลุ่มใหญ่ที่สุดคือ เกาหลี บังกลาเทศ ฟิลิปปินส์ ปากีสถานและไทย สำหรับผู้ถูกจับกุมชาวไทยพบว่า 2 ใน 3 เป็นผู้หญิง และผู้เข้าเมืองผิดกฎหมายส่วนใหญ่ถูกนำเข้ามาทำงานบันเทิงในสถานบริการทางเพศ (กุศล สุนทรธาดา, แปล 2540) แรงงานไทยในญี่ปุ่นเมื่อปี 2537 มีจำนวน 63,812 คน (Nagayama 2000) ในปี 2538 ตัวเลขลดลงเหลือ 44,784 ซึ่งในจำนวนนี้มากกว่าครึ่งหนึ่งคือ ร้อยละ 55.65 เป็นผู้หญิงคือมีจำนวนถึง 24,828 คน ทั้งนี้คนที่ไม่ขอรับความช่วยเหลือจากสถานทูตไทยเพื่อกลับประเทศไทย เป็นผู้หญิงมากกว่าชาย 2-3 เท่า คนไทยที่มาทำงานที่ญี่ปุ่นส่วนใหญ่มีอาชีพขายบริการทางเพศ และส่วนใหญ่มาจากภาคเหนือของไทย (พระไพศาล วิสาโล 2539; Mour:2539; เสกสิน ศิริวัฒนานุกุลกิจ 2545) โดยถูกบังคับให้ทำงานโดยกลุ่มมาเฟียญี่ปุ่น หรือแก๊งค์ยาภูเขา (Chunjittkaruna 2000) หญิงไทยจำนวนมากที่ถูกส่งไปทำงานต่างประเทศ ร้อยละ 83.33 ไปโดยนายหน้าชักชวนให้ไปทำงานสัญญาว่าจะได้งานทำในโรงงานหรือไม่กี่ร้านอาหารซึ่งได้รับค่าตอบแทนสูง หญิงสาวช่วงวัย 15 -16 ปีได้รับการสนับสนุนจากพ่อแม่ให้ย้ายถิ่นด้วยทัศนคติว่าลูกสาวสามารถหารายได้ได้มาก การส่งหญิงสาวทางภาคเหนือไม่จำเป็นต้องมีการจ่ายค่านายหน้า ค่าใช้จ่ายทั้งหมดจะถูกรวมอยู่ในหนี้สินจะได้รับทราบภายหลังเมื่อเดินทางออกนอกประเทศแล้ว หนี้สินที่ต้องชำระโดยรวมอยู่ระหว่าง 600,000 – 2,000,000 บาท

* ได้รับเงินทุนสนับสนุนการวิจัยจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

** คร. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสยาม

(Strobanek 1994) รายงานไทยในญี่ปุ่นโดยเฉพาะหญิงอาชีพบริการทางเพศส่วนใหญ่มาจากภาคเหนือ จังหวัดเชียงรายและพะเยา รองลงมาคือภาคอีสาน ภาคกลาง ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา และเคยทำงานบริการทางเพศมาก่อนที่เมืองไทย ปัญหาของคนไทยในญี่ปุ่น (พระไพศาล วิสาโล 2539) ที่พบ คือปัญหาการถูกทารุณกรรม โดยเฉพาะผู้หญิงที่ถูกบังคับให้ขายบริการทางเพศ ปัญหาการถูกคนไทยด้วยกันแสวงหาผลประโยชน์ ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาสุขภาพ ปัญหาการถูกนายจ้างเอาเปรียบ ปัญหาการติดอบายมุข ปัญหาความหกละหลวมในความสัมพันธ์ทางเพศ ปัญหาครอบครัว และปัญหาถูกไม่มีสัญชาติ

ปัญหาประการหนึ่งของผู้หญิงที่มีอาชีพขายบริการทางเพศ คือปัญหาสุขภาพโดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาโรคเอดส์ หญิงไทยที่ไปค้าประเวณีในต่างแดนก็เช่นกัน มีจำนวนไม่น้อยที่ต้องประสบกับปัญหาเอดส์ ในช่วงหลายปีที่ผ่านมามีคนไทยในญี่ปุ่น ล้มป่วยด้วยโรคเอดส์มากขึ้นซึ่งจะเกิดปัญหาค่าใช้จ่ายตามมา ต้องใช้เงินสูงมากในการรักษาถ้าไม่มีบัตรประกันสุขภาพและคนไทยกว่าร้อยละ 90 อยู่ในญี่ปุ่นอย่างไม่ถูกกฎหมาย ดังนั้นเมื่อมีปัญหาด้านสุขภาพ ทางออกที่ใช้กันคือส่งตัวกลับเมืองไทยโดยความช่วยเหลือของคนญี่ปุ่น และปัญหาอีกประการหนึ่งคือปัญหาถูกไม่มีสัญชาติของคนไทยในญี่ปุ่น ปัญหานี้มีแนวโน้มจะเพิ่มมากขึ้น ตามกฎหมายญี่ปุ่น เด็กที่คลอดออกมาจะได้สัญชาติญี่ปุ่นก็ต่อเมื่อมีพ่อเป็นคนญี่ปุ่นและมีหลักฐานการจดทะเบียนสมรสอย่างถูกต้อง คนไทยหลายคนที่มีพ่อแม่แยกทางกันก่อนที่ลูกจะคลอด เด็กจึงไม่ได้สัญชาติญี่ปุ่น และช่วงไม่กี่ปีมานี้ หญิงไทยไปทำงานญี่ปุ่นส่วนหนึ่งได้เดินทางกลับมาประเทศไทยทั้งโดยสมัครใจกลับบ้านและบางส่วนถูกตำรวจจับส่งกลับประเทศ (เศกสิน ศิริวิฒนานุกุลกิจ 2545) รายงานคืนถิ่นเหล่านี้ส่วนหนึ่งกลับมาบ้านพร้อมปัญหาสุขภาพที่ติดตัวมา ดังที่เคยเป็นข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์ที่สายการบินแห่งหนึ่งไม่ยอมให้หญิงไทยจากญี่ปุ่นซึ่งติดเชื้อเอดส์นั่งเครื่องบินกลับมาประเทศไทย รวมทั้งเด็กที่คลอดขณะอยู่ในญี่ปุ่นและไม่มีสัญชาติถูกส่งกลับมาเลี้ยงดูในหมู่บ้านชนบทเดิมของแรงงานไทย หญิงไทยที่ไปค้าประเวณีต่างประเทศนั้นส่วนใหญ่มาจากหมู่บ้านในภาคเหนือ การล่อลวงหญิงไทยไปขายบริการที่ญี่ปุ่นเป็นการค้ามนุษย์ข้ามชาติ เป็นปัญหาที่ทั่วโลกให้ความสนใจ และประเทศไทยถูกมองว่าเป็นประเทศต้นทาง ทางผ่านและปลายทางของการค้ามนุษย์และทุกวันนี้ยังคงมีหญิงไทยจำนวนมากที่ต้องประสบเคราะห์กรรมในต่างแดน และหญิงไทยส่วนหนึ่งได้กลับคืนถิ่นสู่ชุมชนในลักษณะต่าง ๆ กัน ทั้งนี้ข้อมูลเกี่ยวกับแรงงานไทยคืนถิ่นและปัญหาเอดส์มีการศึกษากันน้อยมาก ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาแรงงานไทยคืนถิ่น กรณีหญิงไทยกลับจากญี่ปุ่นกับปัญหาโรคเอดส์ ข้อมูลที่ได้นี้จะทำให้ทราบรูปแบบการย้ายถิ่นและการคืนถิ่น การติดเชื้อเอดส์ในกลุ่มแรงงานคืนถิ่นที่ไปขายบริการที่ญี่ปุ่น รวมทั้งการปรับตัวสู่ชุมชนหลังคืนถิ่น ตลอดจนปัญหาและผลกระทบที่เกิดจากการย้ายถิ่น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษา

- 5.1 การย้ายถิ่นของแรงงานหญิงไทยที่ไปทำงานญี่ปุ่นและการคืนถิ่น
- 5.2 การคิดเชื่อเอตส์ของหญิงไทยที่กลับจากญี่ปุ่น
- 5.3 การปรับตัวของหญิงไทยคืนถิ่นสู่ชุมชน
- 5.4 ปัญหาและผลกระทบจากการคืนถิ่นของหญิงไทยที่กลับจากญี่ปุ่น

วิธีวิจัย

ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเพื่อเลือกพื้นที่ศึกษา โดยการวิเคราะห์เอกสารและสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับหญิงไทยไปญี่ปุ่นและผู้ประสานงานชมรมผู้คิดเชื่อเอตส์ ได้พื้นที่ศึกษาคือ จังหวัดเชียงรายซึ่งเป็นจังหวัดที่มีหญิงไทยไปญี่ปุ่นเป็นจำนวนมาก เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษาเกี่ยวกับหญิงไทยกลับจากญี่ปุ่นกับปัญหาโรคเอตส์ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจากกรณีศึกษาทั้งในส่วนที่เป็นข้อมูลทฤษฎีภูมิ ที่มีผู้รวบรวมข้อมูลไว้ จำนวน 6 ราย และข้อมูลปฐมภูมิ ที่ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามในจังหวัดเชียงราย จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจำนวน 7 ราย และสนทนากลุ่มผู้หญิงไทยที่กลับจากญี่ปุ่นจำนวน 4 ราย และการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักที่เกี่ยวข้อง คือผู้ประสานงานโครงการส่งเสริมศักยภาพผู้หญิงแรงงานข้ามชาติ (Self Empowerment Program of Migrant Women: SEPOM) ผู้ประสานขององค์กรศุภนิมิต จังหวัดเชียงรายที่ทำงานด้านเอตส์ รวมทั้งครูอาสาและกรรมการหมู่บ้าน เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการย้ายถิ่นและการคืนถิ่นของหญิงไทยที่ไปญี่ปุ่น สภาพความเป็นอยู่และการทำงานในญี่ปุ่น การคิดเชื่อเอตส์และการปรับตัวสู่ชุมชนของหญิงไทยคืนถิ่น รวมทั้งปัญหาและผลกระทบจากการคืนถิ่น วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาและการสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย

ผลการวิจัย ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

การย้ายถิ่นของหญิงไทยไปทำงานญี่ปุ่นและการคืนถิ่น

ผู้วิจัยวิเคราะห์กระบวนการย้ายถิ่นของหญิงไทยไปทำงานที่ญี่ปุ่นตามขั้นตอนการย้ายถิ่นและระบบย่อยเชิงเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ดังนี้

1. กระบวนการย้ายถิ่นของหญิงไทยไปทำงานที่ญี่ปุ่น

1.1 สาเหตุ สาเหตุหลักหรือปัจจัยผลักดันให้หญิงไทยมีความต้องการย้ายถิ่นไปทำงานที่ญี่ปุ่น คือ ความยากจน การศึกษาน้อย และไม่มั่งคั่ง หรือมีงานทำแต่รายได้น้อย จากการสัมภาษณ์พบว่ากลุ่มตัวอย่างทุกรายมีฐานะทางเศรษฐกิจยากจน ครอบครัวมีอาชีพทำนา ได้รับการศึกษาในระดับประถมศึกษา ในด้านอาชีพหรือการทำงาน มีตั้งแต่ออกจากโรงเรียนยังไม่ได้ทำงาน ไม่มีอาชีพ จนถึงทำงานแต่มีรายได้ไม่มาก มี 3 รายที่เรียนจบแล้วยังหางานทำไม่ได้ ช่วยครอบครัวทำนาในหมู่บ้าน มี 1 รายที่มาหางานทำในกรุงเทพฯ ครั้งแรกได้งานเป็นคนทำความสะอาด

สะอาดบ้านและต่อมาเป็นพนักงานขายของ เงินเดือนประมาณ 4,000 บาท ส่วน 2 ราย มีอาชีพขายบริการที่หาดใหญ่ จนกระทั่งถูกชักชวนให้ไปทำงานที่ญี่ปุ่น

1.2 ขั้นตอนการย้ายถิ่น

1.2.1 การเริ่มย้ายถิ่น หญิงไทยที่ไปทำงานญี่ปุ่นมีรูปแบบการย้ายถิ่นดังนี้

1.2.1.1 การถูกชักชวนให้ไปทำงานที่ญี่ปุ่น กลุ่มตัวอย่างถูกชักนำหรือชักชวนให้ไปทำงานที่ญี่ปุ่นโดย “นายหน้า” ซึ่งมีทั้งคนในหมู่บ้านที่กลุ่มตัวอย่างคุ้นเคยเป็นอย่างดี และคนรู้จักที่มาจากหมู่บ้านอื่น “นายหน้า” นี้ มีทั้งที่เป็นญาติ เช่น น้า เป็นเพื่อน รวมทั้งผู้ที่เคยไปทำงานที่ญี่ปุ่นและมีสามีเป็นชาวญี่ปุ่น ก็จะมาชักชวนหญิงสาวในหมู่บ้านให้ไปทำงาน การชักชวนนี้มีทั้งที่เข้ามาชักชวนกลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ และส่วนหนึ่งถูกนายหน้าชักชวนจากที่ทำงานในกรณีที่ถูกกลุ่มตัวอย่างเข้ามาทำงานในเมืองใหญ่

1.2.1.2 การตัดสินใจย้ายถิ่น กลุ่มตัวอย่างตัดสินใจไปทำงานในญี่ปุ่นด้วยเหตุผลทางเศรษฐกิจเป็นหลัก การมีโอกาสทำงานต่างประเทศ การได้รับรายได้ที่ดี การทำงานที่ไม่ต้องใช้ความรู้มาก การย้ายถิ่นไปทำงานที่ญี่ปุ่นจึงเป็นการตัดสินใจไปทำงานของกลุ่มตัวอย่างเอง ภายใต้การชักชวนของนายหน้า การตัดสินใจไปทำงานที่ญี่ปุ่นด้วยเหตุผล ดังนี้

1) รายได้ที่ดี งานที่นายหน้าชักชวนให้ไปทำ เป็นงานที่ทำได้โดยไม่ต้องใช้ความรู้ เป็นงานสบาย รายได้ที่นายหน้าบอกว่าจะได้รับจำนวนมากอย่างต่ำเดือนละ 50,000 บาท ถ้าขยันทำงานจะได้เดือนละเป็นแสนบาท จำนวนเงินรายได้ที่มากมายนี้ เป็นแรงจูงใจที่ทำให้ไม่ได้นึกอย่างอื่น นอกจากตัดสินใจไปทำงาน งานที่ถูกชักชวนให้ไปทำงาน ในรายได้เคยทำงานขายบริการทางเพศมาก่อน นายหน้าจะบอกว่าไปทำงาน “บริการ” ซึ่งเป็นงานที่คุ้นเคย โดยที่กลุ่มตัวอย่าง เข้าใจว่าเหมือนการขายบริการในเมืองไทย สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ทำงานขายบริการมาก่อนและมีอายุน้อย ส่วนใหญ่จะถูกชักชวนให้ไปทำงานบริการในร้านอาหารหรือสแน็คบาร์ ในญี่ปุ่น เช่นพนักงานเสิร์ฟ พนักงานเก็บเงิน

2) ค่านิยม ความต้องการไปทำงานต่างประเทศ กลุ่มตัวอย่างมองว่าการได้ไปทำงานต่างประเทศ เป็นสิ่งที่ดี โกงเก๋ สามารถหาเงินได้มาก ค่านิยมนี้ไม่เฉพาะแต่กลุ่มตัวอย่างเท่านั้น คนในครอบครัวและชุมชนต่างก็ส่งเสริมสนับสนุนให้บุตรสาวไปทำงานต่างประเทศ บ้านไหนที่มีบุตรสาวไปทำงานญี่ปุ่น จะเป็นความภาคภูมิใจ ความมีหน้ามีตาในชุมชน นอกจากนี้แล้วการเห็นตัวอย่างจากผู้ที่เคยไปทำงานต่างประเทศกลับมาพร้อมเงินจำนวนมาก มีเงินสร้างบ้านหลังใหม่ขนาดใหญ่ สร้างฐานะให้กับครอบครัวได้ จึงทำให้หญิงสาวและครอบครัวในชนบทโดยเฉพาะภาคเหนือ ยังคงมีค่านิยมให้บุตรสาวไปทำงานที่ญี่ปุ่น

3) ไม่ต้องจ่ายเงินค่าจัดหางาน หรือ ค่านายหน้าล่วงหน้า กลุ่มตัวอย่างที่ตัดสินใจไปทำงาน ทราบแต่่ว่าค่าใช้จ่ายในการเดินทางทั้งหมดนั้น “บอส” จะออกให้ก่อนเมื่อได้ทำงานที่ญี่ปุ่นแล้ว ค่อยนำมาหักหนี้ ส่วนใหญ่ไม่ทราบจำนวนหนี้ ทราบเพียงว่าเป็นหนี้จากค่าใช้จ่ายทั้งหมด ในการเดินทาง รวมทั้งค่าตัวเครื่องบิน และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ในการเตรียมตัวเมื่อได้งานทำที่ญี่ปุ่นแล้วจึงค่อยใช้หนี้ “บอส” บอกว่าทำงาน 2 - 3 เดือนก็สามารถใช้หนี้หมด

4) สภาพปัญหาในครอบครัว ปัจจัยที่ส่งเสริมให้หญิงไทยตัดสินใจไปญี่ปุ่นอีกประการหนึ่ง นอกจากสภาพความยากจน ความต้องการรายได้ที่มากแล้ว กลุ่มตัวอย่างส่วนหนึ่งต้องการหนีจากสภาพปัญหาในครอบครัว โดยเฉพาะในรายที่แต่งงานแล้ว มี 1 รายที่ต้องการหนีจากครอบครัวที่สามีไม่รับผิดชอบ ไม่ได้ทำงานและดื่มสุราทุกวัน อีกรายต้องการหนีจากสภาพครอบครัวที่ตนเองแต่งงานแล้วแต่ไปมีสัมพันธ์กับชายอื่น ทำให้รู้สึกผิดและต้องการให้พ้นจากสภาพเช่นนี้ เมื่อมีผู้มาชักชวนทำให้ตัดสินใจไปโดยง่าย

1.2.2 ระหว่างย้ายถิ่น : การเดินทางและการอำนวยความสะดวก เมื่อกลุ่มตัวอย่างตัดสินใจย้ายถิ่นไปทำงานที่ญี่ปุ่นแล้ว นายหน้าจะเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเดินทางให้ทั้งหมด ตั้งแต่เริ่มเดินทางจากชนบทมายังกรุงเทพฯ และการเดินทางจากกรุงเทพฯสู่ญี่ปุ่นรวมทั้งการทำงาน

1.2.2.1 จากหมู่บ้านสู่กรุงเทพ การย้ายถิ่นเริ่มต้นด้วย “นายหน้า” ผู้ชักชวนจะแนะนำให้กลุ่มตัวอย่างเดินทางไปพบ “บอส” ที่กรุงเทพฯ บางรายนายหน้าจะเป็นผู้นำกลุ่มตัวอย่างมาพบ “บอส” ที่กรุงเทพฯ ด้วยตนเอง โดยที่นายหน้าจะได้รับเงินจาก “บอส” ในการส่งหญิงสาวไปให้รายละเอียดประมาณ 30,000 บาท เมื่อกลุ่มตัวอย่างมาถึงกรุงเทพฯ “บอส” จะให้พักที่อพาร์ทเมนท์หรือหอพัก ในกรุงเทพฯ มี 1 รายที่พักในอพาร์ทเมนท์ที่สมุทรปราการ การพักที่อพาร์ทเมนท์นี้ จะพักรวมอยู่กับหญิงสาวอื่นประมาณ 6 - 20 คน โดยอยู่รวมในห้องเดียวกัน หญิงสาวเหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นผู้หญิงมาจากภาคเหนือ มีบ้างที่มาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พักอยู่ประมาณ หนึ่งเดือนถึงเดือนครึ่ง เพื่อรอ passport และ visa ที่ “บอส” จัดการให้ ในระหว่างที่พักรออยู่ที่อพาร์ทเมนท์นี้ กลุ่มตัวอย่างส่วนหนึ่งได้รับค่าใช้จ่ายวันละ 50 – 100 บาทและได้รับอาหารวันละ 1 มื้อ และจะมี “ครู” มาสอนการแต่งตัว การแต่งหน้า ทำผมรวมทั้งการพูดภาษาญี่ปุ่น บ้างเล็ก ๆ น้อย ๆ บางรายโดยเฉพาะหญิงสาวจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ “บอส” ให้ไปทำศัลยกรรมตกแต่งเช่น ทำจมูก กลุ่มตัวอย่างจะพักอยู่ที่อพาร์ทเมนท์นี้ จนกว่า จะได้ passport และ visa passport ทั้งหมดเป็นของผู้หญิงอื่น มีทั้งที่เป็นของคนไทย มาเลเซียและชาติอื่น ๆ มีสิ่งเดียวใน Passport ที่เป็นของกลุ่มตัวอย่างคือ รูปถ่าย ที่จะถูกติดใน passport ที่ได้มาแทนที่รูปถ่ายใน passport เดิม ในการเดินทางไปญี่ปุ่นกลุ่มตัวอย่างจะต้องจำชื่อใน passport ให้ได้ และจะเป็นชื่อใหม่ที่ใช้ในการเดินทางไปญี่ปุ่น

1.2.2.2 จากกรุงเทพฯสู่ญี่ปุ่น เมื่อได้ passport และ visa ปลอดภัยเรียบร้อยแล้ว “บอส” ก็จะให้กลุ่มตัวอย่างเดินทางไปญี่ปุ่น การเดินทางโดยมากไปในลักษณะที่กลุ่มตัวอย่างเรียกว่า “ม้าควง” คือมีผู้ชายเดินทางไปด้วยจนถึงญี่ปุ่น “ม้าควง” นี้มีทั้งที่เป็นผู้ชายไทย มาเลเซีย และสิงคโปร์ บางคนทำงานสายการบิน “ม้าควง” นี้จะเป็นผู้ที่อำนวยความสะดวกให้ในการเดินทาง จนกระทั่งถึงญี่ปุ่น การเดินทางกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เดินทางโดยเครื่องบินจากกรุงเทพฯ ถึงญี่ปุ่น มี 2 รายที่เดินทางไปทางมาเลเซีย โดยที่มี 1 รายที่ไปทางเรือจนถึงมาเลเซีย

เพื่อพักรอ passport และ visa ที่มาเลเซีย โดยพักรอในอพาร์ทเมนต์ที่มีหญิงไทยจำนวนมาก รอการเดินทางไปญี่ปุ่น เมื่อได้ passport แล้วจึงเดินทางต่อไปถึงญี่ปุ่น

1.2.3 การเดินทางถึงญี่ปุ่นประเทศปลายทาง

1.2.3.1 เข้าสู่ญี่ปุ่น กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะเดินทางไปลงที่สนามบิน นาริตะ เนื่องจากเป็นสนามบินขนาดใหญ่มีผู้โดยสาร ผ่านไป - มา แต่ละเที่ยวบินเป็นจำนวนมาก เมื่อกลุ่มตัวอย่างถึงสนามบินแล้ว จะมีผู้หญิงมารับที่สนามบิน ผู้หญิงที่มารับนี้มีทั้งหญิงไทยมาเลเซีย ได้หวั่น กลุ่มตัวอย่างจะทราบจำนวนหนี้จากผู้หญิงที่มารับ หนี้ทั้งหมดเป็นค่าบริการจัดหางาน และค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่ "บอส" ดำเนินการให้จนสามารถมาถึงญี่ปุ่นได้ ผู้หญิงที่มารับที่สนามบินนี้ กลุ่มตัวอย่าง เรียกว่า "มามา" เป็นผู้ที่ ชื้อตั๋วหญิงไทยเหล่านี้จาก "บอส" และบอกให้กลุ่มตัวอย่างทราบว่า เป็นหนี้ยู่เท่าไร จะต้องใช้หนี้เท่าไร โดยเฉลี่ยแล้วหญิงไทยต้องใช้หนี้ให้กับ "มามา" คนแรก ประมาณ 150 ใบ (ประมาณ 525,000 บาท : 1ใบหรือ 1 มัง = 10,000 เยน ประมาณ 3,500 บาท) กลุ่มตัวอย่างจะต้องทำงานใช้หนี้ ภายใต้การควบคุมของ "มามา"

1.2.3.2 การทำงานใช้หนี้ การทำงานของกลุ่มตัวอย่างเริ่มตั้งแต่วันที่ไปถึงญี่ปุ่น หลังจากที่ "มามา" มารับที่สนามบินแล้ว กลุ่มตัวอย่างถูกพาไปขึ้นรถตู้ไปที่ร้านอาหาร หรือ "สแน็คบาร์" หญิงไทยบางคนได้ทำงานที่ร้านอาหารแห่งนั้นเลย แต่บางรายจะถูก "ชาย" ให้ "มามา" หรือ "แม่แตร็ค" คนใหม่ อีกครั้งหนึ่ง โดย "มามา" จะนัดให้ "แม่แตร็ค" มาดูตัวเพื่อซื้อกลุ่มตัวอย่างไปทำงานในร้านอาหารอีกแห่ง แม่แตร็คก็จะมาเลือกดูผู้หญิงที่ต้องการ ในการเลือกหรือดูตัวนี้ กลุ่มตัวอย่างบางคนต้องถอดเสื้อผ้าทั้งหมดออก ให้ "แม่แตร็ค" ดูทุกส่วน เมื่อพอใจก็จะเลือกผู้หญิงไปแล้วจ่ายเงินให้ "มามา" การถูกขายครั้งที่ 2 นี้ หนี้ของกลุ่มตัวอย่างจะเพิ่มขึ้นอาจเป็น 300 - 350 ใบ (ประมาณ 1,050,000 – 1,225,000 บาท) "แม่แตร็ค" จะนำกลุ่มตัวอย่างไปทำงาน พร้อมกับบอกให้ทราบว่า เป็นหนี้ยู่เท่าไร และกลุ่มตัวอย่างต้องทำงานใช้หนี้ยู่อย่างไร บางรายทำงานในสแน็คบาร์ในเมืองใหญ่ที่ "แม่แตร็ค" พาไป บางรายก็ถูกนำไปทำงานที่ต่างจังหวัด

การทำงานและใช้หนี้ เริ่มต้นเมื่อ "แม่แตร็ค" จ่ายเงินซื้อ กลุ่มตัวอย่างหลายคนเริ่มทำงานขายบริการทางเพศ ที่สแน็คบาร์ ในกรุงโตเกียวหรือในเมืองใหญ่ตั้งแต่วันที่ไปถึง ลักษณะการใช้หนี้ เป็นการหักเงินที่ได้จากการขายบริการ ให้แก่ "แม่แตร็ค" หรือ "มามา" ที่มาซื้อตัวไป โดยที่กลุ่มตัวอย่างไม่มีโอกาสได้เห็น/จับต้องเงิน ที่เธอได้จากการทำงาน ทราบแต่เพียงว่า ถ้าทำงานแบบ "ชั่วคราว" จะมีรายได้ครั้งละ 3 ใบ (ประมาณ 10,500 บาท) ค้างคืน จะมีรายได้ 4 ใบ (ประมาณ 14,000 บาท) "แม่แตร็ค/มามา" เป็นผู้รับจากแขก และบอกให้กลุ่มตัวอย่าง จดไว้ ว่าทำงานได้เงินเท่าไร ใช้หนี้ไปเท่าไร เมื่อเธอใช้หนี้หมด ก็จะเป็นอิสระ สามารถทำงานและเก็บเงินได้เอง

การใช้หนี้ หญิงไทยจะต้องทำงาน "ขายบริการ" ใช้หนี้คืนหนึ่งเธอต้องทำงานรับแขก ประมาณ 2 - 3 ราย มีรายได้ ประมาณ 10 ใบ (ประมาณ 35,000

บาท) ต้องทำงานทุกวันไม่มีวันหยุด แม้แต่ในวันที่ไม่สบาย หรือกระทั่งมีประจำเดือน ถ้าคำนวณจากการทำงานแล้ว 1 เดือน เธอจะมีรายได้ประมาณ 300 บาท ซึ่งน่าจะใช้หนี้หมด ภายใน 2 เดือน และเธอก็เป็นอิสระ สามารถหาเงินและเก็บเงินได้เอง แต่ความเป็นจริงหาได้เป็นเช่นนั้นไม่ หนี้ของเธอไม่ได้อยู่ที่ 300 บาทเท่าที่ “แม่แตร็ค” บอกไว้แต่แรก แต่จะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จากค่าที่พัก ค่าอาหาร ค่าของใช้ต่าง ๆ รวมทั้งค่าตรวจสุขภาพ และค่ายา ซึ่งเธอไม่เคยทราบว่าตรวจอะไร ผลการตรวจเป็นอย่างไร “แม่แตร็ค” จะเป็นผู้ที่พาไปหาหมอ คุยกับหมอและรับผลการตรวจ โดยที่เธอไม่เคยทราบผลและไม่ทราบว่าตรวจอะไร

การใช้หนี้ไม่ได้หมดง่าย ๆ เมื่อทำงานใน “สแน็คบาร์” หรือ คาราโอเกะ ไประยะหนึ่ง ซึ่งจากรายได้ที่ได้ก็น่าจะหักหนี้ได้แล้ว แต่หนี้ก็ยังไม่หมด มีหลายรายที่ทำงานแล้วต้องถูกขายต่อ หรือถูกผู้ชายญี่ปุ่นซื้อตัวไป กลุ่มตัวอย่างส่วนหนึ่ง จะถูกผู้ชายญี่ปุ่นที่มาเที่ยวแล้วถูกใจขอซื้อตัวต่อจาก “แม่แตร็ค หรือ มามา” ในราคาที่ยังเป็นหนี้อยู่ บางคนผู้ชายญี่ปุ่นจะซื้อตัวเพื่อให้เป็นอิสระจากหนี้ โดยยังคงให้ทำงาน “ขายบริการ” ต่อไปอย่างอิสระ บางคนซื้อตัวเพื่อจะแต่งงานอยู่กินด้วยกัน บางคนโชคดี อยู่ด้วยกันได้ ต่อมาทำเรื่องจดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย บางคนอยู่ด้วยกันโดยไม่ได้จดทะเบียน เมื่อมีลูก เด็กส่วนหนึ่งเมื่อคลอดแล้วถูกส่งกลับมาเมืองไทย เป็นปัญหาเด็กที่ไม่มีสัญชาติอยู่หลายรายในขณะนี้ บางรายอยู่ด้วยกันไม่ได้ เพราะความแตกต่างกันในหลาย ๆ ด้านทั้งทางวัฒนธรรม ภาษา บวกกับความเหงาที่ต้องอยู่บ้านในเวลากลางวันไม่ได้ทำงาน หญิงไทยส่วนหนึ่งจึงต้องกลับไปขายบริการต่อไป บางคนโชคร้าย แต่งงานกับชายญี่ปุ่นเพื่อจะถูกนำไปขายต่อให้ขายบริการในต่างจังหวัด ซึ่งสภาพการขายบริการในต่างจังหวัดเลวร้ายกว่าในเมืองใหญ่ ดังกลุ่มตัวอย่างรายหนึ่งถูกนำไปขายต่อใน “ช่อง” ต่างจังหวัด ซึ่งในช่องนี้ เป็นที่คุมขังหญิงไทยทั้งหมด 5 ราย กลุ่มตัวอย่างต้องอาศัยอยู่ในช่อง ไม่ได้ไปไหน กลางคืน “รับแขก” กลางวันต้องทำงานบ้านและงานอื่น ๆ ให้ “มามา” ซึ่งเป็นภรรยาของยากูซา ที่มีบ้านอยู่ใกล้กับช่อง ในช่องจะติดโทรทัศน์วงจรปิดไว้ ดูความเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา หาก “มามา” ไม่พอใจ ก็จะถูกทำร้ายร่างกาย โดยการตบ ตี กระชากผม หรือบางครั้งถูกปรับเป็นเงิน บวกเพิ่มเข้าไปในหนี้ กลุ่มตัวอย่างไม่เคยเห็นแม้กระทั่งเงินที่ได้จากการทำงาน “รับแขก” ในแต่ละคืน

การทำงาน “ขายบริการ” ของกลุ่มตัวอย่างแตกต่างกันตามระยะเวลาที่ทำงาน สภาพการทำงานของหญิงไทยในญี่ปุ่น เรียงลำดับการทำงานในสภาพที่ดี จนถึงสภาพที่เลวร้าย ดังนี้

1) ร้านอาหาร (snack bar) เป็นร้านอาหารประเภท คาราโอเกะ มีผู้หญิงให้บริการอยู่ในร้านอาหาร การทำงานของหญิงไทยที่ถูกซื้อตัวมาครั้งแรกส่วนใหญ่จะทำงานในร้านอาหารคาราโอเกะประเภทนี้ในเมืองใหญ่

2) เดินชอย เป็นสถานที่ที่หญิงขายบริการอิสระ พ้นจากสภาพหนี้แล้ว สามารถเก็บเงินจากการขายบริการได้เอง ก็จะมาเดินหาแขกในชอย ซึ่งเป็นชอยที่ทราบกันดีว่ามีผู้หญิงขายบริการอยู่ในชอย ผู้หญิงไทยที่ทำงานเดินชอยนี้จะเป็นอิสระจาก “มามา”

หรือ “แม่แตร็ค” สามารถหาเงินและเก็บเงินได้เอง เพียงแต่จ่ายค่าดูแลให้กับกลุ่มมาเฟียหรือยาภูเขา เท่านั้น

3) นางโทร เป็นการขายบริการผ่านเอเยนซีซึ่งเป็นผู้ควบคุมและ ส่งตัวหญิงไทยไปให้บริการในโรงแรมต่าง ๆ ตามที่นัดหมายพร้อมกับรับกลับที่พัก

4) ชอง มีลักษณะคล้ายห้องแถว มีหญิงบริการอยู่ใน ภายใน ภายใต้การควบคุมของยาภูเขา โดยมากจะอยู่ต่างจังหวัดในเมืองเล็ก ๆ ต่างจังหวัด ที่หญิงไทยจะถูก “ขาย” ต่อหลังจากทำงานที่ “สแน็คบาร์” ในเมืองใหญ่แล้ว

สำหรับที่พักและความเป็นอยู่ หญิงไทยส่วนใหญ่ จะพักอยู่ใน สแน็คบาร์ หรือไม่ก็อพาร์ทเมนท์ ไกล ๆ กับสแน็คบาร์ที่ทำงาน โดยที่ “แม่แตร็ค” หรือ “มามา” เป็นผู้จัดหาที่พักให้ ที่พักอาศัยอยู่รวมกันหลายคน ค่าที่พัก จะถูกบวกเพิ่มเข้าไปในหนี้ จากที่ซื้อตัวมาครั้งแรก โดยทั่วไปประมาณ 10,000 เยนต่อเดือน นอกจากนั้นค่าอาหารและค่าใช้จ่ายประจำอื่น ๆ ที่ “แม่แตร็ค” หามาให้ใช้จะต้องถูกบวกเพิ่มเข้าไปในหนี้

2. การคืนถิ่นของหญิงไทยกลับจากญี่ปุ่น

กลุ่มตัวอย่างหญิงไทยที่ไปทำงานขายบริการที่ญี่ปุ่นเมื่อคืนถิ่นกลับสู่ชุมชนมีรูปแบบการคืนถิ่น ดังนี้

2.1 สมัยครใจเดินทางกลับคืนถิ่น มีหญิงไทยส่วนหนึ่งที่ขายญี่ปุ่นมาใช้บริการและซื้อตัวต่อจาก “มามา” เพราะต้องการพาไปอยู่ด้วยหรือแต่งงาน หญิงไทยเหล่านี้จึงต้องการกลับคืนถิ่น เพื่อนำหลักฐานกลับไปแต่งงานกับสามีชาวญี่ปุ่น แต่เมื่อมาถึงเมืองไทยแล้ว บางรายไม่สามารถกลับไปญี่ปุ่นได้ เนื่องจากไม่มีเงินให้เป็นค่า “เอเยน” จัดการให้ไปญี่ปุ่น ซึ่งต้องใช้เงินประมาณ 400,000 บาท แต่ก็ไม่มีใครรับประกันว่าจะเข้าญี่ปุ่นได้หรือไม่ อีกทั้งส่วนหนึ่งสามีชาวญี่ปุ่น บางรายก็ไม่ต้องการให้หญิงไทยกลับไปญี่ปุ่นอีก เพราะไปแล้วไม่มีงานทำ หญิงไทยเหล่านี้จึงกลับอยู่ในชุมชน โดยสามีชาวญี่ปุ่นส่งเงินมาให้และมาเยี่ยมเป็นครั้งคราว

2.2 หนี เนื่องจากทนสภาพความกดดันและเลวร้ายจากการทำงานและความเป็นอยู่ไม่ได้ บางรายหนีไปทำงานโดยอิสระ สุดท้ายถูกตำรวจจับ บางรายหนีมาขอความช่วยเหลือจากตำรวจ สถานทูตไทย หรือองค์กรเอกชนที่ให้การช่วยเหลือหญิงเหล่านี้ บางรายทนความกดดันไม่ได้ขอมอบตัวกับตำรวจ ถ้ามีเงินค่าตัวเครื่องบินและ passport ก็จะได้รับส่งตัวกลับ แต่ถ้าไม่มี passport และค่าตัวเครื่องบิน ก็จะต้องจำคุกอยู่ในญี่ปุ่น ในกลุ่มตัวอย่างที่ไปทำงานในญี่ปุ่นระยะหนึ่ง และเริ่มปรับตัวได้ รู้ช่องทางว่าจะต้องทำอะไรจึงจะกลับบ้านได้ จะต้องเตรียม passport และเงินค่าตัวเครื่องบินติดตัวอยู่ตลอดเวลา เมื่อถูกจับได้ จะได้มีเงินค่าตัวเครื่องบิน ส่งกลับบ้านได้

ในแต่ละปีมีผู้หญิงไทยที่หนีมาขอความช่วยเหลือจากสถานทูตไทยในญี่ปุ่น และองค์กรเอกชน จำนวนไม่น้อยดังจะเห็นได้จากสถิติหญิงไทยที่ได้รับการช่วยเหลือ ในตาราง 2 และที่หนีมาขอความช่วยเหลือจากองค์กรอื่น ๆ อีกจำนวนมากที่ไม่ได้มีการบันทึกไว้

ตาราง 2 จำนวนหญิงไทยที่ได้รับการช่วยเหลือในญี่ปุ่นจากสถานทูตไทยและองค์กร
HELP Asian Women's Shelter

ปี	จำนวนหญิงไทยที่ได้รับการช่วยเหลือในญี่ปุ่นจาก	
	สถานทูตไทย	HELP Asian Women's Shelter (องค์กรเอกชนในญี่ปุ่น)
1986-98	1,486	
1999	21	
2000	19	2
2001	30	17
2002	33	16
2003	30	19 (มค.- มี.ค.)
เม.ย. 03 - มีค 04	ไม่ทราบข้อมูล	24
เม.ย. 04 - กย.05	ไม่ทราบข้อมูล	11

ที่มา Ministry of Justice , Immigration Bureau อ้างใน <http://us.onerld.net/article/archive/7451>

แม้ว่าจะมีหญิงไทยส่วนหนึ่งที่สามารถหนีมาขอความช่วยเหลือได้ แต่ก็มีหญิงไทยอีกจำนวนไม่น้อยที่ไม่สามารถหนีออกจากที่คุมขังได้ ส่วนหนึ่งหายสาบสูญไป หญิงไทยส่วนที่ทนสภาพอันเลวร้ายและกดดันไม่ได้ จึงต้องหาทางหนีให้พ้นจากสภาพนี้ บางคนหนีโดยการ “ฆ่า” มา จากคำบอกเล่าของกลุ่มตัวอย่างและจากข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์ที่มีให้เห็นเป็นระยะ ๆ ว่ามีหญิงไทยหลายรายที่ต้องหนีโดยวิธีการเช่นนี้ หลายรายต้องถูกจำคุก อยู่ที่ญี่ปุ่น ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่าง 1 ราย เล่าว่าหลังจากที่ถูกกักขังให้ทำงานในช่อง และรับใช้ “มามา” แล้ว ประมาณ 2 เดือน ทนไม่ได้ จึงร่วมวางแผนกับเพื่อนผู้หญิงไทยที่ถูกกักขังในช่องเดียวกันอีก 4 คน “ฆ่า” มามา แล้วหนีไปอีกเมืองหนึ่ง ทำงานขายบริการต่อไป เพราะเป็นอาชีพเดียวที่ทำได้ และยังไม่ต้องการกลับเมืองไทย เนื่องจากยังเก็บเงินไม่ได้มากพอ จนกระทั่งถูกตำรวจจับได้ ติดคุก อยู่ 4 ปีเศษ พันโทชกก็กลับเมืองไทย

2.3 ถูกตำรวจจับ ในช่องหรือ สแน็คบาร์ที่หญิงไทยทำงาน หรือ อพาร์ทเมนท์ที่หญิงไทยพักอยู่ จะมีตำรวจมาตรวจเป็นระยะ เมื่อถูกจับได้ ถ้ามีเงินค่าตัว เครื่องบินและ passport ก็ จะได้รับการส่งตัวกลับ แต่ถ้าไม่มี passport และค่าตัวเครื่องบิน ก็จะต้องถูกจำคุกอยู่ในญี่ปุ่นในกลุ่ม

ที่ไปและเริ่มปรับตัวได้ จะต้องมี passport และเงินค่าตัวเครื่องบินติดตัวอยู่ตลอดเวลา หญิงไทยในญี่ปุ่นส่วนหนึ่งกลับคืนถิ่นเนื่องจากถูกตำรวจจับและส่งกลับ

การติดเชื้อเอชไอวีของหญิงไทยกลับจากญี่ปุ่น

จากสภาพการทำงานและความเป็นอยู่ดังกล่าวยังคงทำให้โอกาสที่หญิงไทยจะได้รับเชื้อเอชไอวีรวมทั้งการแพร่กระจายเชื้อมีสูงมาก จากการทำงานวันละหลายชั่วโมง รับแขกติดต่อกันหลายคน ทั้งนี้ผู้ชายญี่ปุ่นส่วนใหญ่ไม่ชอบใช้ถุงยางอนามัยและกลุ่มตัวอย่างไม่มีสิทธิต่อรองการเข้าถึงบริการสุขภาพนั้น เรียกได้ว่าแทบไม่มีโอกาส เมื่อ “มามา” สงสัยว่าจะติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์ ก็จะส่งไปตรวจกับแพทย์ที่ “มามา” รู้จัก โดยกลุ่มตัวอย่างไม่เคยมีโอกาสรายว่าตรวจอะไร ผลการตรวจเป็นอย่างไร บางรายเมื่อ มามา ทราบผลว่า “ติดเชื้อเอชไอวี” จะไม่บอกให้กลุ่มตัวอย่างทราบ แต่จะให้รับแขกจำนวนมากขึ้น เพื่อจะได้ทำงานได้มาก ได้เงินเร็ว ก่อนที่อาการของโรคจะปรากฏ เมื่อทำงานไประยะหนึ่งแล้ว บางรายถูก “ขายต่อ” ไม่มีโอกาสได้รับการรักษา หรือได้รับยา ทำงานพร้อม ๆ กับ การแพร่เชื้อเอชไอวี

นอกเหนือจากสภาพการทำงานที่หญิงไทยในญี่ปุ่นมีโอกาสที่จะได้รับเชื้อเอชไอวีและแพร่กระจายเชื้อเอชไอวีสูงจากการทำงานแล้ว สภาพการดำเนินชีวิตก็เสี่ยงต่อการติดเชื้อและแพร่กระจายเชื้อเอชไอวีเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากสังคมหญิงไทยในญี่ปุ่น วนเวียนอยู่กับการขายบริการทางเพศ ต้องอยู่กับความรุนแรง ถูกบังคับ ทำร้ายร่างกาย บางรายถูกบังคับให้ใช้ยาเสพติด ในช่วงกลางวันที่ไม่ได้ทำงานหรือในวันหยุดหญิงไทยเหล่านี้จึงต้องหาทางผ่อนคลายความเครียดโดยการไปเล่นการพนัน ดื่มเหล้า ดื่มเบียร์ และไปใช้บริการกับผู้ชายไทยที่เรียกว่า “โฮส” ซึ่งทำงานอยู่ใน “บาร์โฮส” เป็นสถานที่บันเทิงและให้บริการแก่หญิงไทยในญี่ปุ่น เมื่อชอบคนไหนก็จะไปอยู่กับคนนั้น เพราะรู้สึกสบายใจ พูดคุยกันรู้เรื่อง ภาษาและวัฒนธรรมเดียวกัน ไม่เหมือนคนญี่ปุ่น โอกาสที่หญิงไทยจะติดเชื้อเอชไอวีจากชายไทยที่เป็น “โฮส” มีค่อนข้างสูง

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง จะเห็นได้ว่าระยะเวลาประมาณ 10 ปีที่ผ่านมา ผู้หญิงไทยที่กลับจากญี่ปุ่นมีน้อยรายที่ติดเชื้อกลับมา แต่ในระยะหลังนี้การติดเชื้อเอชไอวีในกลุ่มหญิงไทยที่ทำงานที่ญี่ปุ่นและหญิงไทยที่กลับจากญี่ปุ่นมีมากขึ้น กลุ่มตัวอย่างที่สัมภาษณ์ทั้งหมด 7 รายได้รับเชื้อเอชไอวี 2 ราย และหญิงไทยที่ติดเชื้อเอชไอวีที่กลุ่มตัวอย่างรู้จักมีทั้งที่กลับคืนถิ่นสู่ชุมชนแล้ว และส่วนหนึ่งยังคงอยู่ที่ญี่ปุ่น มี 1 รายหนีไปอยู่ในชนบทที่ญี่ปุ่น เก็บผัก หาปลาเลี้ยงชีพไม่กล้ากลับเมืองไทย ในกลุ่มที่คืนถิ่นกลับมาอยู่ในชุมชนมี 14 ราย เสียชีวิตไปแล้ว 6 ราย กลุ่มที่ติดเชื้อแต่ยังไม่แสดงอาการส่วนหนึ่งยังคงมีอาชีพขายบริการต่อไป ทั้งในเมืองไทยและต่างประเทศ เช่นเกาหลี สิงคโปร์ มาเลเซีย และข้อมูลที่ได้จากสัมภาษณ์ผู้ประสานงานชมรมผู้ติดเชื้อจังหวัดเชียงใหม่ แห่ง

หนึ่ง พบว่าขณะนั้นในชมรมมีผู้หญิงที่กลับจากญี่ปุ่น ที่ติดเชื้อเอชไอวีแต่ไม่มีอาการมีอาชีพขายบริการในต่างประเทศ 5 ราย

การปรับตัวอยู่ร่วมกับชุมชนหลังคืนถิ่น

การกลับคืนถิ่นและการปรับตัวอยู่ร่วมกับชุมชนของหญิงไทยที่ไปทำงานญี่ปุ่น การกลับคืนถิ่นมีหลายลักษณะดังนี้

1. กลับมาพร้อมกับเงินจำนวนมาก ในรายที่สามารถทำงานได้โดยอิสระและเก็บเงินเองได้ จะมีเงินส่งกลับบ้านจำนวนมากและเมื่อคืนถิ่นจะกลับมาพร้อมกับเงินจำนวนมากเช่นกัน หญิงไทยกลุ่มนี้มีทั้งที่ติดเชื้อเอชไอวีกลับมา และไม่ได้รับเชื้อเอชไอวี

ในการปรับตัวสู่ชุมชนของหญิงไทยคืนถิ่นกลุ่มนี้ ช่วงแรกเป็นช่วงของการใช้เงินที่ได้จากการทำงาน ส่วนหนึ่งถูกนำไปใช้ในการสร้างบ้านให้ตัวเอง ให้พ่อแม่และญาติ รวมทั้งการซื้อที่ดิน และใช้หนี้ให้กับพ่อแม่ เงินอีกส่วนหนึ่งถูกใช้อย่างสุรุ่ยสุร่าย และส่วนหนึ่งนำไปใช้ในการลงทุน แต่เนื่องจากไม่มีประสบการณ์และความรู้ จึงมักจะไม่ประสบความสำเร็จในการลงทุนและทำงาน จนกระทั่งเงินใกล้หมด ต้องกลับไปขายบริการอีก ส่วนหนึ่งไปขายบริการในเมืองใหญ่ เช่นกรุงเทพฯ พัทยา และส่วนหนึ่งไปขายบริการในต่างประเทศ เช่นสิงคโปร์ ไต้หวัน เดินทางไปโดยใช้ visa นักท่องเที่ยว เมื่อ visa หมดอายุก็กลับเมืองไทยพักระยะหนึ่ง เมื่อเงินหมดก็กลับไปขายบริการอีก โดยใช้ visa นักท่องเที่ยวเช่นเดิม

ส่วนหนึ่งของหญิงไทยกลุ่มนี้ที่ติดเชื้อเอชไอวีแต่ไม่มีอาการ ยังคงขายบริการเมื่อกลับคืนถิ่น เนื่องจากไม่มีประสบการณ์ในการทำงานอื่น จึงเป็นกลุ่มที่ทำให้มีการแพร่กระจายเชื้อเอชไอวีได้สูง กลุ่มตัวอย่าง 1 ราย ต้องการกลับไปขายบริการที่ญี่ปุ่น และอีก 1 ราย ต้องการกลับไปอยู่กับสามีที่ญี่ปุ่น แต่เพราะไม่มีเงินพอที่จะจ่ายเป็นค่าเดินทาง อีก 1 คน กลับไปค้าบริการอีกครั้ง การไปญี่ปุ่นครั้งที่ 2 นี้ คิดว่าจะสามารถหาเงินได้ดี เพราะมีประสบการณ์ในการทำงานที่ญี่ปุ่นมาแล้ว แต่โชคร้ายกว่าครั้งแรก เนื่องจากไม่สามารถเดินทางไปญี่ปุ่นได้เอง จึงต้องติดต่อ “บอส” เพื่ออำนวยความสะดวกให้เดินทางเข้าญี่ปุ่นได้ แต่ต้องถูก “ขาย” ให้ไปขายบริการ ในช่องทางจังหวัดที่ไม่ได้ออกไปไหนนอกจากบ้านและไปทำงานบ้านให้กับ “มามา” ที่บ้านอยู่ใกล้กับช่อง จนกระทั่งต้อง “ฆ่ามามา” แล้วหนีจนถูกตำรวจจับ

2. คืนถิ่นกลับมาพร้อมกับความบอบช้ำทางด้านร่างกายและจิตใจ กลุ่มนี้มีทั้งที่ติดเชื้อเอชไอวีและไม่ติดเชื้อเช่นกัน มีร่องรอยของการถูกทำร้าย มีปัญหาทางด้านจิตใจ บางรายมีรอยกรีดตามแขนขา รอยฟกช้ำตามตัว ติดเหล้าติดบุหรี่ มีโรคติดต่อเจ็บป่วยเรื้อรัง และบางรายติดเชื้อ HIV ในรายที่มีอาการหนัก จะแยกตัวจากชุมชน เพราะ เจ็บป่วยประการหนึ่งและรู้สึกว่าเป็นผู้หญิง

ไม่ดี ไปทำงานแล้วไม่ประสบความสำเร็จ ไม่ต้องการเปิดเผยตนเอง ไม่ต้องการให้สัมภาษณ์ จึงไม่มีกิจกรรมใด ๆ ร่วมกับสังคม นอกจากการรักษาตัวเองเท่านั้น สำหรับกลุ่มที่ได้รับเชื้อเอชไอวี แต่ยังไม่มียาอาการ จะทำงานตามปกติ ทุกรายเข้าร่วมโครงการรักษาเอชไอวีกับโรงพยาบาล เพราะจะได้รับยาต้านไวรัสเอชไอวีฟรี

การทำงาน ผู้หญิงที่กลับจากญี่ปุ่น ส่วนหนึ่งสามารถปรับตัวในชุมชนได้ สามารถสร้างอาชีพและแต่งงานกับคนในชุมชน มีบางส่วนที่ไม่สามารถปรับตัวอยู่ในชุมชนได้ ไม่สามารถสร้างอาชีพได้และต้องการกลับไปญี่ปุ่นอีก ในกลุ่มที่ติดเชื้อเอชไอวีกลับมา ในระยะแรกที่ยังปรับตัวไม่ได้ จะไม่เปิดเผยตัว ส่วนกลุ่มที่กลับมาและเริ่มปรับตัวได้ ถ้าเปิดเผยตัวเอง เพราะต้องเข้ารับการรักษา โดยรับการรักษาฟรี ตามโครงการของรัฐบาล และเข้าร่วมกิจกรรมที่โรงพยาบาลจัดไว้ให้ เป็นอาสาสมัครดูแลผู้ติดเชื้อเอชไอวี ครอบครัวและชุมชนเข้าใจยอมรับการเป็นเอชไอวี สำหรับในรายที่มีปัญหาการเงิน ต้องหารายได้เอง ผู้หญิงที่กลับจากญี่ปุ่น ไม่มีความกดดันในอาชีพอื่น ส่วนหนึ่งจึงยังคงค้าบริการต่อไป มีทั้งที่ไปขายบริการในเมืองใหญ่เช่นกรุงเทพฯ หาดใหญ่ ในขณะที่ส่วนหนึ่งไปขายบริการในต่างประเทศ เช่นสิงคโปร์ ใต้หวัน เพราะคุ้นเคยกับการ “ขายบริการ” ในต่างประเทศและรายได้ดี ไปทำงานครั้งละประมาณ 3 เดือน โดย visa นักท่องเที่ยว เมื่อหมด visa กลับมาเมืองไทยแล้วทำเรื่องไปใหม่ กลุ่มนี้จึงเป็นกลุ่มที่ต้องให้การดูแลอย่างใกล้ชิด และให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการแพร่กระจายเชื้อต่อไป

การร่วมกิจกรรมในชุมชน ในการรับรู้ของชุมชน เข้าใจว่าผู้หญิงที่กลับจากญี่ปุ่นมีเงินจำนวนมาก ชุมชนมักจะขอให้ร่วมกิจกรรมในกรณีที่ต้องใช้เงิน วิถีชีวิตและการดำเนินชีวิตของหญิงไทยหลังกลับนั้นยังไม่กลมกลืนกับชาวบ้าน เพราะอย่างไรก็ตาม ชาวบ้านก็มองว่า “เป็นคนที่ไปทำงานที่ญี่ปุ่น” กลุ่มตัวอย่างบางรายยังคงหวาดระแวงว่ามีคนอื่นคอยมองอยู่และต่อว่าว่า “เป็นคนไม่ดี” “เคยไปทำงานที่ญี่ปุ่น” ทำให้ “ไม่กล้าทำงานอะไรที่บ้าน” กลุ่มตัวอย่าง 1 ราย กลับจากญี่ปุ่นมาอยู่ในชุมชน 9 ปีแล้ว แต่ก็ยังหวาดระแวงว่ามีคนอื่นคอยจ้องอยู่และต่อว่าว่า “เป็นคนไม่ดี” ในด้านการยอมรับของชุมชน ชุมชนยอมรับและสามารถอยู่ร่วมกับผู้ติดเอชไอวีได้เช่นปกติ แต่หญิงไทยที่ได้รับความบอบช้ำทางด้านจิตใจและมักมียาอาการของโรคเอชไอวีปรากฏก็จะแยกตัวจากชุมชน

การรับรู้ของชุมชนเกี่ยวกับการกลับคืนถิ่นของหญิงไทยจากญี่ปุ่นและโรคเอชไอวี จากการสัมภาษณ์ครูอาสาและกรรมการหมู่บ้าน พบว่า ชุมชนยังไม่ได้รับรู้และตระหนักในปัญหาที่เกิดขึ้นจากการไปทำงานที่ญี่ปุ่นและการกลับสู่ชุมชน ชุมชนยังไม่เห็นพิษภัยที่เกิดขึ้นกับคนที่ไปทำงานญี่ปุ่น หรือปัญหา เกี่ยวกับโรคเอชไอวีในหญิงที่กลับจากญี่ปุ่น เพราะหญิงไทยที่กลับจากญี่ปุ่นแล้วมีอาการของโรคเอชไอวี หรือในรายที่ได้รับความบอบช้ำทางด้านร่างกายและจิตใจมากจะเก็บตัว แยกตัวจากชุมชน แต่ในกลุ่มที่สามารถเก็บเงินได้มาก จะแสดงตัว ใช้จ่ายเงินอย่างฟุ่มเฟือย สร้างบ้าน

ใหม่ ซึ่งสิ่งอำนวยความสะดวก ทำให้ชุมชนยังคงรับรู้ว่าจะหญิงไทยที่ไปทำงานที่ญี่ปุ่นสามารถสร้างรายได้ สร้างบ้านใหญ่โตให้กับครอบครัวได้ ชุมชนยังให้การยอมรับคนที่มีเงินมาก และหญิงไทยคืนถิ่นเหล่านี้จะไม่พูดถึงประสบการณ์อันโหดร้ายที่ได้รับจากการทำงานให้ชุมชนได้รับทราบ ทำให้ชุมชนยังคงมีค่านิยมที่จะให้ลูกสาวไปทำงานที่ญี่ปุ่น

จากการวิเคราะห์ข้อมูลแรงงานหญิงไทยที่คืนถิ่นจากญี่ปุ่น พบว่าการที่หญิงไทยถูกล่อลวงและได้ตัดสินใจไปขายบริการที่ญี่ปุ่นนั้น ไม่ได้เป็นปัญหาเฉพาะของบุคคลและครอบครัวเท่านั้น แต่เป็นปัญหาที่เกิดจากกระบวนการค้ามนุษย์ที่ส่งผลให้เกิดเป็นปัญหาและผลกระทบตามมามากมาย

ปัญหาและผลกระทบจากการย้ายถิ่นไปญี่ปุ่น

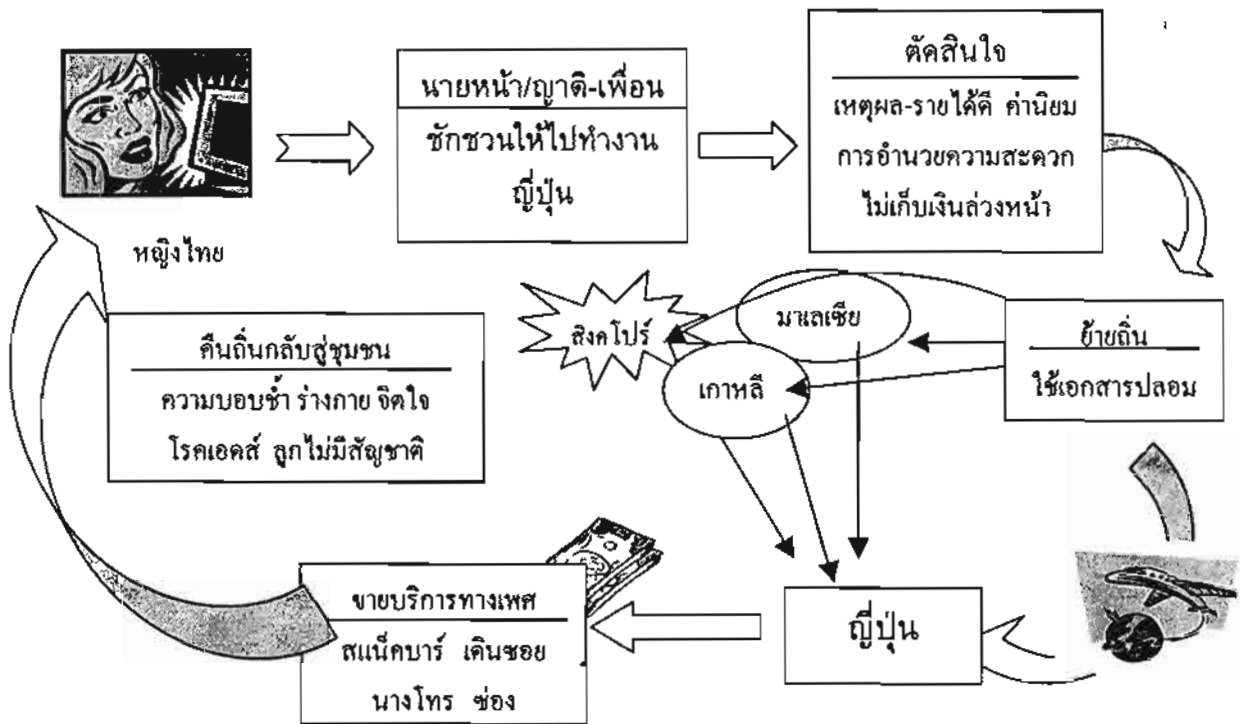
1. ปัญหาสุขภาพ การที่หญิงไทยถูกชักนำและตัดสินใจไปขายบริการที่ญี่ปุ่น จนกระทั่งกลับคืนถิ่นมานั้น ได้รับความบอบช้ำทั้งทางร่างกายและจิตใจ ตั้งแต่การถูกทำร้าย ตบตี ได้รับความเจ็บปวด จนถึงถูกข่มขู่ คุมขัง บังคับ กระทำการทารุณกรรมอย่างรุนแรง บางรายติดสุรา เรื้อรัง ติดสารเสพติด โอกาสที่จะติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์สูงมาก จากการต้องทำงานขายบริการติดต่อกันและไม่มีการป้องกันโรคใด ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการติดเชื้อเอดส์ สถิติการติดเชื้อเอดส์ของหญิงไทยที่ถูกส่งตัวกลับมีสูงขึ้น และมีผู้หญิงไทยในญี่ปุ่นเสียชีวิตจากโรคเอดส์ ปีละกว่า 50 ราย และที่หนีมาขอความช่วยเหลือจากสถานทูตและองค์กรเอกชนในญี่ปุ่น เดือนละไม่ต่ำกว่า 2 ราย (<http://www.aegis.com/news/afp/2003/AF031103.html>) นอกจากนี้ยังพบว่า มีเด็กส่วนหนึ่งที่เกิดจากหญิงไทยเหล่านี้ ได้รับเชื้อเอดส์และถูกส่งตัวกลับชุมชน ในด้านความเจ็บป่วยและการดูแลสุขภาพ ไม่มีโอกาสได้รับการตรวจร่างกายและเข้าไม่ถึงบริการสุขภาพอนามัย เนื่องจากอยู่ในสถานภาพการลักลอบเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมาย พุดหรือสื่อสารด้วยภาษาญี่ปุ่นได้น้อยและถูกควบคุมอยู่ภายใต้การกักขังของกลุ่มมาเฟียตลอดเวลา

2. ปัญหาการแพร่กระจายเชื้อเอดส์ หญิงไทยที่กลับจากญี่ปุ่น แม้ว่าจะมีเงินที่ได้จากการขายบริการกลับมาเป็นจำนวนมาก แต่ส่วนหนึ่งได้รับเชื้อเอดส์กลับมา กลับคืนถิ่นสู่ชุมชนระยะหนึ่งต้องทำงานเนื่องจากหญิงไทยเหล่านี้ ส่วนใหญ่เป็นผู้ดูแลครอบครัว แต่ไม่มีประสบการณ์การทำงานหรือการลงทุนอื่น ๆ เมื่อจำเป็นต้องทำงาน อาชีพที่ทำได้คือ “ขายบริการ” ซึ่งส่วนใหญ่จะไปขายบริการในเมืองใหญ่หรือต่างประเทศอีกครั้ง ทั้ง ๆ ที่ทราบว่าตนเองมีเชื้อเอดส์ จึงเป็นสาเหตุให้มีการแพร่กระจายเชื้อเอดส์ได้สูง

3. ปัญหาเด็กไม่มีสัญชาติ หญิงไทยคืนถิ่นส่วนหนึ่ง แต่งงานหรืออยู่กับชายญี่ปุ่น โดยไม่สามารถจดทะเบียนสมรสได้ เมื่อมีบุตรต้องส่งกับมาเมืองไทยให้พ่อ-แม่ในชุมชนเลี้ยงดู

ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และการเข้าร่วมกิจกรรมกับเด็กไม่มีสัญชาติที่เกิดมาจากหญิงไทยและชายญี่ปุ่น ในหมู่บ้านแห่งหนึ่งมีเด็กเหล่านี้ ที่เข้าร่วมกิจกรรมจำนวน 12 ราย และที่ไม่ได้มาร่วมกิจกรรมอีกส่วนหนึ่ง

แผนภูมิการย้ายถิ่นของหญิงไทยไปญี่ปุ่นและการคืนถิ่น

อภิปราย

การวิจัยครั้งนี้ ได้ข้อค้นพบที่น่าสนใจหลายประการ ซึ่งผู้วิจัยอภิปรายข้อค้นพบนี้ตามแนวคิดการย้ายถิ่นด้านสังคมวิทยา ตั้งแต่ขั้นเริ่มย้ายถิ่น การตัดสินใจย้ายถิ่น การอำนวยความสะดวกในการเดินทาง จนถึงประเทศปลายทาง (Castles and Miller 1993) รวมทั้งเมื่อกลับคืนถิ่นสู่ชุมชน ดังนี้

การย้ายถิ่นของหญิงไทยไปญี่ปุ่น

หญิงไทยที่ตัดสินใจย้ายถิ่นไปญี่ปุ่น มีสาเหตุหลักเช่นเดียวกับการย้ายถิ่นของแรงงานไทยที่ไปทำงานต่างประเทศอื่น ๆ คือความด้อยโอกาสทางสังคม มีการศึกษาน้อย ส่วนใหญ่ระดับประถมศึกษา ไม่มีงานทำหรือมีงานทำแต่รายได้น้อย (อัญชลี จงอร จันทาโก 2546 ; ยุกา วงศ์ไชยและคณะ 2531) ปัจจัยดึงดูด (push factors) สำคัญที่ทำให้ตัดสินใจย้ายถิ่น ได้แก่ ค่าจ้าง

(wage) ที่สูงขึ้น และโอกาสการได้งานทำ (employment) รวมทั้งรายได้ที่คาดหวังว่าจะได้รับในประเทศปลายทาง (Borjas 1987 and Taylor 1992) การคาดหวังของครอบครัวทางภาคเหนือจะให้ลูกสาวรับผิดชอบเลี้ยงดูครอบครัว การที่พ่อแม่ยึดติดกับบริโภคนิยมและวัตถุนิยม ต้องการให้ลูก ๆ เลี้ยงดูและหาเครื่องอำนวยความสะดวกให้ รวมทั้งความรู้สึก ที่ว่าลูกผู้หญิงต้องตอบแทนบุญคุณที่พ่อแม่เลี้ยงดูมา (สายสุรี จุติกุล 2542 อ้างใน ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการประสานการแก้ไขปัญหาการค้าเด็กและหญิงข้ามชาติ)

นอกจากนี้การตัดสินใจย้ายถิ่นของหญิงไทยไปญี่ปุ่นนี้ มีเหตุผลเช่นเดียวกับที่ De Jong และ Fawcett (1981) ได้กล่าวว่าความคาดหวังต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจไปทำงานในต่างประเทศ คือความมั่งมี (Wealth) การได้รับค่าจ้าง แรงงาน รายได้ที่ดี โอกาสในการได้งานทำ การมีสิทธิ์ครอบครองทรัพย์สิน สถานภาพทางสังคม เกียรติยศ ความมีหน้ามีตา การมีชีวิตที่ดีขึ้น หรือการได้งานที่ดีขึ้น การได้ใช้ชีวิตในแบบอย่างที่คุณต้องการ การหลุดพ้นจากการครอบงำทางครอบครัว และนอกเหนือความยากจนที่เป็นสาเหตุของการย้ายถิ่นแล้ว การดกอยู่ในกระแสบริโภคนิยมที่ขยายตัวอย่างรวดเร็ว ทำให้หญิงไทยตัดสินใจย้ายถิ่นได้ง่าย เช่นเดียวกับการย้ายถิ่นของหญิงไทยไปเยอรมัน (สุภางค์ จันทวานิชและคณะ. 2541) และที่สำคัญการที่หญิงไทยตัดสินใจย้ายถิ่นไปญี่ปุ่นกันมาก เนื่องจากการชักจูงหรือล่อลวงของกระบวนการค้าหญิงข้ามชาติ รวมทั้งการอำนวยความสะดวกให้เดินทางไปประเทศปลายทางได้ง่าย โดยไม่ต้องจ้าง "ค่าหัว" หรือค่าบริการจัดหางานล่วงหน้า ลักษณะการย้ายถิ่นไปญี่ปุ่นเพื่อขายบริการนี้ เป็นการย้ายถิ่นที่ผิดกฎหมาย ไม่มีการเซ็นสัญญาจ้างงาน ไม่มีบริษัทจัดหางานเป็นผู้จัดส่ง เกิดขึ้นเพราะเครือข่ายค้ายาเสพติดข้ามชาติ ดำเนินการชักนำ ชักชวน ล่อลวงให้ไปทำงาน รวมทั้งมีการอำนวยความสะดวกให้สามารถลักลอบเดินทางไปญี่ปุ่นได้ง่าย โดยไม่ต้องจ่ายเงินค่าบริการ

การล่อลวงหญิงไทยไปค้าประเวณีที่ญี่ปุ่นนั้น เป็นการย้ายถิ่น ภายใต้การล่อลวงของกระบวนการค้าหญิง หรือการค้ามนุษย์ (Trafficking) และเป็นกรลักลอบขนผู้ย้ายถิ่น (Smuggling) ดังคำนิยามของอนุสัญญาขององค์การสหประชาชาติเรื่อง UN Convention Against transnational Organized Crime, Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons, especially Women and Children "การค้ามนุษย์ หมายถึงการจัดหา การขนส่ง การย้าย การจัดให้อยู่ในที่พักพิงหรือรับมนุษย์ไว้ด้วยวิธีการข่มขู่ คุกคามหรือใช้กำลังหรือด้วยการบังคับในรูปแบบอื่นใด ด้วยการลักพาตัว ด้วยการล่อลวง ด้วยการหลอกลวง ด้วยการใช้อำนาจที่เหนือกว่าหรือจากความอ่อนแอของผู้ถูกกระทำ หรือมีการให้หรือรับค่าตอบแทนเป็นเงินหรือประโยชน์อื่น ๆ เพื่อให้ได้รับความยินยอมของมนุษย์หนึ่งผู้มีอำนาจเหนือกว่าอีกมนุษย์หนึ่ง เพื่อนำเอามนุษย์ผู้ถูกกระทำเป็นผู้แสวงหาประโยชน์ที่มีขอบ อย่างน้อยที่สุด รวมถึงการค้าประเวณีหรือการแสวงหาประโยชน์ทางกามารมณ์ในรูปแบบอื่น การบังคับแรงงานหรือบริการ การเอาลงเป็นทาสหรือการกระทำอื่นใดในลักษณะเดียวกัน การจองจำ หรือการแยกอวัยวะของร่างกาย" (สุภางค์ จันทวานิช 2547) โดย

ประเทศไทยเป็นประเทศต้นทางที่จะนำหญิงสาวไปขายบริการทางเพศ ณ ญีปุ่นประเทศปลายทาง สาเหตุหลักของการนำหญิงสาวเหล่านี้ให้ติดกับดักการล่อลวง ก็คือการด้อยโอกาสทางการศึกษา โอกาสในการทำงานของหญิงไทยในภาคชนบท (องค์กรแรงงานระหว่างประเทศ 2547; Reunkaew 2002) และที่สำคัญคือปัจจัยที่ทำให้หญิงไทยหลงเชื่อหรือยินยอมให้ล่อลวง เช่นเดียวกับแรงงานไทยอื่น ๆ ที่ถูกหลอกลวงนี้ เป็นเพราะโอกาสในการเข้าถึงข้อมูลมีน้อยมาก (อัญชลี จงอร จันทาโก 2546) ชุมชนในภาคชนบทห่างไกลซึ่งเป็นแหล่งที่อยู่ของหญิงสาวที่ถูกล่อลวง การได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการค้ามนุษย์เหล่านี้มีน้อยมาก ข้อมูลในการศึกษาภาคบังคับที่ให้ความรู้ในโรงเรียน รวมทั้งข้อมูลที่ได้จากการศึกษาออกโรงเรียน ไม่ได้มีบรรจุอยู่ในหลักสูตร อีกทั้งข้อมูลเกี่ยวกับการไปทำงานที่ญี่ปุ่นที่หญิงสาวได้รับเป็นข้อมูลเพียงด้านเดียว ด้านที่แสดงให้เห็นว่ามีงานทำ มีรายได้ดี สามารถส่งเงินกลับมาได้เป็นจำนวนมาก มีโอกาสได้ไปทำงานต่างประเทศส่วนข้อมูลอีกด้านคือ ด้านที่หญิงที่ไปทำงานที่ญี่ปุ่นไปแล้วไม่มีโอกาสกลับคืนถิ่น ส่วนหนึ่งกลับคืนถิ่นมาพร้อมกับความทุกข์ระทม ความบอบช้ำทั้งด้านร่างกายและจิตใจ รวมทั้งโรคเอดส์แต่สิ่งเหล่านี้ เป็นข้อมูลปกปิด ที่เพื่อนบ้านไม่เห็น ไม่รับรู้ว่าคุณที่ไปญี่ปุ่นอาจกลับมา มีสภาพเช่นนี้ได้

การคืนถิ่น

การคืนถิ่นของหญิงไทยจากญี่ปุ่นนั้นไม่ง่าย ไม่สามารถคืนถิ่นได้ตามที่ต้องการเช่นแรงงานที่ไปทำงานต่างประเทศอย่างถูกกฎหมาย ที่ไปทำงานต่างประเทศโดยมีสัญญาจ้าง ส่วนใหญ่คืนถิ่นเพราะหมดสัญญาจ้างและมักจะกลับมาด้วยเงินค่าจ้างจำนวนหนึ่งที่สมารถนำมาประกอบอาชีพในชุมชนได้ ดังนั้นเมื่อหญิงไทยเหล่านี้ทนสภาพความกดดัน ความรุนแรงนี้ไม่ได้ จึงต้องหนีกลับมาพร้อมด้วยประสบการณ์ที่เลวร้าย การปรับตัวเข้ากับชุมชนจึงเป็นเรื่องที่ต้องใช้เวลา โดยเฉพาะหญิงไทยที่คืนถิ่นมาพร้อมกับการติดเชื้อเอดส์ รู้สึกเหมือนมี “ตราบาป” ที่อยู่ในใจ คิดตัวและความรู้สึกจะไปทำงานต่างประเทศแล้วไม่ประสบความสำเร็จ ไม่มีเงินกลับมาให้ที่บ้าน แม้ในรายที่มีเงินกลับมา หรือสามีญี่ปุ่นส่งเงินมาให้ ก็รู้สึกว่ามีความแตกต่างจากชุมชน ดังเช่นที่หญิงไทยกลับจากญี่ปุ่นมีความรู้สึกที่ “เป็นคนไปญี่ปุ่นมาแล้ว กลัวเขาจะนินทา กลัวว่าเขาจะมองว่าเป็นคนไม่ดี” “เราเคยไปทำงานที่ญี่ปุ่น กลับมาก็ไม่เหมือนกับคนอื่น”

นอกจากนี้ยังมีหญิงไทยอีกจำนวนไม่น้อยที่ไม่สามารถขอความช่วยเหลือและกลับคืนถิ่นได้ จำนวนหนึ่งต้องเสียชีวิตด้วยโรคเอดส์ ในปี 2544 มีจำนวน 13 รายที่สถานเอกอัครราชทูต/สถานกงสุลใหญ่ ที่ญี่ปุ่นได้ให้การช่วยเหลือ ในปี 2547 นี้ มีผู้หญิงไทยที่ญี่ปุ่นเสียชีวิตจากโรคเอดส์กว่า 50 ราย ที่สถานเอกอัครราชทูต/สถานกงสุลใหญ่ ในญี่ปุ่นได้ส่งเต้ากระดาษของหญิงไทยที่เสียชีวิตกลับบ้าน ทั้งนี้มีหญิงไทยจำนวนหนึ่งที่หายสาบสูญไปโดยไม่มีร่องรอยหรือผู้ใดทราบข่าว

การติดเชื้อเอดส์

หญิงไทยที่ไปญี่ปุ่นต้องทำงานค้าประเวณีภายใต้การควบคุมของกลุ่มอิทธิพลกระบวนการค้ามนุษย์ข้ามชาติ ที่การใช้ชีวิตในญี่ปุ่นเต็มไปด้วยความรุนแรง การถูกบังคับกดขี่ ทำร้ายร่างกาย และจิตใจ ทำให้เกิดความเครียดสูง ส่วนที่ปรับตัวได้ก็จะมีวิธีการคลายเครียด โดยการใช้บริการชายไทยบ้าง การเสพยาเพื่อหลืมบ้าง ทำให้หญิงไทยในญี่ปุ่นส่วนหนึ่งต้องติดเหล้า ติดบุหรี่ และสารเสพติด รวมทั้งปัญหาสุขภาพอื่น ๆ โดยเฉพาะการติดเชื้อเอดส์และเมื่อมีอาชีพขายบริการโอกาสที่จะเกิดการแพร่กระจายเชื้อเอดส์เป็นไปได้สูงมาก (http://epid.moph.go.th/epi32_aids.html) โรคเอดส์ในญี่ปุ่นมีจำนวนสูงขึ้นมากในระยะหลัง ทั้ง ๆ ที่ก่อนหน้านี้ การแพร่กระจายเชื้อเอดส์ในญี่ปุ่นมีน้อยมาก ข้อมูลหลังปี 1997 พบว่าจำนวนผู้ติดเชื้อและผู้ป่วยเอดส์ในญี่ปุ่นเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ในปี 2002 พบผู้ติดเชื้อและผู้ป่วยเอดส์รายใหม่เกือบ 1000 ราย สาเหตุการแพร่กระจายของเอดส์นั้นมาจากสถานบริการทางเพศ (www.utopia-asia.com) นอกจากนี้แล้วการแพร่กระจายเชื้อเอดส์อาจเกิดจากสภาพการใช้ชีวิตของหญิงไทยในญี่ปุ่น ที่วนเวียนอยู่กับการขายบริการ การใช้ยาคลายเครียด ยาเสพติด และการใช้บริการจากชายไทยที่ไปทำงานอยู่ใน "บาร์โฮส" ขายบริการให้กับหญิงไทยในญี่ปุ่น

การติดเชื้อเอดส์ โดยทั่วไปการย้ายถิ่นทำให้มีโอกาสติดเชื้อได้ง่ายอยู่แล้ว เนื่องจากการต้องจากบ้านไปนาน ๆ ความเหงาและว้าเหว่ การอยู่โดยลำพังต้องทำงานหนักอยู่ห่างไกลบ้าน ในระหว่างการย้ายถิ่นนั้นพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์ที่ชัดเจนที่สุด คือการเป็นหญิงบริการทางเพศ (Decosas 1996 วาทีนิ บุญชะลิกษ์, 2540ว กรมแรงงาน 2530 และ Asian Research Center for Migration 1995) หญิงไทยไปญี่ปุ่นมีโอกาสติดเชื้อเอดส์สูงขึ้นจากการอาชีพการขายบริการ ที่มีโอกาสแพร่กระจายเชื้อเอดส์ได้สูงมากอีกเช่นกัน อีกทั้งยังพบว่าส่วนใหญ่หญิงไทยที่ไปขายบริการที่ญี่ปุ่นมีการศึกษาในระดับประถมศึกษาเท่านั้น ขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องเอดส์รวมทั้งขาดความตระหนักในการป้องกันโรค การขาดความตระหนักนี้จะส่งผลให้ความรุนแรงของการระบาดกลับคืนมาอย่างรวดเร็ว กลุ่มแรงงานคืนถิ่นจึงเป็นกลุ่มเสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของโรคเอดส์เป็นอย่างยิ่ง (Hendriks 1991)

นอกเหนือจากเหตุผลดังกล่าวแล้ว การต้องถูกบังคับให้ค้าประเวณีเช่นในญี่ปุ่นนั้น หญิงไทยไม่มีโอกาสขอใช้ถุงยางอนามัย และส่วนมากผู้ชายญี่ปุ่นไม่นิยมใช้ถุงยางอนามัย และที่สำคัญคือหญิงไทยไม่มีโอกาสได้รับการดูแลหรือรับรู้เกี่ยวกับสุขภาพ ตามระเบียบว่าด้วยอนามัยระหว่างประเทศ (International health migration) ที่ผู้ย้ายถิ่นย่อมมีสิทธิที่จะได้รับการดูแลรักษาเมื่อเจ็บป่วย (Hendriks 1991) เนื่องจากหญิงไทยเหล่านี้เข้าเมืองอย่างผิดกฎหมาย อีกทั้งสภาพความเครียดที่ต้องเผชิญ การคลายเครียดของหญิงไทยในญี่ปุ่นคือการซื้อบริการจากผู้ชายไทยที่ไปทำงานด้านนี้ การใช้ชีวิตที่ค่อนข้าง "สำส่อน" ผู้ชายไทยที่ไปขายบริการให้แก่หญิงไทยนี้ส่วนใหญ่

มาจากภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งมีโอกาสนำเชื้อเอชไอวีไปแพร่ให้กับหญิงไทยใน
ญี่ปุ่นค่อนข้างสูง

กลุ่มตัวอย่างที่สัมภาษณ์นี้ เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ไปทำงานที่ญี่ปุ่น เมื่อประมาณ 10 ปี มา
แล้ว และมีโอกาสหนีกลับมาเมืองไทย โดยที่ส่วนใหญ่ไม่ได้ติดเชื้อเอชไอวี มีติดเชื้อเอชไอวี 2 รายจาก
7 ราย เนื่องจากในระยะเวลาที่นั้น โรคเอชไอวียังไม่มีระบาดในญี่ปุ่น แต่ปัจจุบันนี้ ผู้หญิงที่
กลับจากญี่ปุ่นมาอยู่ในหมู่บ้าน กลับมาพร้อมกับเชื้อเอชไอวีมีจำนวนมากขึ้น และกลุ่มที่กลับมา
พร้อมเชื้อเอชไอวีนี้ เป็นกลุ่มที่ได้รับความบอบช้ำกลับมาทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ และส่วน
หนึ่งเสียชีวิต ส่วนหนึ่งยังปรับตัวเข้ากับชุมชนยังไม่ได้ ยังเก็บตัวไม่เปิดเผยตัวเอง และอีกส่วน
หนึ่งที่ติดเชื้อเอชไอวีกลับมา แต่ยังไม่แสดงอาการ ไม่มีอาการเจ็บป่วยมาก ต้องทำงานโดยขายบริการ
ต่อไป เนื่องจากไม่มีความรู้ ไม่มีประสบการณ์ในการทำงานอื่น แม้ว่าจะมีเงินทุนที่ได้จากการ
ทำงานที่ญี่ปุ่นเป็นจำนวนมากก็ตาม และการขายบริการหลังกลับจากญี่ปุ่นนี้ ส่วนหนึ่งไปขาย
บริการต่างประเทศ เนื่องจากรายได้ดีกว่าในเมืองไทย มีโอกาสที่จะแพร่กระจายเชื้อเอชไอวีได้สูงมาก

การปรับตัวเข้ากับชุมชน

แม้ว่าชุมชนทางภาคเหนือจะยอมรับผู้ติดเชื้อและมีความเข้าใจเรื่องเอชไอวี สามารถอยู่รวม
กับผู้ติดเชื้อได้เป็นอย่างดี คนที่เป็นเอชไอวีเป็นสิ่งปกติในชุมชน (เนาวรัตน์ พลายน้อย 2541 และ
พิชณรภัฏ กัณหะวี 2000) แต่หญิงไทยที่กลับจากญี่ปุ่นและเป็นเอชไอวีด้วยนั้น มีสภาพที่แตกต่างจาก
หญิงที่ติดเอชไอวีและไม่ได้ไปญี่ปุ่นแม้ว่าจะมีอาชีพขายบริการเหมือนกัน แต่เพราะหญิงที่กลับจาก
ญี่ปุ่นจะได้รับความบอบช้ำทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ รวมทั้งมีความรู้สึกว่าคุณเองไม่ประสบความสำเร็จ
สำเร็จจากการไปทำงานต่างประเทศ อย่างไรก็ตามหญิงไทยที่กลับสู่ชุมชนนี้ ทั้งในรายที่ติดเชื้อ
เอชไอวีและไม่ติดเชื้อเมื่อกลับสู่ชุมชนระยะหนึ่งแล้ว ก็ต้องทำงาน แต่โอกาสการทำงานอื่น ๆ มีน้อย
แม้ว่าบางรายมีเงินกลับมาแต่ก็ไม่สามารถลงทุนทำงานอาชีพอิสระอื่นได้ เพราะส่วนใหญ่มีความรู้
ประถมศึกษา ไม่มีประสบการณ์การทำงานอื่น นอกจากการค้าประเวณี ซึ่งหญิงไทยที่กลับจาก
ญี่ปุ่นในช่วงก่อนหน้าแม้ว่าจะมีความบอบช้ำกลับมา แต่ก็กลับมาด้วยเงินจำนวนมากที่อาจใช้
เยียวยาความบอบช้ำได้ แต่ในปัจจุบันหญิงไทยที่กลับจากญี่ปุ่น นอกจากความบอบช้ำกดดันจาก
การถูกบังคับในการค้าประเวณีแล้ว หญิงไทยคืนถิ่นจากญี่ปุ่นส่วนหนึ่งกลับมาด้วยปัญหาสุขภาพทั้ง
ทางด้านร่างกายและจิตใจ บางรายติดยาเสพติด และกลับคืนถิ่นมาพร้อมปัญหาโรคเอชไอวีมีมากขึ้น
เงินที่ได้จากการค้าประเวณีจะหมดไปกับการรักษาตัว และบางรายหนีออกจากแก๊งค์ค้ายาเสพติด โดย
ไม่มีเงิน ทำให้ต้องแยกตัวจากชุมชน แต่ข้อมูลด้านลบของหญิงไทยที่กลับจากญี่ปุ่น ไม่ว่าจะเป็น
ความบอบช้ำทางด้านร่างกายจิตใจการติดสุราเสพติดจะถูกเก็บเป็นความลับ ไม่มีการเปิดเผย ไม่
กล้าบอกใคร เพราะความรู้สึกละอาย ทำให้หญิงไทยและสังคมในชนบททางภาคเหนือยังคงมองเห็น
ว่าการไปทำงานที่ญี่ปุ่นเป็นเรื่องที่ดี

ส่วนหญิงที่กลับมาพร้อมโรคเอดส์ที่ยังไม่แสดงอาการ มีโอกาสที่จะแพร่กระจายเชื้อได้มาก เพราะต้องทำงานและงานอาชีพอื่นก็ไม่เคยทำ ไม่ถนัดที่จะทำ อาชีพที่หญิงไทยคืนถิ่นจากญี่ปุ่นทำต่อไป คือการขายบริการ ที่พร้อมจะแพร่เชื้อเอดส์ให้กระจายต่อไป

ข้อเสนอแนะ

งานวิจัยนี้มีข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน ในการประสานความร่วมมือกัน ป้องกันการล่อลวงหญิงสาวในภาคชนบทไม่ให้เกิดกลุ่มพรางของกระบวนการค้ามนุษย์ การช่วยเหลือดูแลหญิงที่กลับจากญี่ปุ่นด้วยความบอบช้ำ การส่งเสริมอาชีพให้แก่หญิงสาวในชนบทและหญิงที่กลับจากญี่ปุ่น ป้องกันการกลับไปค้าประเวณีอีก เข้าใจรวมทั้งการรณรงค์ให้หญิงไทยที่กลับจากญี่ปุ่น ได้ตระหนักและเข้าใจอันตรายของการแพร่กระจายเชื้อเอดส์ ตลอดจนให้ความรู้ในการป้องกันการแพร่กระจายเชื้อเอดส์ต่อหญิงไทยที่กลับจากญี่ปุ่น ดังนี้

1. สร้างความรู้ความเข้าใจและรู้เท่าทัน กระบวนการล่อลวงหญิงไทยไปค้าประเวณีต่างประเทศ โดยจัดทำเป็นหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อแก้ปัญหาในท้องถิ่น ให้หลักสูตรมีเนื้อหาที่เกี่ยวกับการล่อลวงหญิงสาวไปทำงานที่ญี่ปุ่นหรือต่างประเทศอื่น ที่เข้าข่ายการค้ามนุษย์ หลักสูตรที่จัดทำควรเป็นทั้งหลักสูตรในระบบและนอกระบบ โดยอาจจัดอยู่ในหลักสูตรท้องถิ่น ที่มีสาระเกี่ยวกับทักษะชีวิต ประสพการณ์ชีวิต ให้หญิงสาวและเยาวชน ในชุมชนได้เข้าใจสภาพปัญหาเหล่านี้ รู้เท่าทันการล่อลวง รวมทั้งใช้ความรู้ในการปรับเปลี่ยนทัศนคติ ค่านิยม ในการไปทำงานต่างประเทศของครอบครัวและชุมชนในภาคเหนือ สามารถใช้ข้อมูลนี้ในการตัดสินใจบนพื้นฐานของความเป็นจริงที่มีอยู่ ให้ออกห่างจากกระบวนการค้ามนุษย์ การสร้างหลักสูตรนี้ควรให้หญิงไทยที่คืนถิ่นจากญี่ปุ่นมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดประสบการณ์จริงให้เยาวชนได้เข้าใจสภาพที่แท้จริงของการไปค้าประเวณีที่ญี่ปุ่น

2. สร้างความตระหนักรู้ให้กับเยาวชน ครอบครัว รวมทั้งชุมชน ประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ในการรณรงค์ให้ชุมชนเข้าใจ เห็นถึงอันตรายจากการค้ามนุษย์และไม่ตกหลุมพรางหรือเป็นเหยื่อของกระบวนการเหล่านี้ ให้ชุมชนเฝ้าระวังและร่วมกันป้องกันมิให้มีนายหน้าเข้ามาชักชวนหญิงสาวในชุมชนไปค้าประเวณีในต่างประเทศ

3. สร้างความเข้าใจกับชุมชนโดยเฉพาะครอบครัว ให้อยอมรับและเข้าใจสภาพปัญหาทั้งทางร่างกายและจิตใจของหญิงไทยคืนถิ่นจากญี่ปุ่น และให้การดูแลหญิงไทยคืนถิ่นให้ฟื้นฟูสภาพจิตใจโดยเร็ว

4. ให้ความรู้แก่หญิงที่ทำงานสถานบันเทิงในเมืองใหญ่ ให้เข้าใจสภาพเลวร้ายที่เกิดขึ้นจากการถูกล่อลวงให้ไปค้าประเวณีที่ญี่ปุ่น

5. จัดให้มีโครงการรองรับหญิงที่เดินทางกลับ เน้นความเข้าใจและยอมรับหญิงที่คืนถิ่นในสภาพต่าง ๆ กัน รวมทั้งการฝึกทักษะหรือให้การช่วยเหลือด้านอาชีพ ป้องกันการกลับไปค้าประเวณีอีก

6. รณรงค์สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับโรคเอดส์ โดยเฉพาะการป้องกันการแพร่กระจายเชื้อเอดส์ ให้แก่หญิงไทยที่คืนถิ่นจากญี่ปุ่น

หนังสืออ้างอิง

- องค์กรแรงงานระหว่างประเทศ. การประชุมองค์กรในความร่วมมือกับไอแอลโอ โครงการภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขงเพื่อต่อต้านการค้าเด็กและหญิง. โรงแรมเซ็นจูรี่ปาร์ค. กรุงเทพฯ, 2547.
- กุศล สุนทรธาดา . แปล. “สาเหตุและผลของการย้ายถิ่นรูปแบบใหม่ของเอเชีย” ในการย้ายถิ่นข้ามชาติในภูมิภาคเอเชีย – แปซิฟิก ปัญหาและแนวโน้ม. สุกางค์ จันทวานิช บรรณาธิการ ศูนย์วิจัยการย้ายถิ่นแห่งเอเชียสถาบันเอเชียศึกษา. 1-24; 2540 .
- กรมแรงงาน สภาพและปัญหาการจัดส่งแรงงานไทยไปต่างประเทศ. กรุงเทพฯ : กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม, 2530.
- กรมการจัดหางาน. 2547. สถิติจัดหางาน 2546. กรุงเทพฯ : กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม, 2546.
- เนาวรัตน์ พลายน้อยและคณะ การสนองตอบและการเผชิญโรคเอดส์ของชุมชนที่มีความซุกซุกของการติดเชื้อเอดส์สูง. วารสารประชากรศาสตร์. 4 (1) : มีนาคม, 57-67, 2541.
- ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการประสานการแก้ไขปัญหาการค้าเด็กและหญิงข้ามชาติ. ประสิทธิภาพในประเทศไทย ในการเรียกร้องเพื่อการต่อต้านธุรกิจบริการทางเพศในเด็กและสตรี ความรุนแรงและการละเมิดทางเพศรูปแบบอื่น ใน เอกสารประกอบการสัมมนา สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ. สิงหาคม, 2542.
- พระไพศาล วิสาโล. “สถานการณ์และความต้องการทางสังคมและวัฒนธรรมของคนไทยในญี่ปุ่น : ปัญหาและทางออก.” วารสารวิจัยสังคม. 19(1) 63 – 77, 2539.
- ยุพา วงศ์ไชย.และคณะ. ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลต่อการไปประกอบอาชีพค้าประเวณีของสตรีไทยในต่างประเทศ. คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2531.
- วาทินี บุญชะลิกษ์. บรรณาธิการ. การติดตามผู้ย้ายถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2540.
- เศกสิน ศิริวัฒนานุกุลกิจ. “คุณภาพชีวิตการทำงานของแรงงานไทยในญี่ปุ่น : ศึกษากรณีแรงงานนอกระบบกฎหมาย.” หน้า 117 – 155 ใน ทรายแก้ว ทิพากรรม บรรณาธิการ. ญี่ปุ่นศึกษา กรุงเทพฯ : สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.
- สุกางค์ จันทวานิชและคณะ . การย้ายถิ่นของผู้หญิงไทยไปเยอรมนี : สาเหตุ ชีวิตความเป็นอยู่และผลกระทบในประเทศไทยและเยอรมนี. กรุงเทพฯ : ศูนย์วิจัยการย้ายถิ่นแห่งเอเชีย สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.

สุภางค์ จันทวานิชและคณะรายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการเมธีวิจัยอาวุโส สกว. การเตรียมความพร้อมเพื่อการคุ้มครองแรงงานไทยที่ไปทำงานต่างประเทศ : การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนารูปแบบ, 2547.

อัญชลี จงอร จันทาโก. "ความไม่พร้อมของแรงงานไทยในการไปทำงานต่างประเทศ : แนวทางการแก้ปัญหา. เอเชียปริทัศน์. 24 (2), กรกฎาคม-ธันวาคม, 2546.

Chunjitkaruna, P. " Pitfalls and Problems in search for a Better Life : Thai Migrant workers in Japan. in **Thai Migrant Workers in South-East and East Asia,Bangkok.** 246 – 271 . edited by Chantavanich, S., Germershausen, A. And Brsey, Asian Research Center for Migration, Institute of Asian Studies, Chulalongorn University, 2000.

De Jong , G.F. and J.T. Fawcett, "Motivations for Migration : An Assessment and a Value – Expesearch Model." In Migration dicision Making. G.F. De Jong and Gardner (eds). New York : Pengamon Press, 1981.

Muroi., H. "Prostitute in Japan : The Case of Migrant Working Women from South – East Asian Countries. **วารสารวิจัยสังคม.** 19(1) หน้า 36 – 62, 2539.

Nagayama, T. "Thai Migrant labourers in Japan." in **Thai Migrant Workers in South-East and East Asia,Bangkok.** 236 - 245. edited by Chantavanich, S., Germershausen, A. And Brsey, A. Asian Research Center for Migration , Institute of Asian Studies, Chulalongorn University, 2000.

Ruenkaew. Pataya "Female Thai Migrants in Japan." **Journal of Gender Studies.** Institute of Gender Studies Ochanomizu University Tokyo Japan. No. 5 .,2002

Scrobanek, S. **Traffic in Women, Forms and Remedies : The Case of Thailand.** Proceedings of the the International Conference on Transnational Migration in the Asia – Pacific Region : Problems and Prospects. December 1 – 2 1994. Asian Research Center for Migration , Institute of Asian Studies, Chulalongorn University, 1994.

Taylor,E. J. " Earning and mobility of legal and illegal immigant workers in agriculture." **American Journal of Agricultural Economics.** 74 : 889 – 896, 1992.

http://epid.moph.go.th/epi32_aids.html

www.utopia-asia.com